

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP
AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelenik egyelőre hetente egyszer: vasárnap

OMGE évi tagsági díj: <table border="1"> <tr><td>200 holdig</td><td>15 pengő</td></tr> <tr><td>500 "</td><td>30 "</td></tr> <tr><td>1000 "</td><td>60 "</td></tr> <tr><td>2000 "</td><td>120 "</td></tr> <tr><td>3000 "</td><td>180 "</td></tr> <tr><td>ezzen felül</td><td>150 "</td></tr> </table> Földbirtokosok, bér- lők és uradalmak Részvénytársaságok, szövetkezetek, vállalatok 90 P Egyéb tagok részére évi tagdíj 10 " OMGE postatakarékpénztári esekszáma: 10,399 Lappótdíj OMGE-tagoknak: Negyed évre 6 pengő, fél évre 11 pengő, egész évre 20 pengő	200 holdig	15 pengő	500 "	30 "	1000 "	60 "	2000 "	120 "	3000 "	180 "	ezzen felül	150 "	Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona Az egyesületi tanács felügyelete alatt A kiadásért felelős: Matschenbacher Emil dr., az OMGE ügyvezető-igazgatója Felelős szerkesztő: Rothmeyer Imre Társzerkesztő: Dörsehug Tibor Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-u. 3. Telefon: 187-954 Kiadóhivatal: Budapest, IX., Cölöf-ut 25. Telefon: 189-932	Előfizetési árak: „Rádiós gazdasági előadások” című füzettel együtt <table border="1"> <tr><th colspan="2">Belföldre</th><th colspan="2">Külföldre</th></tr> <tr><th colspan="2">OMGE tagoknak:</th><th colspan="2">OMGE tagoknak:</th></tr> <tr><td>Negyed évre</td><td>6 pengő</td><td>Negyed évre</td><td>8 pengő</td></tr> <tr><td>Fél évre</td><td>11 "</td><td>Fél évre</td><td>15 "</td></tr> <tr><td>Egész évre</td><td>20 "</td><td>Egész évre</td><td>28 "</td></tr> <tr><th colspan="2">Előfizetőknél:</th><th colspan="2">Előfizetőknél:</th></tr> <tr><td>Negyed évre</td><td>10 pengő</td><td>Negyed évre</td><td>13 pengő</td></tr> <tr><td>Fél évre</td><td>18 "</td><td>Fél évre</td><td>22 "</td></tr> <tr><td>Egész évre</td><td>32 "</td><td>Egész évre</td><td>40 "</td></tr> </table> Postatakarékpénztári esekszáma: 26,574	Belföldre		Külföldre		OMGE tagoknak:		OMGE tagoknak:		Negyed évre	6 pengő	Negyed évre	8 pengő	Fél évre	11 "	Fél évre	15 "	Egész évre	20 "	Egész évre	28 "	Előfizetőknél:		Előfizetőknél:		Negyed évre	10 pengő	Negyed évre	13 pengő	Fél évre	18 "	Fél évre	22 "	Egész évre	32 "	Egész évre	40 "
200 holdig	15 pengő																																																	
500 "	30 "																																																	
1000 "	60 "																																																	
2000 "	120 "																																																	
3000 "	180 "																																																	
ezzen felül	150 "																																																	
Belföldre		Külföldre																																																
OMGE tagoknak:		OMGE tagoknak:																																																
Negyed évre	6 pengő	Negyed évre	8 pengő																																															
Fél évre	11 "	Fél évre	15 "																																															
Egész évre	20 "	Egész évre	28 "																																															
Előfizetőknél:		Előfizetőknél:																																																
Negyed évre	10 pengő	Negyed évre	13 pengő																																															
Fél évre	18 "	Fél évre	22 "																																															
Egész évre	32 "	Egész évre	40 "																																															

A mezőgazdasági szénbeszerzés nehézségei.

A mezőgazdasági munkaidény bekövetkezte előtt minden évben előtérbe kerül a termeléshez szükséges szénbeszerzés és a szénár kérdése. Az elmúlt években a rendes szokás az volt, hogy a szénbányák ősesebban adták nyáron a szénét, mint télen. Ennek oka részben az volt, hogy előmozdították a szén vásárlását, abban az időben, amelyben a szénfogyasztás a legkisebb. Az idén azonban más volt a helyzet, mert a rendellenes időjárás, a hosszú tél, a szén nyári ára is bizonyos befolyást gyakorolt. Az új helyzet következtében a szénérdeklőségek rámutattak arra, hogy a szénkészletek alacsony szintre szállása következtében hátrányos helyzetbe kerülhetnek akkor, ha a nyáron kedvezményesen áron árusítanak a szénét és kérték a téli szénáraknak további érvényben tartásának megengedését. Ezt a kérelmet az árkormánybiztos teljesítette is és megengedte, hogy a szénbányák május 31-ig a téli áron árusíthassák a szénét. Május hó végén ismét előtérbe került a kedvezményes árkérdés. A bányavállalatok kérték — hivatkozva a termelési költségek emelkedésére is —, hogy a téli szénárakat továbbra is fenntarthatassák. Ezzel szemben a mezőgazdaság sürögősen kérte a nyári szénárak életbeléptetését és a kedvezményes ár biztosítását. Az árkormánybiztos döntött is ebben a kérdésben és mellát nyolta a mezőgazdaság nehéz helyzetét, június 1-én kiadott 13,220. számú rendeletében megállapította, hogy a mezőgazdaság számára ezidén is *biztosítani kell a tavalyi nyári szénárakat*. Eszerint a mezőgazdaság tehát június 1-étől a mezőgazdasági termeléshez igazoltan szükséges szénét a tavalyi áron vásárolhatja.

A gazdák rendszerint a tavasz beköszöntével, április és május hónapban vásárolták meg és biztosították gazdaságuk részére a nyári munkák elvégzéséhez szükséges szénmennyiséget. Akik ezt ez évben megtették, bizony rosszul jártak, mert amint előbb említettük, május 31-ig a magasabb, tehát téli szénárak voltak érvényben. A június 1-én engedélyezett kedvezményes árak előnyét most már csak azok a gazdák élvezhetik, akik szén szükségletüket június 1

után szerezték be, vagy rendelték meg. Értésüleink szerint e hó folyamán a szénbányák, illetve különböző értékesítő szervek és képviselők a mezőgazdaság részéről tömeges megrendelést kaptak, mert természetesen a gazdák legnagyobb része megrendelésével várt, a mezőgazdaság által követelt ajacsonyabb szénárak életbeléptetésére.

A gazdák körében általában nem volt panasz az árkérdésben, azonban az árkormánybiztos rendeletét nem minden szénérdeklőség tartotta be. Ugyanis a gazdatársadalom részéről több panasz érkezett úgy az OMGE-hez, mint a „Köztelek” szerkesztőséghez, hogy egyes közép- és kisebb bányaelektégek — különböző kifogásokkal elve — az árkormánybiztos rendeletére vonatkozólag a gazdaságok által most megrendelt és a mezőgazdasági termeléshez szükséges szénmennyiséget a tavalyi érvényben lévő áron kiszolgáltatták.

Mezőgazdaságunk általánosan ismert nehéz helyzetben van, azonban sohasem gondolt és gondol arra, hogy eladásra kerülő árúját a hivatalos árszabályozás ellenére a megállapított árnál drágábban értékesítse. Ez az eljárás a gazdaközönség körében megütközést keltett.

A kormány méltányolta a mezőgazdaság kérésének jogosultságát és a kedvezményt a mezőgazdasági termeléshez szükséges szénre vonatkozóan megállapította. A mezőgazdaság szén szükséglete az egész szénforgalomhoz viszonyítva kevés. A szénbányák a magasabb termelési költségek ellenére is a rendelkezésünkre álló adatok szerint megtalálják számításukat és ezért szinte érthetetlen, hogy a kormányintézkedés ellenére egyes szénérdeklőségek a tavalyi árnál magasabb áron, egy esetben például 11%-kal drágábban akarják a mezőgazdaság részére kiszolgáltatni a szénét.

Reméljük, hogy az előbb említettek csak szórványos jelenségek és maguk az érdeklét szénérdeklőségek orvosolni fogják a mezőgazdaságnak ezt a jogos sérelmét.

Termelés szabályozás — termelési kataszter.

Manapság, amidőn az agrárországok mezőgazdasági termelési szintjük fokozása céljából és az értékesítés megszervezése érdekében nagy erőfeszítéseket tesznek, érdekesnek tartjuk azt a rövid hírt, amelyről egyik napi lap*) legutóbb beszámolt. A köz-

lemény szerint Svájcban rövidesen befejezik az ország egész területét felölelő termelési kataszter megállapítását és már eddig is a szövetségi állam 800 községében felállították a termelési nyilvántartást.

Mielőtt a kis szövetségi állam csendben folytatott és agrárpolitikai szempontból sok érdekes kísérletnek, később átszervezésnek alapot nyújtó munkájához

TARTALOM:

- A mezőgazdasági szénbeszerzés nehézségei. (R.)
- Termelés szabályozás — termelési kataszter. (Szeberthy János.)
- Angliai holiday és weekend emlékek. Tárca. (Fenesi Dorner Béla.)
- Kifogástalan és fajtatiszta fűszerpaprika vetőmag biztosítása. (Szanyi István.)
- A szalmasiló. (Unger János.)
- A burgonyatermesztés üzemi gazdasági kérdései. (Kulin Sándor.)
- Törvények és rendeletek.
- Gazdatársadalmi mozgalmak.
- A kisgazdák szántóföldi természetvédelmi megújítása. (Goóts József.)
- Az OMGE közleményei.
- A közgazdasági szakosztály gyűlése.
- A „Köztelek” házi ünnepe. (—r—l dr.)
- Vegyes közlemények.
- A gabonapiac helyzete.
- Állatpneumia szemle.
- Tőzsde, kereskedelem.
- Szerkesztői üzenetek.
- Melléklet: Rádiós Gazdasági Előadások XIII. évfolyam, B. sorozat, 17. számú füzet. (A magyar földmezőgazdálkodás legújabb vívmányai. — Kolbai Károly gazdasági akadémiai rendes tanár.)

néhány megjegyzést és a magyar mezőgazdaságban hasonlóan végrehajtandó kataszter felállításának jelentőségét megvilágítanánk, röviden ismertetjük, miben is áll a termelési kataszter?

A termelési kataszter lényege az, hogy minden mezőgazdaságilag hasznosítható területről a termelést befolyásoló természeti tényezők figyelembevételével megállapítják, hogy azon a legeredményesebben milyen növényeket termelhetők. Azaz a földterületek termelési ágankinti osztályozását értjük a termelési kataszter alatt. Svájc földterületének termelési alkalmatlansága elbírálhatása céljából minden község területét 30—40 részterületre osztották és a szakértő bizottság minden részterületre megállapította az azon termelhető növényfélések kataszterét.

Figyelemmel arra, hogy a termelési nyilvántartás pontos elkészítésénél sok tényezőre kell tekintettel lenni, az osztályozást végző szakembereket különböző szakismeretek képviselőiből válogatták össze. A termelési alkalmatlanság elsősorban a föld minőségétől és az éghajlati viszonyoktól függ, ezért ezekre voltak legfőképpen tekintettel. Emellett minden községet különálló gazdasági egységnek vettek.

A termelési nyilvántartás elkészítése során figyelemmel voltak arra is, hogy azokon a helyeken, ahol a föld és az éghajlati viszonyok a termelési lehetőségeket nem szorítják túlságosan szűk határok közé, ott a termelő a piaci viszonyokhoz több-kevésbé alkalmazkodhat. Ennél az alkalmazkodási lehetőségnél nem szabad felejtetni, hogy a termelés

*) Pester Lloyd, 1940. évi május 8-i szám.

GABONASZISZIK

→ ANOX

híztos eredményt jelent!

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

Budapest, V., Alkotmány-utca 29. Telefon: 127-388

és

VIDÉKI KIRENDELTSÉGEI.

Kérje részletes ismertetőnket!

Mai számunk 20 oldal

E szám ára 80 fillér

ÉVFOLYAM
ink az olajjal!
ltassuk
EA"
IPARI KFT.-nek
45. Tel.: 137-661

ügyi Minisztérium
arvasi M. Kir. Központi
rtóosok, gazdák és bérlők
gyermekei és állatok
késülő ifjak képzés
tanintézet 487 kat. munk
armadrézán öntözés ge
tűzetnek három öntöz
bolgárkerje és tizenhá
tás mezőgazdasági köz
teti pizslepe. A tanítók
b mód az öntözés ma
önleges szakmáért a
ajátítására. A tanítók
ú felszereléssel és tan
A tanítást elsősorban
számszámog jogot haza
mint „képesített gazd
és kertészeti akadémiá
és képzési akadémia
tudományi egyetem ma
tamari osztályon, je
is mehetnek. Dölgés
utközö ívet képzés
Szarvas.

tehenet
ót és tenyész-
sertést vesz
mányozási
folyósít
Károly
atkereskedő
II. em. 4b.

ISÜLYA
assá teszi
átorozásra
kombinált
ntatására

YÁRRT
TEL.: 125-210
és vezető. Magyar

átállításának jelentékeny természeti, gazdasági és pénzügyi nehézségei vannak. A gazdák maradisága, az átszervezéshez szükséges eszközök beszerzésének költségei, új gépek, eszközök alkalmazásának szükségessége, az ezzel összefüggő pénzügyi nehézségek a már megszokott termelési rendszer megváltoztatásánál jelentékeny akadályokat gördítenek az útra, amelyek elhárítása csak az illetékes hatóságok és közületi tényezők komoly segítségmegszervezésével, gyakran anyagi teher vállalásával valószínűsíthető meg.

Svájce termelési katasztréjának megállapítása során háborús gazdasági önellátási kérdések is tekintetbe jöttek. Ugyanis háború esetén, miként a gazdasági élet annyi ágában, úgy a mezőgazdaságban is sok termelési ágat át kell szervezni. Svájce mezőgazdaságának állattenyésztési területeiből a szántóföldi termelés javára le kell adni területeket. Svájceknak több kenyérgabonára, takarmányfélékre, burgonyára van szükségük, hogy rendkívüli időkre önellátását — úgy, ahogy — biztosítani tudja. A szántóföldi termelés fokozottabb megszervezéséhez, illetőleg az erre vonatkozó tervek elkészítéséhez szükséges volt ismerni a mezőgazdasági növényfélések termelhetőségének viszonyait, amelyekre a most felállított termelési nyilvántartás választ adhat.

A termelési nyilvántartás elkészítésénél természetesen felhasználták mindazokat az adatokat (statistika, stb.), amelyekből a termelés utolsó évtizedekben beállt változásaira, ennek okaira következtetni lehetett. Svájce, a háborús gazdálkodásra való áttérést tekintve, termelési katasztréjának elkészítésével elkészült ugyan, azonban a nyilvántartás alapján agrárpolitikájának további kialakításához megbízható adatokhoz jutott.

Miben jelentkezik ilyen termelési nyilvántartások jelentősége? Eltekintve a háborús gazdálkodásnál való szerepétől, amely az agrárországokban éppen az agrártermelésük bőségénél fogva kisebb jelentőségű, a termelési nyilvántartás a mezőgazdasági politika megbízható alapokra helyezését teszi lehetővé. Különösen áll ez azokra az országokra, amelyek mezőgazdasági cikkekből kivételre szorulnak.

Nem vitás, hogy az agrárországok — amelyek közé tartozik még jelenleg Magyarország is — gazdasági viszonyaik alakulása tekintetében a kivétel lehetőségétől és az exportárak alakulásától nagymértékben függenek. A mezőgazdasági termelés jövedelmezősége, közvetve pedig a közgazdaságunk rentabilitásának alakulása sok vonatkozásban attól

függ, hogy a kivitt mezőgazdasági terményekért mennyit kapunk. Az sem vitás, hogy Magyarország agrártermelésében és kiviteli cikkeiben a gabonafélések a túlnyomók. Ez az egyoldalúság — eltekintve a mai rendkívüli időktől — különösen a tengerentúli államok kedvezőbb körülmények között, ocsóbban termelt gabonaféléseinek versenyé következtében katasztrofális lehet. Ezért ma kormányprogramm a mezőgazdasági termelés egyoldalúságának megszüntetésére törekvés. Nálunk egyrészt, ellentétben Svájccal, a belterjesebb állattenyésztést lehetővé tevő növényfélések termelését kellene előmozdítani, másrészt pedig olyan növényféléseket előállítani, amelyekben a távolabb tekvő államok versenyére nem tudnak. Ehhez a programhoz tartozik, a belső fogyasztás emelése révén, főleg az agrár munkásság, de általában a kevesebbet fogyasztó rétegek vásárlóképességének fokozásával a külföldi piacoktól való erős függési viszonyunk csökkentése is.

Nem vitás, hogy Magyarországon a gazda szempontjából olyan nagyjelentőségű értékesítés megszervezése érdekében egyes termelési ágak árucikkeivel kapcsolatban jelentékeny korlátozásokat, a szabadkereskedelmet kizáró rendelkezéseket léptettek életbe. Nemesak a gazda, illetve az értékesítést ellátó irányító tényezők és a képzett gazdasági szakemberek tudják, hogy az agrárországok mezőgazdasági értékesítésének ez a megszervezése a termelők védelmét és azonfelül a nemzetgazdaság érdekeinek szolgálatát is jelenti, hanem az újságozóval átlagember is tisztában van ezzel. A közvélemény és legfőképpen a szakemberek azzal is számolnak, hogy a mezőgazdasági termelés jövedelmezőségének biztosítása érdekében a mezőgazdasági termények értékesítését korlátozó további rendelkezéseket kell életbe léptetni, hogy ha az árak termelést veszélyeztető kedvezőtlen alakulását meg akarjuk akadályozni. A mezőgazdasági, főleg külföldre irányuló értékesítés terén, eddig a búza, gyapjú, tej és tejtermékek, kamilla, burgonya, magfélések, hagyma, tojás, baromfi, baromfi-termékek, lótt vad, marha és sertés, bor, ló, gyümölcs és fűszerek értékesítése terén hoztak forgalmat korlátozó rendelkezéseket. A szabályozott agrárértékesítés Köre előreláthatóan tovább bővül, hogy ezáltal a túltermelést megakadályozzák, a termelőket megfelelő tőkék rendelkezésre bocsátásával belterjesebb gazdálkodás folytatására képessé tegyék, a kívánatos minőséget biztosítsák, a jövedelméhez termeléshez szükséges termelői és egyúttal fogyasztói árat is kialakít-

sák. Ezekben a célok felül a gazdaérdekeltségek bevonásával megszervezett értékesítés az értékesítés hasznát is biztosítani kívánja az eladók (termelők) részére. A szervezett értékesítéssel elérhető célok szolgálatát felül közérdekű célok (fokozott és olcsó termelés, belterjesebb gazdálkodás, kultúra emelése, jólét fokozása stb.) és nemzetközi feszültségek esetében valutáris szempontok is a fokozottabb beavatkozást sürgetik.

A szervezett agrárértékesítés azonban csak egyik, a legfontosabbak közül való láncszeme az ésszerűen szervezett, terszerű mezőgazdálkodásnak. Ha az értékesítés megszervezésével elérni kívánt célok hatékony szolgálatát biztosítani akarjuk, okvetlenül tovább kell mennünk a szabályozottság megteremtése terén. Hiába igyekezünk ugyanis az értékesítést megszervezni, ha egyes mezőgazdasági termények előállítására terén szerveztlenség uralkodik és az értékesítési lehetőségek ellenére túltermelés következik be. Például közlebről meghatározva hiába igyekezünk a búzaértékesítést megszervezni, ha olyan tömegekkel kell számolnunk, amelyek értékesítése a külföldi verseny következtében csak a jövedelmező gazdálkodást veszélyeztető áron történhet meg. Ez pedig az újabb gazdaságpolitikai rendelkezések szerint odavezet, hogy a közületet terhelik meg azokkal a külföldi árszintekkel, amelyek az elért alacsonyabb ár és a jövedelmező termelés biztosító, a gazdáknak fizetett árak között keletkeznek. Tudjuk, hogy ezek az összegek jelentékeny megterhelést okoztak, amelyekkel végeredményben a mezőgazdasági termelés biztosítása érdekében az egész közgazdasági életnek kell magára vállalni. Így vagyunk több más termelvényel is: az értékesítés ráfizetéssel jár. Más termelvényekben viszont kedvezőbb eredményeket érnek el.

Természetes törekvés ezért, hogy a megfelelő árat biztosító értékesítés érdekében azokban a termelési ágakban, amelyek termelvényeinek eladása a külföldi verseny és termelési viszonyok következtében csak ráfizetéssel történhetik, módosításokat hajtsunk végre. Hogy például a túlzott gabonatermelés helyett olyan mezőgazdasági terményeket állítsunk elő, amelyek termelése igazodik az állandóbb jellegű értékesítési viszonyokhoz, amelyek értékesítése a nemzet egyetemre nem ró terhet. Gondoljunk csak arra, hogy a közgazdasági életünknek milyen megkönnyebülést jelentett volna, ha az utóbbi években a gabona-

TÁRCA.

Angliai holiday és weekend emlékek.

Az a rettenetes harc földrégés, amely a francia és angol harcok után dűbörög és országokat, trónokat és milliárdnyi embert megdöntött, még egy másik évszázados intézményt is rombadöntött már: az angolok weekend intézményét. Hogy az angolok nemzeti játékszínét, a bárosnyos gyepel borított és kejelel tisztogatott golfpályákat fölszántják és krumplitermesztre rendezik be, már az is nagy forradalmat jelent a régi szokásokhoz olyan szívósan ragaszkodó népnel. De, hogy nemzeti ünnepjüket, a weekend intézményt is megszüntesse a Churchill-kormány: az majdnem hihetetlen dolog és még gondolatlannak is elképzelhetetlen volt eddig!

Nem most esőváltam a fejemet először, amikor azt olvastam, hogy a mostani háború lázas idejében is megtartották még a hadiüzemekben is a weekend munkaszünetet, vagy hogy lord Nuffield repülőgépgyárában a hivatalnokok nem szállították idejében a hadseregnek a repülőgépeket, mert éppen szombat volt és elmentek weekendre és golfozni, hanem már 1927 októberében, amikor először voltam Angliában (York tenisznyágrért) és a weekend nekem is bosszúságomban és pénzembe került. (Az akkori angol fontért körülbelül 28 pengő kellett fizetnem.)

Tudni kell, hogy ez a weekend nem is volt „kicsi dolog”! Szombat reggeltől (sokszor már péntek déltől) hétfő délig (sokszor kevéssé délig) beült a munkaszünet, bezártak az üzletek, vasárnap a vendéglők, étkezők, szórakozó helyeket és a boldogtalan utazó idegen, ha nem volt szemfüles, vasárnap ellen-szomján maradhatott!

Az első angol weekendet, amelyet 1927-ben Manchesterben egy előkelő hotelban „kaptam meg”, sokáig nem felejtettem el. Szerencsére egyik jóindulatú pincér megkérdezte, hogy vasárnap ottmaradunk-e, mert ha enni akarunk, azt neki be kell jelentenie, hogy a főszakács (aki szintén weekendre utazott) valamelyik segédjével csináltasson nekünk valami ennivalót.

Első angliai utamon, Mister Hobson, az angol sertés-tenyésztők egyesületének igazgatója által összeállított 8 napi útprogramom szerint jártuk be a tenyésztőket, hogy a kb. 60 órába tenyésztést beszerezhessek. A kijelölt tenyésztők már előre értesítve voltak jövetelünkről és pompás rendben folyt az utazás. Csak az volt a baj, hogy a — mondjuk — kedden megkezdett 8 napba beleestek a weekend-napok és csak szombat reggel tudtuk meg, hogy hétfő délig nem illik kimenni a tenyésztőkhöz, még kanvásárlás miatt sem!

Ott ragadtunk tehát Manchesterben, ebben az óriási gyárvárosban. Úgy éreztük magunkat, mint az égér, ha beleesik az üres befőttesüvegbe. Lódörögünk az utcán, a bezárt üzletek és vendéglők előtt. Bementünk egy anglikán templomba, hallgattuk a szép énekeket. Délután kimentünk az állatkertbe, gondolva, megnézzük sorstársainkat, „kik és melyek” éppen úgy kalickába vannak zárva, mint mi. A külföldön az állatkert, a „zoo” egyúttal a népszórakozó hely, a „wurstli” is. Gondoltuk, megnézzük, mivel szórakozik a

„nép”? Hát bizony, itt is be volt zárva minden! Csak itt-ott lódörögtek néhányan. Csak a tengeri fókák ordítottak kellemetlen hangon, amikor a vízből kidugták a fejüket, mint az „Unikum”-likőr hirdetőplakátján nálunk a szakállas, víztől cseppögő emberi „pofa”.

Emiatt a weekend miatt 2 nappal tovább kellett — a nekünk drága — angol földön maradnunk, mint terveztük és ez különösen nekem vágott húsoomba és „berzlimbe”, mert nem napidíjjal, hanem útátlatommal küldött ki a minisztérium. Ezt persze csak az érti meg, aki tudja, hogy mi a kettő között a különbség.

De ez csak egyszer történt így velem! Nem felejtettem el és amikor a sors akaratából 1929 augusztusában másodikor mentem ki, Mister Hobsonnal az útprogramom összeállításakor kikötöttem, hogy weekend-szünet ne legyen! Kértem, úgy állítsa össze az útprogramot, hogy weekend alatt is kimehesünk az urakhoz kanokat vásárolni!

— Ez nem tölem függ, hanem az illető uraktól! Tessék majd érdeklődni, hogy elfogadják-e Önöket weekend alatt is? — mondta Hobson igazgató fanyar mosollyal.

Igy is történt. Szombat és hétfő között három tenyésztőt kellett volna fölkeresnünk, Kedves tolmácsunk és kísérőnk, Vas Lajos, a „Mezőgazdák” akkori igazgatója péntek délután fölhívta őket telefonon a szállodából, hogy kimehetünk-e hozzájuk? A három közül csak egy volt hajlandó minket fogadni. Így a másik kettőt elis hagytuk, „ha nincs vizitálás, — nincs kanvásárlás” jelszó szerint.

De nem sokat nyertünk vele, mert ahová vasárnap mentünk, ott a cselédek nem voltak odahaza és — ha jól emlékszem — lincolnokat vettünk és magunknak kellett a nagy kifutókban lévő kanokat hajszolni és lefogni, hogy a fűszármakat megnehezítsük. A kanok is kifáradtak, de nekünk is lógott a nyelvünk a sok futkározástól.

A harmadik utamról, 1930 szeptemberében már híre ment, hogy az „old dave” (vén ördög) nem respektálja a weekendet és Mister Hobson már úgy is állította össze az útprogramot, hogy olyanokat jelölt ki weekend-napokra, akik elfogadtak bennünket. De azért mégsem üsztek meg simán a dolgok, mert amikor a 8 napos vidéki út után végeztünk a bevásárlással és késő este Londonba érkezünk abban a hiszében, hogy másnap csak a Schenker céggel, Mister Hobsonnal, a francia konzulattal, a Cook utazási irodával kell iratainkat rendeznünk és este hazafelé indulhatunk: nagy meglepetés ért bennünket. Megtudtuk, hogy másnap (talán esütőfőzőn) holiday (nemzeti ünnep) van, be lesz zárva minden és nem végezhetünk semmit. Ismét ott kellett ülni 1 1/2 napig a kényeszerű pihenésben, bosszankodással költögetve amúgyis szétfolydóuló pénzünket.

Legutolsó utamon (1935 áprilisában) nem vasúton, hanem Londonban fölfogadott autóval jártuk be a kisebb tenyésztőket egyrészt, mert hármunknak (Vas Lajos, Kertész Ferenc és én) a drága III. osztályú vasúti utazásnál olcsóbb volt a Mister Hobson által kiadott autó, másodsor és főleg, mert így 5 nap alatt végezhetjük el azt az utat, amely vasúttal 8 napba került volna. Kitüntetészamba ment, hogy Mister Hobson is velünk jött. Hogy az elegáns soffőr is velünk evett mindig (igaz, hogy úgy is evett a késsel, villával, mint egy gentleman) és délután az 5 órai teája miatt mindig

meg kellett állnunk valamelyik útbelső városban, azután, hogy a szállodákban olyan szobát kaptunk, mint mi: azon már nem esodákoztam, hiszen előbbi utaim alatt már megismertem az úri gondolkodású angolok szokásait.

Az utolsó napon azonban mégis nagyon bosszankodtam. Úgy emlékszem, hogy a 60 tenyésztéstől már megvettünk 58 darabot és még két tenyésztőt volt hátra. A program szerint egy kisebb városba terveztük az alvást, hogy másnap reggel a két tenyésztőben megvehessük a még hiányzó 2 kant és délután Londonba érjünk. A következő napot hivatalos dolgaim elintézésére szántuk, úgyhogy harmadnapra reggel indulhatunk volna hazafelé.

A soffőr a szokásos délutáni „kosztolását” végezte nagy tempóban, mi beszélgettünk az autó mellett. Vas Lajosnak mondom a térképpel a kezemben: ha most még ma elmenünk a két úrhoz és megvehetnénk a 2 kant és éjjelre Londonba érkezhetnénk, akkor teljes 1 1/2 napot nyerhetnénk, mert holnap délelőtt elintézhethetnénk hivatalos dolgainkat és délután indulhatnánk Dowerbe.

Vas Lajos elmondja ezt Mister Hobsonnak. Tanakodnak, odahívják a „Mister drywert” az elegáns, tempós soffőrt, de ő csak rázza a fejét. Megtudom, hogy ezt nem lehet! Legelőbb 11 óra lenne éjjel, mire Londonba érnek. Ez pedig nem megy, mert a soffőrnek este pihennie kell és éjjeli munkára nem kötelezhető!

Igy azután be kellett tartani a lassú tempójú programot és csak 2 nappal később indulhattunk hazafelé!

Az angol élet különben is nagyon tempós és pedánsan lassú, mi szokatlán volt nekünk, akik gyorsabb ütemben élünk és erősebb lüktetéssel szaladunk kenyérünk után.

Egy ízben egy vidéki kisebb — de tiszta és „nett” — szállodában reggel 8 óra felé a zeg-zugos folyosón menve, önkénytelenül is be-beláttam a szobákba a folyosóra kinyitott ajtókon a „pasasokra”. Az angol urak és „ürfélék” ébren pihentek az ágyukon, szájukban a „návy pipe” (névpijpp), mellettük kis asztalján a 8 órai reggeli tea. Ez az első reggeli volt, mert utána 9—10 fele van a szálloda földszinti „breakfast room”-jában a „rendes” reggeli, a tea, a süttöt szalonnával (bacon), tojással, zabliszttal vagy halkásával, nyers paradicsommal, stb.

Amint megtudtam, ezek az urak „utazógúnyók” voltak. No! Gondoltam, jól néznék ki, ha mi is ilyen tempós kényelemmel csinálnánk a dolgainkat!

Most villan az eszembe, hogy erről én már megemlékeztem egyszer, egyik angolországi utam leírásánál. A szerkesztőség ki is kereste azt a „Köztelek” példányt, 1930 november 16-án erről az „eszmekörről” így írtam: „Gazdag nép ez és nagy kényelemmel éli meg most is az életét, pedig a viszonyok most már ettől is folyton romlanak. Nekik fogaimuk sincs arról, hogy milyen megfeszített munkával dolgozunk mi a megélhetésünkért! Úgy láttam azonban, hogy most már ott is romlanak a megélhetési viszonyok és nekik is meg kell majd tanulniuk azt, hogy az éddigi kényelemmel nem lehet megélni és majd ők is meg fogják tudni, mi is az a kemény munka, amit mi már megszokva, egészen természetesen találmunk! Igen, mert mi nem ismertünk jobbat!”

Lám! Most látom, hogy még jóslni is lehet!

e. Dorner Béla.

értékesítésre
alól szabadu

Az okzet
melvények e
követeli meg
nem olyan e
berendezési
át szervezésé
ben ezt végr
dát mutatott
Itt van par
megfelelő ár
értékesítés n
széren elju
déséhez is.
paprikaterm
adott minis
Újabbán, f
kapcsolatba
kiszámítottá
terület-esők
nyegesen es
szoruló term
viszont, hog
exportfüggős
tás fokozásá
következtéb
szükségessé

Miután a
női a megk
zás irányába
melés terén
vel vagy szá
avatkozásnál
feltétel. Nem
lag a piaci,
át szervezni,
természeti v
első sorban e

Mezőgaz
megszervezé
szeti adottsá
át szervezésé
vizsgálata. h
hajlati viszo
ket előállítá
katasztré fé
Svájce már e
hogy az okz
gazdasági te
végrehajthas

A termé
meltatandó
vonatkozás
tani vizsgál
alkalmasab
egy olyan o
alapján min
pítható, hog
a legkedvez
országban, i
szervezése
vezet, enne
lési nyilván
kérdéseit, k
megvitálni.

NÖ
VE
Kife
fűszerp

Egy új
megfelelő
tulajdonké

FO

FO

FO

KA

értékesítésre ráfizetett összegek viselésének terhe alól szabadult volna.

Az okszerű értékesítés megszervezése tehát a termelvények előállításának folyamatába való beavatkozást követeli meg. Ennek a követelménynek teljesítése nem olyan egyszerű, mert hiszen gazdasági, pénzügyi, berendezési stb. kérdések kapcsolódnak a termelés átszervezéséhez, mégis az egyén és a közület érdekében ezt végre kell hajtani. A külföld erre már sok példát mutatott. Példáért nem is kell külföldre mennünk. Itt van paprikatermelésünk szabályozása, amely a megfelelő ár biztosítása érdekében történt meg. Az értékesítés megszervezésének kérdésén keresztül észszerűen elfutottak a termelés szabályozásának kérdése is. Ennek a folyamatnak újabb egyébként a paprikatermelés szabályozásával kapcsolatban kiadott miniszteri rendeletek jellemzően mutatják. Újabbban, főleg a gabonatermelés szabályozásával kapcsolatban, hallatszanak hangok. Vannak, akik kiszámították, hogy 100,000 kat. holdnyi gabonaterület-csökkenéssel gabonaértékesítési gondjaink lényegesen csökkennének. Ez a helyzet több kivételre szoruló termelési ágál is. Mások azt hangsúlyozták viszont, hogy a belső fogyasztásunk fokozásával az exportfüggőségünk is enyhülne, mert a belső fogyasztás fokozásához a tömegek életszintjének fokozása következtében az egyoldalú termelésünk átállítása is szükségessé válna.

Miután a gazdasági politikák újabbán kétségtelevül a megközlöttség és a fokozottabb állami beavatkozás irányában haladnak, főleg a mezőgazdasági termelés terén kell számolnunk a beavatkozás lehetőségével vagy szükségességével alkalmazásával. Ennél a beavatkozásnál azonban a célszerű megszervezés előfeltétele. Nem lehet a mezőgazdasági termelést kizárólag a piaci, értékesítési viszonyok alakulása szerint átszervezni, átállítani. A mezőgazdasági termelés a természeti viszonyoktól függ és ezért az átállítást elsősorban ezekhez a feltételekhez kell idomítani.

Mezőgazdasági termelésünk átállítása, országos megszervezése terén az első lépést azoknak a természeti adottságoknak kutatása jelentené, amelyek az átszervezést lehetővé teszik. Más szavakkal annak vizsgálata, hogy a földjeink melyik és milyen éghajlati viszonyok mellett lehet az egyes termelvényeket előállítani. Vagyis közvetve eljutunk a termelési kataszter felvételének szükségességéhez. Azt, amit Svájc már elvégzett, nekünk is meg kell kezdenünk, hogy az okszerű gazdálkodást lehetővé tevő mezőgazdasági termelésátállítást tervszerűen és okszerűen végrehajthassuk.

A termelési kataszter felállításánál figyelemre méltatandó egyes tényezőket, nálunk eddig már több vonatkozásban kutattak. Számos talajtani, éghajlati vizsgálatot folytattak. Egyes termelvények legalkalmasabb vidékeit is megállapították. Azonban egy olyan országos termelési nyilvántartás, amelynek alapján minden mezőgazdasági földterületről megállapítható, hogy ott milyen termelvények állíthatók elő a legkedvezőbbben, nálunk éppúgy, mint a legtöbb országban, még hiányzik. A mezőgazdasági értékesítési szervezése a mezőgazdasági termelés szervezéséhez vezet, ennek pedig elengedhetetlen feltétele a termelési nyilvántartás felállítása. Ajánlatos volna ennek kérdéseit, keresztülvihetőségét, technikai problémáit megvitatni.

Szeberthy János.

NÖVÉNYNEMESÍTÉS ÉS VETŐMAGTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Grubner Emil.

Kifogástalan és fajtatiszta fűszerpaprika vetőmag biztosítása.

Írta: Szanyi István.

Egy új és mielőbb megoldásra váró feladat a megfelelő fűszerpaprika-vetőmag biztosítása, bár tulajdonképpen fontos kérdés volt ez azelőtt is. A

gazdák nagy körültekintéssel végezték a fűszerpaprika-vetőmag kiválasztását. Jól tudták azt, hogy csak ezáltal érhetik el a különben is gondos munkát kívánó jó minőség előállítását. Néhány év óta azonban — mióta csipősségmentes paprikát is természetnek — a vetőmag biztosítása sürgős és halaszthatatlanná vált.

A fűszerpaprika termesztése Szeged, Kalocsa és Érsekújvár vidékén közvetlenül mintegy 12,000 gazdaságot érdekel. Az 1939. évben ugyanis e három vidéken kb. 12,500 kat. holdon folyt az engedélyhez kötött termesztés. Ha azonban számításba vesszük a családtagok, valamint a kikészítők és hasítómunkások ezreit, továbbá a paprikamalmokban, kereskedésekben alkalmazottakat és családtagjaikat is, úgy nyilvánvaló, hogy a fűszerpaprika kb. 80,000 lélek megélhetését biztosítja, vagy legalább is megkönnyíti.

Igen fontos körülményként szerepel az évi kb. 300 vagonos kivitel is. Általában tehát az ország mező- és közgazdasági tényezői között a fűszerpaprika ügye nem hanyagolható el. Ha még tekintetbe vesszük, hogy a magyar fűszerpaprika sajátosan magyar, kiváló és szinte egyedülálló általános fűszerező hatású és teljesen ártalmatlan fűszer, amely nemcsak hírt és elismerést szerez a magyar névnek, hanem nemes valutát is hoz az országra, úgy megállapíthatjuk, hogy a fűszerpaprika minden kérdése fontos közügy.

Végül nem szabad elfeledkezni a szociális szempontokról sem. Fűszerpaprikát régtől kezdve csaknem kizáróan törpe- és kisbirtokok, kisbirtokok és felesek termesztik. A paprika feldolgozása, illetve őrlésre előkészítése háziipari, valamint kisipari foglalkozás. A kormány éppen a kisemberek érdekeinek védelmében korlátozta és kötötte engedélyhez a fűszerpaprika-termesztést, rendelte el a zárt területet. A termelők javára akadályozta meg tehát a túltermelést és az ennek következtében bekövetkező árleromlást.

A termőterület zárolása és az értékesítés biztos alapokon való megszervezése révén a túltermelés következtében a múltban gyakori árleromlás és a régi nagymérvű őrlőmenny-áringadozás megszűnt. Most már a minőség megtartása érdekében szükséges lenne a részletek kidolgozása is. Itt nem elég a gondos talajművelés és gondos termelés, hanem szükség van egyúttal a megfelelő vetőmag biztosítására is.

Csodálatos magyar növény a fűszerpaprika! Messze idegenből került a Kárpátok közé, mint a magyarság. Itt szerzett hazát és itt fejlődött eszményi fűszerré, amelyet nem pótolhat semmi más. A paprikánövény őshazájában — Délamerikában — ma is vadon terem. De a magyar fűszerpaprika kiváló minőségét a máshol termesztett paprika sehol el nem éri. A magyar fűszerpaprikának nincs párja.

A magyar fűszerpaprikába a sok belső érték az Istentől áldott magyar föld mélyének kincséből szívódott fel: a sok tűz és élet a nap melegétől származik; a fény és szél talán a szívárványból ered; az íz és gyógyítóerő pedig valószínűleg a magyar lelkek és izmos karok összefogó munkájának a gyümölcse.

A magyar fűszerpaprikát minősége dícséri. Az igen kellemes zamat és íz, az enyhe csipősség, a szinte egyedülálló színezőképeség, az ártalmatlanság, a vitamintartalom minden dicséret helyett beszél. Dicséri az Istentől áldott magyar földet, szót a magyar kezek gondos munkájáról, bizonyítja a magyar minőségtermesztést és hirdeti ország-világnak a magyar éni-akarását.

A magyar fűszerpaprika a sajátos magyar talaj, a megfelelő jó csapadékosítás és a magyar klíma szerencsés összeműködése és hatása folytán lett a világ első fűszere. A magyar Alföldnek vannak terményei, amely jellegzetes, különleges és szinte sajátos egyéni tulajdonságokkal rendelkeznek. A magyar parlagi baromfi, a magyar tojás, a magyar gyümölcs és zöldségféle, a magyar búza, stb. mind-mind elsőrendű minőségű termények. A magyar medence hőmérséklete, a csapadék eloszlása, illetve a szárazság, a nap erős ibolyántúli sugarai, az egyéb országoknál jelentősebb, erősebb és hosszabb napsütés eredménye, hogy a magyar termelvények minősége talán a legkiválóbb.

Ha már megvan a helyi és természeti adottság a minőségtermesztésre, úgy kiváló gondokkal kell ügyelni

arra, hogy minden termelvényünk — így a magyar fűszerpaprika is — továbbra is megtarthassa különleges jótulajdonosságait. Ezért fontos a jó talajművelésen kívül a fajtatiszta és fajtaazonos paprikavetőmag biztosítása. Hiábavaló ugyanis a gazda gondos munkája, ha a vetőmag nem megfelelő, mert így a termés mennyisége és minősége is gyengébb és kifogásolható lesz. A rossz vetőmag a gazda bevételét kisebbíti, káros a kikészítő és kereskedelem munkájára; de végzetes lehet a magyar kivitelre. Az egyes világrészek és országok mostani szinte gyilkos versenyében nemcsak az ár fillérvnyi különbségei, hanem a minőség kis változatai is igen nagy jelentőségűek. A világháború óta általánossá vált önellátásra való törekvés eredménye az, hogy minden ország — még nagy anyagi áldozatok árán is — mindent otthon akar termelni, amire azelőtt még nem is gondolt. Másrészt minden elképzelhető módon igyekeznek minden állam a behozatalt csökkenteni, illetve kifogásokkal, vámokkal stb. megnehezíteni. Az Amerikai Egyesült Államok például — ahová paprikakivitelünk 55%-a irányul — már évek óta vizsgálja a magyar fűszerpaprika színezőképeségét és erősségét.*

A magyar kistermelők, továbbá a feltétlenül szükséges paprikakiviteli érdekeink védelme, valamint az új piacutazás elengedhetelenné teszi, sőt megköveteli, a magyar fűszerpaprika kifogástalan vetőmagjának biztosítását.

Az elmondottakon kívül azért is feltétlenül szükséges, hogy gazdáink a legjobb minőségű fűszerpaprika-vetőmagot használják, mert néhány év óta többféle fűszerpaprika termesztése honosodott meg. Szegeden a régi, kényeszlött és szakszerű válogatás útján kinemesített csipős fűszerpaprika honos, Kalocsán ugyancsak a Capsicum annum longum L. fajtaához tartozó csipősségmentes fűszerpaprika termesztése lett nagyarányú. Érsekújváron pedig a koszarvalakú változat, s talán a szegedi és kalocsai fajta is szerepel a termesztésben. Ez a körülmény nagy aggodalommal tölti el azokat, akik feltik az évtizedes munkával előállított szegedi tájfajta, szegedi csipős fűszerpaprika minőségét és tisztaságát.

A csipős, illetve a csipősségmentes fűszerpaprika már külsejére is eltér egymástól. A csipősségmentes paprikánövény magasabb, dúsabb levélzetű, a termése és így a termésereje is nagyobb. Ezzel szemben azonban hosszabb a tenyészideje, talán kényesebb és a festéktartalma jóval kisebb, mint a szegedi fűszerpaprikáé; végül az öröme, eltartás-közben sokkal hamarabb keseredik.

A szegedi csipős és a kalocsai csipősségmentes paprikáörömeinek színezőképeségére eddig kb. 2200 fotometriks vizsgálatot végeztünk a Lange-Roth-féle elektromos fotometerrel. Vizsgálataink eredményét a következő táblázatban mutatom be.

Különböző paprikák átlagos színezőképesége

a Lange-Roth fotometerrel mérve:

Szegedi esemege-édesnemes	707
Kalocsai csipősségmentes esemege-édesnemes	645
Szegedi édesnemes	677
Kalocsai csipősségmentes édesnemes	622
Szegedi felédes-gulyás	652
Szegedi rózsás	629
Szegedi erős	603

A táblázatban között adatok bizonyítják, hogy ma még a szegedi csipős és a kalocsai csipősségmentes paprikáörömeinek között a színezőképeségben igen jelentős különbségek vannak a szegedi javára.

Az a körülmény, hogy Szegeden csaknem kizárólag a csipős, Kalocsán pedig legnagyobb részben a csipősségmentes fűszerpaprikát termesztik, nemcsak az örömeinek minőségére, hanem a termesztésre és továbbtermesztésre sincs jó hatással. A szegedi és a kalocsai paprikatermő terület ugyanis határos egymással. Ezenkívül Szegedről visznek paprikafűzért és feltérmetek Kalocsára és viszont. Továbbá — tapasztalatom szerint — Szegeden a csipős és csipősségmentes paprikát nem egymástól elkülönítve,

*) 1939-ben az Északamerikai Egyesült Államokból 800,000 dollárt kapott az ország fűszerpaprikáért.

FONTOS! Gondoskodjon a szükséges gépek és alkatrészek sürgős beszerzéséről.

Amíg a készlet tart, azonnal szállítható:

- Eredeti **CORMICK IHC.** olajbanfutó marott acélkerékű **fűkaszalógép**
- Eredeti amerikai **JOHN DEERE 10'** traktor **aratógép**
- Szabadalmazott **MANNINGER** rovarfogó
- TRIUMPHATOR** vetőmagtisztító (kiválóan alkalmas aprómagvakhoz)
- Kálmán-MEDICAGO** egyfetes **örlő- és zúzó**gép

KÁLMÁN JÓZSEF

műszaki és gépkereskedő, Budapest, V., Kálmán-utca 14. sz. Sürgőnyoim: MEDICAGO GÉP Telefon: 114-006, 117-189

távolesó területeken termesztik, hanem sokszor egészen egymás mellett. Ilyen körülmények között a kereszteződésre és elfajtásra könnyű lehetőség áll fenn. Arról is van tudomásom, hogy Szegeden egyes gazdák a kivesselt csipős palántákat csipősségmentessel pótolták és viszont. Ennek a következménye azután az, hogy sok esetben a gyönyörű szép csipősségmentes paprikatábla terméseit vizsgálva, igen gyakran erősen paprikatábla terméseit vizsgálva, igen gyakran erősen csipős termést is találunk. A másik következmény pedig az, hogy a nagy gonddal termesztett és lelkiismeretesen kikészített fűszerpaprika-örlemény a minősítésnél sokszor csipősebb volt, mint a szegedi csipős örlemény. Ez ma a termelő és kikészítő részére kárt jelent. Három év óta ugyanis a csipősségmentes örlemény beváltási ára 5-10 fillérrel magasabb, mint a csipősé.

A csipősségmentes paprika szegedi nagyobbarányú termesztése aggodalommal tölt el. Félttem a kiváló minőségű szegedi paprika fajtaazonosságát; félttem a szegedi, illetve a magyar fűszerpaprika minőségének és színének leromlását, mint a felsorolt adatok és esetek igazolják, ez az aggodalom nagyon is helytálló. Ezért igen nagy örömmel vettem, amidőn Szeged szabad királyi város polgármestere egy nagy termelői értekezletet hívott össze az 1939. év első hónapjában, hogy a csipős szegedi és a csipősségmentes kalocsai termesztés elkülönítése, a kétféle paprika tisztaságának és minőségének megővése tekintetében megegyezés jöjjön létre. Ezt Szeged szempontjából, továbbá a szegedi paprika érdekében feltétlenül fontosnak tartom. Nagyon sajnálatos, hogy az értekezleten felszólaló termelők többsége a termelési szabadság hangoztatásával semmiféle korlátozó rendelkezést nem kért, sőt egyenesen tiltakozott az ellen, hogy a kétféle fűszerpaprika termesztését elkülönítsék. Azóta ismét egy év eltelt és szomorúan kell tapasztalnom, hogy a csipős és csipősségmentes paprika kereszteződése, a szegedi csipős paprika elfajtása és minőségének leromlása lassan, de biztosan tovább folyik. Ezenkívül a csipősségmentes paprika lassan csipőssé válik.

Ha idejekorán nem történik rendelkezés a fajtatizsita és fajtaazonos vetőmag biztosítására, a minőségi leromlás, illetve az elfajtás megakadályozására, a magyar fűszerpaprikatermesztés nagy veszélynek lesz kitéve.

Nem lehet eléggé hangsúlyozni, hogy mennyire rendkívüli módon és elengedhetetlenül szükséges egyrészt a kétféle paprika termőterületének kifogástalan elkülönítése, másrészt a fajtatizsita és ellenőrzött vetőmagkérdés megfelelő megoldása. Különösen fontos ez azért, mert a paprikatermelők legnagyobb része törpe- és kisbirtokos, sőt felestermelő. Ezeknek a nagy tömege nem rendelkezik azokkal az eszközökkel, módokkal és lehetőségekkel, valamint szaktudással, hogy a kifogástalan paprikavetőmagot előállítsák, megszerezzék és gondoskodjanak arról, hogy egymáshoz közel kétféle fűszerpaprikát ne termesszenek. Ezenfelül több termelő talán arra sem nagyon ügyel, hogy milyen terméshől szerzi a palántázáshoz szükséges magot. Ezért intézményesen, országosan és rendszerileg kellene ez ügyben mielőbb valamit tenni.

A fajtatizsita és fajtaazonos paprikavetőmag-ellátást úgy képelem megvalósítandónak, hogy nagyobb gazdák, állami gazdaságok és kísérleti telepek nyerneken megbízást ellenőrzött paprikamagból vetőmag előállítására. Ezt a vetőmagot, illetve az előállítását szintén állandóan ellenőrizni kellene. Azután kötelezően kellene kimondani, hogy minden termelő az illetékes paprikatermelő szövetség útján a termelési engedély kézhezvételekor, illetve a bejelentéskor a területre szükséges vetőmagot kézhezkapja. Úgy hiszem, hogy a Paprikaközpont, illetve az érsekújvári, kalocsai és szegedi fűszerpaprikatermelők, kikészítők és értékesítők szövetsége készséggel vállalja a vetőmag csomagolását és szétosztását. Ez a többletmunka biztosítaná a fajtatizsita és fajtaazonos vetőmagról való palántázást és termesztést. Fontosnak tartom azt, hogy a paprikatermelő gazda esetleg minden ráfizetés nélkül kapja esérébe a vetőmagot.

A vetőmag biztosítása azonban a munkának csak fele. További szükséges lépés lenne a szegedi csipős és kalocsai csipősségmentes, illetve érsekújvári tájlatja elkülönítése. Nem szabad egymás melletti táblákon a kétféle fűszerpaprikát termesztetni. Még kevésbé szabad a kivesselt csipős palántákat csipősségmentessel vagy fordítva pótolni. Igaz ugyan, hogy

az ellenőrzött és kiosztott vetőmag útján fajtatizsita lesz a termelés, de a kevert termesztés esetleg az értékesítésnél jelent a paprikakészítőknek kellemetlen meglepetést és anyagi kárt.

Ha nem törődünk a tiszta fűszerpaprika-vetőmag biztosításával, úgy a zamatos és kiválóan elsődrendű festőképes szegedi paprika elvész és olyan kerül majd a piacra, amely már a külföldi paprikával a versenyt felvenni nem tudja, a kalocsai csipősségmentes pedig mindinkább csipős lesz. Szeged szempontjából ez katasztrófa lenne, annál is inkább, mert éppen a kisemberek kenyerét veszélyeztetné és munkájuk eredményét csökkentené, illetve a remélt kis hasznot semmisítené meg. Veszélyes lenne azonban az egész ország szempontjából, mert az export nagy részének megszűnésével járna és talán egy évtized munkája lenne szükséges, hogy a szegedi paprika a régi hírét, a régi minőségét visszazerezzé. Exportpiacot elveszíteni nagyon könnyű, de megszerezni az autarchiás világban igen nehéz.

Hosszú az út a palántás kertől, illetve a szántóföldtől a paprikásdobozokig. Sok-sok gondos munka, féltő aggodalom kíséri az utat végig. Sok a sóhaj és az égretekintés; de még több a munka és az aggodalom. Ha ezekhez még a minőség leromlása következtében súlyos elhelyezési gondok járulnak, úgy több lesz a veszély, szaporodnak a nehézségek, kisebb lesz a siker reménye. Mindez elsősorban a magyar termelést, azt a sok kisgazdát sújtja, akinek eddigi megélhetését a paprika biztosította.

A magyar fűszerpaprika termesztése, feldolgozása, őrlése és kereskedelme sok magyar testvér megélhetését teszi lehetővé. Itt az ideje, hogy a paprikakérdés minden részlete szakszerű támogatást nyerjen és széleskörű ismeretközlés mellett irányítassék. Minden vonalon induljon meg az a munka, amely a magyar helyzeti és éghajlati adottságok, valamint a magyar ember szívós munkájának összefogásából olyan magyar árut állít elő, amely szinte minden versenyen felül.

A munka és szorgalom mellett a tudás segítse a jobb minőségűre törekvést. Induljon meg a nemes verseny, kerüljön minél több követésre méltó példa bemutatásra, a fejlődés és tökéletesedés legyen minden tekintetben irányadó.

Fajtaazonos és fajtatizsita vetőmag, kifogástalan talajművelés és termesztés; gondos szüretelés és terméstartás, higiénikus és szakszerű kikészítő és malmi munka; mozgékonyság és gondos kereskedelem; állami támogatás és kellő propaganda; tanítás és ismeretközlés; a magyar fűszerpaprika ártalmatlan kiváltának, élettani jó hatásának és vitamintartalmának propagálása, stb. feltételei a jövő fejlődésnek. Ha mindez megvalósul, illetve tökéletesedik, úgy a magyar fűszerpaprika a termelőnek, munkásnak és kereskedőnek megfelelő anyagi előnyt, az országnak pedig hírt, elismerést és nemesváltót, valamint nagybővítő idegenforgalmat is jelent.

TAKARMÁNYOZÁS

ÉS

ÁLLATÉLETTAN.

Rovatvezető: Weiser István dr.

A szalmasiló.

Írta: Unger János.

Bizonyára igen sok gazda méregette aggodva az elmúlt hosszú tél alatt takarmánykészletét és így idén talán nagyobb gondot fordít a jövő téli takarmány szükséglet biztosítására. Sajnos, nagyon sok gazdaság van, amelynek téli szántásairól — sőt búzavetéseiről — csak későn takarodott el a víz és így akarva, nem akarva jutott hely a zöldtakarmánynak, főleg a csalamádénak. Ami zölden nem fogy el, azt okszerűen kellene eltenni.

A legjobb konzerválási módszer a modern silózás. Minden gazdaságban annyi siló kellene, hogy az egész marhaállománynak egész télre biztosíthatnánk abban megfelelő mennyiségű takarmányt. Bizonyára lesznek idén gazdaságok, amelyeknek nincs annyi silójuk, amennyi a termelt takarmányt befogadná, vagy ami még többször előfordul, egyáltalán nem áll siló rendelkezésre. Az ilyen gazdaságok kénytelenek az eltelt szándékolt zöldtakarmányt a régi módon kezelni és a veremelési vagy zombolyai módszer

szerint beföldelni. Még a leglelkiesmeretesebben keresztültölt veremelés, illetve zombolyázás is, tekintettel arra, hogy a siker igen kétséges, továbbá, hogy a földmunka, karózás, oldalforgatás igen körülményes és drága, költséges eljárásnak mondható.

Igen sok — nagytömegű — takarmányt, mint csalamádét, zabosbukkényt, fűvet, répafejet lehet gyorsan, olcsón és a silóban erjesztetthez csaknem teljesen azonos minőségben elraktározni az úgynevezett szalmasilóban. Ezt az eljárást egy egyszerű német parasztember, Haimert József találta fel és tapasztalataim alapján el kell ismernem, hogy egyszerű módszer. Mondhatom, hogy a zombolyai módon való takarmányeltevéstől mindig fáztam, de amikor a szalmasilóval foglalkozom, nagy élvezettel végzem ezt a munkát.

Előbb röviden leírom Haimert módszert, azután ismertetem az általam átalakított eljárást.

A szalmasilót akárhol fel lehet állítani, ahol a legtöbb zöldtakarmányt termesztették. Konzerválhatunk abban néhány száz, de akár tízezer méter-mázsát is. Nem kell más, mint bálékba préselt szalma, néhány korlátfa és oszlop. A korlátokból és oszlopokból egy tetszés szerinti, lehetőleg szabályos négyszög-alapú karámfélt készítenek (minden 8 métermázsás takarmányra egy köbméter területet számítva) és a korlátokon belül elhelyezik egymásra a szalmasilókat úgy, mintha téglából építenék. Mikor 3-4 sort felépítettünk, az így nyert üreget megtöltjük takarmánnyal és ismét néhány sort felépítünk folytatva az eljárást mindaddig, amíg az egész takarmányt be nem hordtuk. Az elülső oldalon kaput hagyunk a kocsiknak és ezt később deszkával és földdel zárjuk el. Az említett korlátot azért készítjük, hogy a nagy nyomás következtében a szalmasiló ki ne dőlhesse. Amikor a behordást elvégeztük, a takarmányra szalmaréteget hordunk és beföldeljük.

Két éven át az emondottak szerint jártam el, de azután rájöttem, hogy ezt az eljárást egyszerűsíteni lehet. A szalma préselése költséges és fáradságos, a bálák legnagyobb része már az első évben elrohad, újból kell préseltetni, újból kell drótot és szegret venni stb. A drót még külön veszélyt is jelent, mert elcsodásodik, eltöredezik és a takarmányba jut. A rúdák és oszlopok pótlása is költséges és mindezt meg lehet takarítani az általam készített egyszerű szalmasilóval.

Csépleskor a zöldtakarmányhoz legközelebb eső helyen négy kazlat készíttettem, úgy, hogy a négy kazal mintegy 24 x 24 méteres négyszögletes területet zárjon be. A negyedik — csalamádétába felé eső — kazalt négy méterrel rövidebbre csináltattam és az így maradó nyílás lett a bejárat. Ez a módszer nem került semmi különösebb költségbe, mert csepelni úgyis kellett, legfeljebb a gépsznek okozott egy kis fejtörést és gondot a négyszéri gépalátás és a különös kis szalmafalú helyiség elkészítése.

Augusztusban, csalamádéhordás idején, a kazlak már jól leülepedtek, a belső oldalakat erősen legerblyéztetem és az így nyert szalmát mindjárt a fenéken elterítettem. Most teljes erővel hordani kezdjük a frissen kaszált és nem fonnyadt csalamádét. A koci bejár a közepre, ahol azonnal ledöntjük és a ledöntött takarmányt gondosan — de nem szálankint — elteregeltjük, hogy a kazal szintje mindig egyenes, a kapufelé kissé lejtős legyen, mert a későbbi földelés miatt a bejáratú kazal külső szélénél a takarmányréteg egészen elfogy. A kocsikat hol jobbra, hol balra, hol szorosan a kazal mellé vagy középre irányítjuk. Egy nehezebb lovat pedig állandóan a szalmafal mellett vezetgetünk, hogy ott is jól letömődjék a csalamádé. Az etetés ideje alatt az emberek is ott topognak, egy ember pedig vödörrel állandóan a lovak nyomában jár és összegyűjti az esetleges üröket, hogy az ne keveredjen a csalamádé közé.

Este kifogás után, hogy a kazal teteje mindig teljesen síma legyen, a kifogott lovak hazavonulását előtt még 1/2 óráig erősen tiporják a kazlat és a mikor már minden csendes, jön a traktor és előre-hátra járva, hol hátul, hol elől a kazalba ütköztetve, hogy a széleken is jól leülepedjék a csalamádé — keréknyomról keréknyomra halad, majd az eljárást az előbbire keresztben megismételve, alaposan legázolja az azt nap behordást. Először vigyázzon a traktoros, ne menjen egészen a szalmafal mellé, mert könnyen a kazal és a csalamádé közé szorul, de ha már egy irányban végzett és keresztben halad, bátran elmehet a csalamádé széléig. Lehetne a kazlat — mint ahogy Németországban is szokás — sertésekkel vagy juhokkal is

tipratni, de nem tartom le kell pont

A hordás az egész minél előbb készen van, egyszer erő kevés hossz 40-50 cm.

A földel

említettem így két vasú mennyiségű nap alatt el sem kell A szalmafa készítenek, a nyomás a hézagokat

A leírt egy-két koc szedés kevés kapunk, am egyformán s nyozás gerin

Annak, a silófalnak és merl abban a képződő lé k a kazal va megkocsony

Eljárásom gondolom, h dottam, ide termésre, va költség és f raktározhatu

MEZ

A

üze

A megné észlelhető m munkásságna mezőgazdasá teszik. Ha a emelkednek racionális te és az ebből vesztegeket

Ismerjük kézi munkat lehetővé teg igénybevétele Az alábbi a bornimi mu talataim ala üzemgazdasá

A különbs a munkafelh sára, a kézi- mód alatt ér

1. az ülte
2. a vető
3. A sor-
4. A négy
ad 1. Az nehéz teljes

*) Die Kartl u. H. Nauck.

FÚKASZÁLÓ és ARATÓGÉPEKET

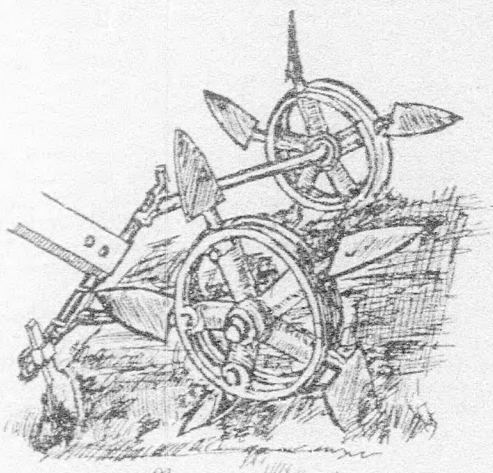
azokhoz „PIPA“ védjegyű ALKATRÉSZEKET

ARATÓGÉPHEZ PONYVÁKAT, BORONATÁRCSÁT

szállít a: Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezete, Budapest, V., Alkotmány-utca 29. sz.

tipratni, de a nagyfokú beszennyeződés miatt ezt nem tartom előnyösnek. Esős időben természetesen le kell ponyvázni a munkában álló csalamádékat.

A hordást teljes erővel folytatom mindaddig, míg az egész munka el nem készült, mivel fontos, hogy minél előbb végezzünk a munkával. Ha a behordás készen van, a lovakkal, valamint a traktorral még egyszer erősen megtipratjuk a kazlat. Végül pedig kevés hosszszálú szalmát hintünk a csalamádéra és 40-50 cm-es földréteggel betakarjuk.

110. sz. kép. Lyukgató gép.

A földelés sem nehéz munka, mert amint már említettem is, a kazal tetejét lejtőre készítjük és így két vasúti sínt lefektetve, lórékkal hamarosan kellő mennyiségű földet tudunk a kazalra hordani és egy-két nap alatt el is végezhetjük a földelést. A bejáratot sem kell felhárítani, csak vastagabban földelni. A szalmafal mentén több magasabb földhányást készítünk, hogy ha egy-két hét alatt a szalmafal enged a nyomásnak, az odarkartározott földdel egy ember a hézagokat betömhesse.

A leírt módszerrel 50-60 vagonos kazalban alig egy-két kocsiira való volt használhatatlan, a penészedés kevés és igen jó lédús, olajzöld takarmányt kapunk, amelyet az összes szarvasmarha, juh és ló egyformán szívesen fogyaszt és ez a téli takarmányozás gerince.

Annak, hogy a szalmafal éppen ellentéte a tömör silófalnak és a takarmány mégsem penészedik, *Halmert* abban látja a magyarázatát, hogy a tipratás alatt képződő lé kiszorítja a levegőt, a lé pedig, amikor kiér a kazal vagy szalmafal oldalára, ott besűrűsödik, megkocsonyosodik és levegőelzáró réteget alkot.

Eljárásomat azért ismertettem most, mert úgy gondolom, hogy amint a bevezető soraimban is mondtam, idén remélhetőleg nagy zöldtakarmány-termésre, van kilátás, amelyet a leírt eljárással különös költség és főleg különös veszteség nélkül igen jól elraktározhatunk és értékesíthetünk.

MEZŐGAZDASÁGI ÜZEM ÉS SZÁMTARTÁS.

Rovatvezető: Ormándy János dr.

A burgonyatermesztés üzemgazdasági kérdései.

Írta: Kulcs Sándor.

A megnövekedett munkabérek, a sajnálatosan észlelhető magyar „Landflucht”, a mezőgazdasági munkásságnak ipari géppontokba való tördelése, mezőgazdaságunk jövedelmezőségét erősen próbára teszik. Ha a mezőgazdasági termelvények árai nem emelkednek arányosan a munkabérekkel, akkor csak racionális termeléssel lehet a külterjesség veszélyét és az ebből eredő nagy köz- és magángazdasági veszteségeket elkerülni.

Ismerjük meg ezért, illetve kutassuk ki a kevés kézi munkaerőt igénylő termelési módokat, hogy lehetővé tegyük — a munkaerő nagyobbarányú igénybevétele nélkül — a kapástermelés kibővítését. Az alábbiakban ismertetni fogom *Ries* nyomán és a bornimi munkakísérleti gazdaságban szerzett tapasztalataim alapján a burgonyatermelés legfontosabb üzemgazdasági kérdéseit.*

A különböző termelési módok befolyással vannak a munkafelhasználás nagyságára, időbeli megoszlására, a kézi- és igaerő közötti viszonyra. Termelési mód alatt értjük:

1. az ültetési időt,
 2. a vetőmélységet,
 3. A sor- és növénytavolságot,
 4. A négyzetes és más művelési módokat.
- ad 1. Az ültetési idő és mélység befolyásáról nehéz teljes határozottsággal képet alkotni, mert

* Die Kartoffelbestellung auf leichten Böden: L. W. Ries u. H. Nauck.

a különböző talajokon évről-évre igen eltérő. A korai ültetés az ápolási munkát fokozza. Minél hosszabb a tenyészidő, annál tovább tart a növényzet kifejlődése, viszont annál erőteljesebb a gyorsabban csirázó gyomnövények előtörése. Így több munkát és költséget igényel az ellenük való védekezés is. Ezzel szemben, minél később ültetünk, annál rövidebb idő alatt kell a kapálásnak végbemennie. Ez esetben a korábban záródó növényzet a talaj kicserepesedését és a gyom növekedését megakadályozza.

ad 2. A mélyültetés a növény talajtakarásig való kifejlődésének idejét meghosszabbítja; sekélyen ültetve gyorsabban fejlődik a burgonya. A mélyebb ültetés viszont lehetővé teszi a gyom elleni küzdelemben a széles gyomirtó borona használatát. Sekély ültetés kizárja a borona alkalmazását, sorművelőt s egyben több fogat- és kézi munkaerőt igényel. A munkamegtakarítás szempontjából az első a kései és mélyültetést illeti meg. Itt azonban könnyen túlléphetjük azt a határt, ahol a megtakarítás már nem áll arányban a termésnövekedéssel. Ezenkívül a mélyen ültetett burgonya kiszedése nehéz és tökéletlen. Ahol burgonyakiszédőkor nagy a munkatorlódás, ott nem gazdaságos a szedési munka terhére takarékoskodni az ápolási munkával.

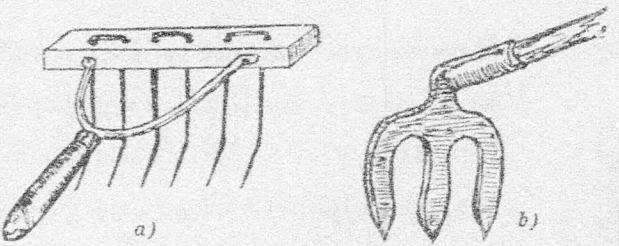
ad 3. Minél nagyobb a sor- és minél kisebb a növénytavolság, annál kevesebb a munkaköltség a gyomirtásnál. Az átlagos sorsávolságnak még a félszeres megnagyobbítása sem emelné az átlagos ló teljesítőképessége fölé a vonórészsükségletet. Figyelemreméltó a munkamegtakarítás szempontjából, hogy az 50 cm sorsávolságú burgonyatáblának négyzeri kapálása ugyanannyi munkát igényel, mint a 62½ cm-es sorsávolságúnak ötszöri kapálása. Gyakorlatilag a kevesebb fogatfordulás következtében a szélesebb sorművelés javára a helyzet még kedvezőbb. Minél szűkebb viszont a növénytavolság, annál gyorsabban záródnak a növények a sorban. Bornimi kísérlet szerint:

Növény- és sorsávolság	A növények záródása a sorban a sorközben nap múlva következett be	
Négyzetes ültetés 49×49	46	46
Növénytavolság 40, sorsávolság 60	38	51
Növénytavolság 34,3, sorsávolság 70	35	57

112. sz. kép. Burgonyavetéshez használt szák.

Ezek alapján — írja *Ries* — a növény- és sorsávolságra vonatkozó tudnivalókat a következőkben összegezhethetjük: Minél szűkebb a növénytavolság, annál kevesebb a kézi munkaszükséglet a gyomirtásnál. A szűkebb sorsávolság egyes munkamenetekben több fogatmunkát igényel, azonban a munkamenetek számát eggyel csökkenti.

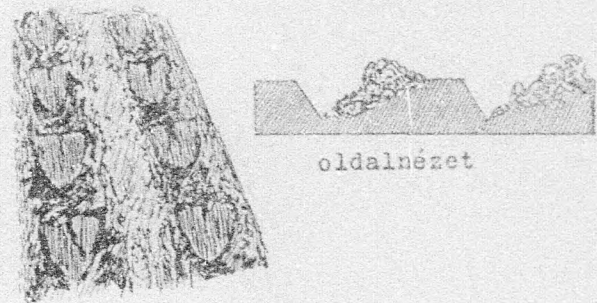

113. sz. kép. a) kézi gereblye, b) háromfogú kapa.

Általában, átlagos viszonyok között a nagyobb sor- és kisebb növénytavolság szerinti művelési mód bizonyul előnyösebbnek.

ad 4. A növénytavolság tárgyalása során a négyzetes művelésre lényegében rávilágítottunk. A négyzetes művelés a leginkább eselben lehet megokolt. Ennek a művelési módnak tulajdonképpeni célja az ápolási munkáknál a kézi munkaerő megszüntetése, ami a keresztben, hosszában való műveléssel biztosítható.

Négyzetes művelés esetén a területtel sokszor pazarolunk, mert 50×50 cm növény- és sorsávolság mellett a fogattal való megművelés éppen csak, hogy megtörténhet. Négyzetes művelés esetén a növények zárása is későn következik be. Ezért a 60×42 cm növény- és sorsávolságú művelési móddal szemben legalább egy metertől több lesz a munkafelhasználás. Ehhez jön még, hogy négyzetes művelésnél a fogatkihasználás a több fogatmenet folytán tökéletlenebb. A fogatmunka olyan sok a négyzetes művelésnél, hogy a több fogat mellett dolgozó munkás ideje majdnem meghaladja az ápolási munkáknál megtakarított kézi munkaerőt. Gyommentesség, mint láttuk, a szűk növénytavolság is elősegíti. Viszont, ha sok a tarackos gyom, akkor a kézimunkát négyzetes művelés mellett sem nélkülözhetjük. A magothozó gyomok elnyomását a helyes művelési

111. sz. kép. Lyukgató géppel előkészített talaj.

mód (kézi munkaerőfelhasználás nélkül is) biztosítja; a növények gyors zárása és a soros fogatművelés ugyanis a kézi munkaerő alkalmazását illuzórikussá teszi. A négyzetes ültetés megnöveli a beállítási munkát is és a növényzetet jobban kiteszi a tiprásnak. Minthogy végül a művelési módnál az ültetés csak kapával eszközölhető, ezért nem biztosítható a vetőgumók számára az egyenletes vetőmélység, ami a növényzet egyenletlen fejlődését eredményezi.

Földolgozó — írja *Ries* — a vetőgumót kevés munkával, párhuzamos sorokban, egyforma távolságban, meghatározott mélységben elültetni és befedni. Szigorúan véve itt négy munkaszakaszról van szó:

- a) az ültetés helyének kijelölése,
- b) a vetőmélység elkészítése,
- c) a vetőgumók elültetése,
- d) a befedés.

Ültetőgép alkalmazása esetén a négy munkaszakasz egy munkamenetben fogható össze. A személyteljesítmény ez esetben a legnagyobb. Az ültetőgépnek nálunk egyelőre jelentősége nincs, mert drága, munkatechnikai szempontból is kifogás alá esik és a burgonya ültetését, a rendelkezésre álló munkaerővel üzembiztosan nélkül el lehet végezni.

Ültetőgép nélkül ezeket a munkákat három-négy munkamenetben lehet elvégezni. Ha egyenletes és gyors munkát akarunk, akkor a fészek kijelölését célszerűbb mechanikai úton végezteni. Enélkül az egyenletes növénytavolság és mélység nem biztosítható. Az egyenletes lyukgató a vetési munkálatokat megnehezíti, mert egyenletes távolság esetén az ültetés nem történhet olyan simán. A szabályos mechanikai munkát az egyenletes távolság akadályozza. A négyzetes ültetésnél a keresztelési pontokra való ültetés kétszeres munkával jár. Előfordulhat amellyel az is, hogy nűre a keresztjelzésre sor kerül, a hosszanti sorok már el is mosódnak. A lyukgatóval ennél a művelési módnál kézikapával kell végezni. A kapa utáni ültetés sok kézimunkát igényel. Nemcsak a fészekkészítés kerül itt sokba, de az ültető nő sem használható ki teljesen.

Lyukgatógép (i. 110. sz. kép) használata esetén a sorjelzés, a növénytavolság megjelölése, a fészekkészítés egy munkamenetben megy végbe. Ebben az esetben az ültető mentesül a terhes szembeállításról, ami a barázdába való, vagy kapa utáni ültetés esetén nem kerülhető el. Lyukgatógép nyomában az egyenletes távolság miatt gyorsabb és kevésbé terhes az ültetés, mert ennél a szabályos mechanikai munka követendő. Lyukgatógéppel a munka tehát jobb és olcsóbb, mint kézzel. Nem mindegyik gép végzi azonban tökéletes munkát. Az úgynevezett kanalas gép gorombán lyukgat. Nem megfelelő talajszerkezet és nedvességi állapot esetén a mélyítést a legtöbb régi géppel nehéz felismerni. A vetőgumót megfelelő mélységbe juttatni csak lehajlással vagy rálépéssel lehet. Mindkettő idővesztéssel, sőt az előző még fokozott fáradtsággal is jár. Az eszményi állapot az, amikor a vetőgumót fokozott munkagénybevétel és munkakiegészítés nélkül juttathatjuk a kívánt mélységbe. Ez a tökéletesített lyukgatógéppel biztosítható, amelynek nem kanalai, hanem ásaói vannak. (Az ásóknak nem sugárszerű elhelyezést nyerne, hanem fordulási irányukban kissé vissza vannak hajlítva.) A tökéletesített lyukgatógép munkája *Ries* szerint igen találatos úgy fest, mint egy fekvő lépcsőből levágott keskeny sáv. A gép menetirányára feléle lejtő síma oldali kapunk, míg a szembelevő oldal egyenletes, porhanyós, kevésbé felismerhető. (L. 111. sz. kép) A gumó, ha azt a nyomott oldalra dobjuk, görnyedés és lábnyomás nélkül kerül a gép által készített léscék alá.

NATÁRCSÁT
Alkotmány-utca 29. sz.

Az ültetés leggyorsabban és legkönnyebben a gép után történik. Minthogy a vajakok a talaj neme, nedvességtartalma és napsütöttség szerint előbb-utóbb összeomlanak, ezért az ültetést tanácsos a gép nyomában végezteni.

Bornimi kísérlet szerint 100 gumó ültetése igényelt: Az új típusú ültetőgép után két kézzel két sorban 1-11 percet = 100; egy kézzel egy sorban 1-30 percet = 117.

A régi típusú ültetőgép után egy kézzel egy sorban 1-62 percet = 146.

Kapával, két személy két sorban 2-05 percet = 365. Az új vetési mód mellett a gumóra rálépés is elmarad, így véleményük szerint, jobban fejlődik a gyökérszövet is.

Az ültetésnél a teljesítmény fokozása érdekében mindkét kezét szabaddá kell tenni. E célra legjobban megfelel a bornimi veselőké vékony naslemre erősített gurtnipánttal a vállon hordozható zsák. Ennél könnyen hozzá lehet férni a gumóhoz, súlyelosztása jó, az előrelátást sem akadályozza. Befogadóképessége körülbelül 15-18 kg burgonyára van méretezve. Házilag elkészíthető. (L. 112. sz. kép.)

A burgonyatábla az elültetéskor feloszlatandó a munkások között. A munkateljesítmény így nagyobb. A végezmény sohasem volt 80 are alatt és kedvező feltételek között az 1 hektárt is meghaladta. Ezzel az eljárással több a teljesítmény, mint a fogatos ültetőgéppel.

A munkateljesítmény függ a gumó nagyságától is.

	Gumósúly 100 darabonként kg			
	3-10	4-73	15-2	21-5
100 gumó vetési idejének aránya	100	107	127	144
A töltés igényel a vetési idő százalékában	25	30	66	82
100 gumó összes vetési idejének aránya	100	113	172	205

Fagyás ellen a fedésnek azonnal meg kell történnie. Erősen fedni azonban felesleges, sőt hiba. A nappali felmelegedés meglassítja a burgonyát visszavetné fejlődésében.

Gyomirtásra és ápolásra sokkal nehezebb helyes módszereket ajánlani, mert ennél hiányzanak a számok arra nézve, hogy a különböző módszereknek a termésre milyen befolyásuk van. Azt könnyű megállapítani, hogy a borona alkalmazása mennyi kizierőt szabadít fel, de nem lesz kielégítő a válasz arra, hogy a módszerváltozás hogyan hat ki a termésnövekedésre. Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy a gépek készítésénél nem a munkatechnikai szempontok, hanem kizárólag a földművelés iránti igények nyomolnak előlérbe. A fellazítás és gyomirtás legtöbbször egysoros eszközökkel történik: az egy embert, sőt ha a növény kiesi, egy gyereket is leköt. Nagy figyelmet és ügyességet igénylő munkának ezen nehéz változtatni. Ha azonban többsoros lyukgatógéppel dolgoztatunk, miért ne lehetne, kérdezi Ries, a töltetőgépet is többsorosra készíttetni. E tekintetben Németországban érdemleges haladás történt az úgynevezett sokoldalú gépek bevezetésével. Ilyen módon az egyes kultúrnövények ápolási munkája lényegesen kevesebb költségbe kerül, mert a sokoldalú gépeknek kevesebb a kézi és igamunkaerő-felhasználás is. Ha egy gazdaságban két, illetve négyesoros a burgonyalukgatógép, akkor annak megfelelően lehet a töltetőgépet is két-, illetve négyesoros. A lyukgatótárcsák levétele után a gépbe a töltetőgépet, sőt a répakapálótest is szerelhető. Az ilyen sokoldalú gépek költségei is kedvezően alakulnak. Nagy burgonyatermelő üzemben a teljesítmény traktorral nagy mértékben fokozható, minthogy azonban a fogatok ebben az időben nincsenek kihasználva, az ápolási munka ilyenmórvú mechanizálása semmiképpen sem lehet megokolt. A gazdaságnak csak megterhelést jelent a traktor üzemben tartása, a fogatok istállózása esetén.

A magothozó gyomok irtása fogattal sikeresen végezhető. A gumószedő takarásának egyik előnye, hogy általa kézierő takarítható meg, továbbá, hogy a végleges takarás gyomirtás is egyúttal. Az erősebb feltöltés a kigyomosodás után történik. A töltetőgépek kiválasztásánál ügyelni kell arra, hogy az a talajt simára ne csúszassa. A bakhát és barázda sohasem sima, hanem morzsálékos legyen, mert a talaj kérgesedését, cserepesedését és ezzel a víz elpárolgását akadályozhatjuk meg. Az olyan töltetőgépek, amely sima barázdát készít, méreg a növényzetnek. Ezután feltétlenül porhanyító szerelendő. A gyomok későbbi feltörését óvatosan, az úgynevezett hurokborona alkalmazásával akadályozhatjuk meg. Ha felütik a fejüket a tarackosodó gyomok, akkor csak kézikapával védekezhetünk. Ezek ellen az ismételt feltöltés és boronálás nem segít. A sort a gyomoktól leghelyesebb még a növények zárása előtt megtisztítani. Egy kat. hold tarackos terület 1-3 napi munkával meglehetősen gyomtalanítható.

Könnnyű talajon, száraz fekvésben, töltetőgép nélkül még nagyobb termés érhető el. Az ápolás munkaköltsége csökken, viszont az aratás költsége emelkedik. A kézzel való kiszedés nagyobb költséget igényel, viszont kiszedőgéppel a burgonyaaratáshoz egyrészt nagyobb vonóerőre van szükség, másrészt tökéletlenebb a gép munkavégezménye is.

A burgonyakiszedőgépek között különböző formák vannak használatban, aszerint, hogy kis- vagy nagyüzemben, könnyű vagy nehéz talajon akarjuk azt használni. Régebbi típusú kiszedőgépek nyomában — minthogy azok a burgonyát erősen szétszórják és földdel többé-kevésbé befedik — célszerű a szedést a bornimi kis, úgynevezett „Kralle” kézigereblyével kiegészíteni. (L. 113. a) sz. kép.) Az újabb típusúknál erre kiegészítő munkára nincs szükség. Arranézve, hogy a burgonya kiszedésének melyik nemét választjuk, döntő befolyással van a birtok kiterjedése, a talajviszonyok, a belterjesség mérvé, a munkásviszonyok, a gép beszerzési és üzemeltetési költsége. Kéziszedésnél leginkább a rövidnyelű három-nyelű kapával boldogulhatunk. (L. 113. b) sz. kép.) Gyorsabb és könnyebb a munka a bakhátra keresztbe; így a sérülési veszteség is kisebb.

A burgonyatermelés üzemgazdasági kérdéseiről itt elmondottak szolgáljanak például arra, hogy a különböző kultúrnövényeink üzemgazdasági kérdéseit milyen módon kell kivizsgálni.

Törvények és rendeletek.

Rovatvezető: Mutsehenbaeher Emil dr.

Az idei aratási munkálatok zavartalanosságának biztosítása.

A földművelésügyi miniszter folyó hó 14-én kiadott 129/100. számú rendeletével vitéz Lukács Béla földművelésügyi államtitkár bízta meg a mezőgazdasági munkálatok zavartalanosságának biztosításával, akinek vezetése alatt — a miniszter legfőbb rendelkezési jogának fenntartása mellett — a földművelésügyi minisztérium kebelében „Munkaügyelet” szervezetet és működik, amelynek feladata lesz a mezőgazdasági munkaerőellátás irányítása. A munkaközvetítést pedig a földművelésügyi minisztériumban működő Országos Gazdasági Munkaközvetítő Iroda intézi. A rendelet felhívja a községi előjáróságokat, illetve polgármestereket, hogy közhírítéssel útján sürgösen figyelmeztessék a földbirtokosokat és fölübérieket, hogy amennyiben még nem volna aratásra elegendő számú arató munkások biztosítva, vagy ha a leszerződött aratók, illetve azok egy része az aratási munka elvégzésében gátolva volna, úgy haladéktalanul forduljanak az illetékes m. kir. gazdasági felügyelőséghez, mint hatósági gazdasági munkaközvetítőhöz, vagy közvetlenül az Országos Gazdasági Munkaközvetítő Irodához. A bejelentésben közölni kell, hogy a munkásokat kereső gazda el kívánja-e küldeni megbízottját a munkások szerződése céljából azok lakóhelyére. Ha ezt nem kívánja, küldje meg a munkaközvetítő irodának a szerződési okirat két aláírt példányát a következő záradékkal ellátva: „A fenti feltételek mellett számú mezőgazdasági munkások szerződésére az Országos Gazdasági Munkaközvetítő

Irodát ezennel meghatalmazom, Kelt, stb.” A záradékot a munkaadónak mindkét példányon sajátkezűleg alá kell írnia és az aláírást az előjárósággal láttamoztatni kell.

A rendelet értelmében az előjáróság közhírítéssel útján köteles a birtokosokat haladéktalanul arra is felhívni, hogy ha a hiányzó emberi munkaerő pótlására módjukban áll aratógépet alkalmazni, gondoskodjanak idejében a javításra szoruló aratógépek jókarba helyezéséről és mielőbb helyezék azokat készenlétebe. Mindenütt arra kell törekedni, hogy a hiányzó emberi munkaerők pótlására az aratógéptulajdonos gazdák gépeiket alkalmazzák és minél jobban kihasználják.

Utastítja a földművelésügyi miniszter rendelete 4. §-ban a gazdasági felügyelőket, hogy az aratási munkálatok folyamán különös erővel gyakorolják az 1940. évi XV. t. c. 19. §-a értelmében a mezőgazdasági munkavállaló munkateljesítményének ellenőrzését. Ha a mezőgazdasági munkás munkaszerződést jogtalanul nem teljesíti (1898. évi II. t. c. 37-38. §.), vagy szándékosan rosszul teljesíti (1898. évi II. t. c. 39. §. és 1940. évi XV. t. c. 20. §.), vagy végül, ha a mezőgazdasági munkások bérmozgalmát indítanak, amely törvénybe ütközik, úgy a közigazgatási hatóság a rendkívüli viszonyokhoz mérten fokozott szigorral tartozik eljárni, esetleges aratási sztrájkmozgalmról pedig azonnal jelentést tesz a földművelésügyi minisztériumban működő „Munkaügyelet”-nek.

A rendelet 5. §-a értelmében szükség esetén el lehet rendelni a közérővel való aratást is. Közérővel való aratás alatt a lengyel munkásszázadokkal és munkásszakosokkal, menekült táborok aratóosztágaival, közérők munkaszolgálatosok aratóosztágaival, esetleg katonasággal, végül — szükség eseteiben — honvédelmi munkára kötelezettekkel való aratást kell érteni. Az előjáróság folyó hó 20-ig tartozott összeírni azokat a gazdákat, akik az aratási munkálatok elvégzését közérő segítségével nem, vagy csak méltánytalanul súlyos költséggel képesek biztosítani. Az összeírásba, amelyben egyenkint be kellett vezetni a közérővel leartandó terület nagyságát is, fel kellett venni azokat a legfeljebb 20 kat. holddal rendelkező bevonult birtokosokat, akik rendes körülmények között saját birtokukon arattak volna. Más birtokosokat csak akkor lehet az összeírásba felvenni, ha vagy az illetékes gazdasági felügyelőség, mint hatósági gazdasági munkaközvetítő, vagy az Országos Gazdasági Munkaközvetítő Irodának eredménytelenül igényelték aratómunkások közvetítését. Az összeírás alapján az előjáróság kimutatást készített arról, hogy a község, illetve város határában hány kat. holdat és milyen terményeket kell közérővel leartatni. Ezt a kimutatást folyó hó 22-ig jóváhagyás végett meg kellett küldeni egy-egy példányban az illetékes országmozgósítási kormánybiztoshoz, valamint az illetékes gazdasági felügyelőséghez. Az országmozgósítási kormánybiztos a rendelkezésre álló aratóosztagok teljesítőképességéhez mérten összeegyezteti az előjáróságok kimutatásait és ennek eredményéről az illetékes gazdasági felügyelőségekkel is tájékoztatja.

A rendelet 6. §-a kimondja, hogy a közérővel való aratás rendjét országos szempontból a „Munkaügyelet”-et vezető államtitkár állapítja meg. A megállapított rend keretein belül az országmozgósítási kormánybiztosok járnak el. A hadtest területén állomásozó aratóosztagok kirendelése iránt az országmozgósítási kormánybiztos keresi meg az illetékes hadtestparancsnokságot vagy honvéderületi parancsnokságot.

A rendelet 7. §-a kimondja, hogy a közigazgatási hatóságok feladata arról gondoskodni, hogy a közérővel való aratáshoz elegendő és megfelelő munkaeszköz rendelkezésre álljon. Avégett, hogy a közigazgatási hatóság a szükséges intézkedéseket tegyhesse, a községi előjáróságoknak folyó hó 20. napjáig be kellett az illetékes közigazgatási hatóságnak jelenteniük, hogy a község határában végzendő aratási munkálatra igényelt aratóosztagoknak munkaeszközökkel való ellátása biztosítottnak tekinthető-e.

A rendelet 8. §-a kimondja, hogy az aratásra közérővel igénybevevő birtokosoknak az aratóosztagok elhelyezésére és ellátására vonatkozó, illetve a közérővel való aratás fejében teljesítendő egyéb kötelezettségeit külön rendelet fogja megállapítani.

Végül a rendelet 9. §-a a bevonult aratómunkásokról való gondoskodás előkészítését szabályozza olyan módon, hogy az előjáróság folyó évi szeptember 1-ig köteles összeírni azokat az aratásra szerződött mezőgazdasági munkásokat, akik szerződéses kötelezettségüket katonai szolgálatauk miatt nem teljesíthették és így a folyó évben nem jutottak bevonulásuk következtében aratási keresményhez. Ezek segélyezéséről — nem érintve a családi segély szabályozását — a földművelésügyi miniszter külön rendeletemben fog intézkedni a segélyezés előfeltételeinek, mértékének és módozatainak megállapításával.

CSEPEL-TRAKTOR

40 lóerős!

Rendkívül csekély üzemköltség! 40 lóerős!

Hosszú élettartam! Legkiválóbb kipróbált nemes anyagokból

Legminimálisabb alkatrészükséglet és alacsony beszerzési árak!

Nagy teljesítőképesség minden talajon.

Alacsony ár és kedvező fizetési feltételek.

Több éves referenciákkal szolgálunk.

G y á r t j a: **WEISS MANFRED Acél-, Fémművei R.-T., CSEPEL**

Eladási központ: **AGRARGLOBUS Mezőgazdasági Gépkereskedelmi R.-T.**

Telefon: 126—681 Budapest, V., Szent István-körút 12 Sürgőnycim: Agrobud Budapest

5241

Az ország faszükségletének biztosítása.

Folyó hó 16-án jelent meg a Budapesti Közlönyben és folyó hó 24-én lép életbe a 4390. M. E. számú kormányrendelet az ország faszükségletének biztosítása tárgyában. A rendelet kötelezi az erdőtulajdonosokat, illetve azokat, akiket a fakibaszás (fakitermés) jog megillet, s akiket együttvéve erdőbirtokosok gyanánt jelöl meg, hogy az üzemterv, használati terv, vagy hatósági engedély szerint vágásra esedékes fatömeget termelési idejénként kihasználják. A fakitermelést az erdőbirtokos a naptári év november 1. napjáig, cserkeregtermelés esetén pedig május 1. napjáig, földművelésügyi miniszter külön kitermelési engedély alapján megállapított kötelezettséget pedig a földművelésügyi miniszter által meghatározott időben köteles megkezdni. Az erdőbirtokos pedig, akinek erdőingatlanát még nem kezeli hatóságilag jóváhagyott üzemterv szerint, köteles a rendes évi fahasználat engedélyezése iránt kérvényt adni az 1935. évi IV. t. c. 307. §-a értelmében legkésőbb folyó hó végéig az illetékes M. Kir. Erdőgazgatósághoz benyújtani. Ilyen kérvény hiányában az erdőgazgatóság hivatalból állapítja meg a rendes évi fahasználatot és kötelezi az erdőbirtokost az előírt fahasználat kitermelésére. Az erdőgazgatóság indokolt esetekben időhataladékat engedélyezhet, de csak olyan határidőig, hogy a kihasználás a termelési idejében még akadálytalanul le legyen bonyolítható.

A földművelésügyi miniszter mind az erdőterv hatálya alá tartozó, mind annak hatálya alá nem tartozó erdő birtokosát kötelezheti a fentebb felsorolt kötelezettségein túlnem fakitermelésre.

A termelés biztosítása végett az erdőbirtokos kérelmére a szükséges honvédelmi szolgáltatások igénybevétele iránti intézkedések megtételére a földművelésügyi miniszter kéri meg a honvédelmi minisztert. A kitermelési fahasználat elvégzésének biztosítására pedig a földművelésügyi miniszter az erdőbirtokosokat megfelelő szállítási eszközök és berendezések létesítésére, a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter pedig a honvédelmi miniszterrel egyetértően a megjelölt szállítási eszközök és berendezések használatának átengedése is kötelezheti. Ugyanígy joga van a földművelésügyi miniszternek arra, hogy az országának különféle favalásztékekkel való ellátása érdekében az erdőbirtokosokat a szükséges favalásztékek kitermelésére kötelezhesse. Végül a kormányrendelet súlyos büntető rendelkezéseket tartalmaz arra az esetre, ha az erdőbirtokosok a fakitermelést nem kezdenék meg a meghatározott időben, vagy a rendeletben foglalt egyéb kötelezettségeiknek nem tennének eleget.

A kedvezményes, úgynevezett nyári szén ára.

Lapunk 24. számában ismertettük az árelenőrzés országos kormánybiztosának 13.220. számú rendeletét a kedvezményes, úgynevezett nyári szénárak alkalmazásának szabályozásáról. Ennek kapcsán a kormánybiztoság felkérte lapunkat, hogy az érdeklő gazdák közérdekű tájékoztatására az alábbiakat közöljük:

Az árelenőrzés országos kormánybiztosának folyó hó 13.220. számú rendelete meghatározza, hogy kinek és milyen mértékben van joga a kedvezményes nyári szén forgalombahozott szén beszerzésére. Az árnl kétféle szempont érvényesül. Azok a gazdák, akik a múltban is vásároltak már kedvezményes szén nyári szén és idén is ugyanattól a cégtől kívánják azt beszerezni, a tavalyi kedvezményes szénárak tarthatnak igényt. Azok a gazdák pedig, akik a múltban nem vásároltak, vagy az idén mástól óhajtnak a nyári szén beszerzésre, ezekre nézve a hasonló vevőcsoportba tartozó vásárlók részére felszámítható kedvezményes ár érvényes, amely méterházánként legalább 20 fillérről alacsonyabb a megfelelő forgalmi árnl.

A rendelet általában mentesítette a szénbányákat a nyári szénárak alkalmazása alól, s ezt csupán a mezőgazdaságra és a cséplőgépek üzemanyagszükségletére korlátozta, itt azonban függetlenül attól, hogy ki és milyen mértékben vásárolt tavalyi cséplés vagy mezőgazdasági üzemben való felhasználás céljára kedvezményes szén nyári szén. Minthogy pedig ilyen módon a vásárlóknak kedvezményes szénárak való igényjogosultságát, illetve a szükséges mértékét a szénbánya előtt igazolni kell, az árelenőrzés országos kormánybiztosá elrendelte, hogy a községi előjárásoktól községi bizonyítványt kell kérni minden kedvezményes szén nyári szén vásárolni kívánó mezőgazdasági üzemnek vagy cséplőgéptulajdonosnak, még akkor is, ha a múltban is vásárolt kedvezményes szén szén. A községi előjárások előtt a cséplőgépek szénükségletét, illetve a múltévi nyári szénbeszerzés mennyiségét múltévi számlákkal, a szénbánya igazoló levelével, cséplőgéppel a cséplési szokott mennyiség alapján a szükséges szénfogyasztás feltüntetésével, stb. igazolni kell. Természetesen csak az üzemanyagszükséglet mennyisége erejéig igényelhető a nyári ár felszámítása. Ha pedig valamely gazda vagy cséplőgéptulajdonos vagontételnél kisebb mennyiségű szén igényel, amit nem lehet a bányától

közvetlenül beszerezni, úgy az igényjogosult gazda vagy cséplőgéptulajdonos a községi előjárások által kiállított igazolványát bármely kereskedőnek vagy részére szállító szövetkezetnek is átadhajta, akik az igazolványon feltüntetett mennyiségű szén az igazolvány átadása ellenében ugyancsak kedvezményes áron szerezhetik be a bányától és azt az egyes igénylő gazdák között a rendeletben előírt jutalék mellett kedvezményes áron osztják szét.

Júliusi búzaüzemelési kules.

A Pénzügyi Központ közhírré tette az 1923. évi XLIII. t. c. 1. §-a alapján, hogy a búzázáslevelekben folyóftott és búzaértékre szóló kölcsönök törlesztő részleteinek befizetésénél és a búzázáslevelek kamatszélvényeinek beváltásánál folyó évi július havában átszámítási kules gyanánt 1 q búzát 20 25 aranypengővel kell értékelni.

A műjég budapesti ára.

Az árelenőrzés országos kormánybiztosának 13.324. számú rendelete kimondja, hogy a műjég budapesti legmagasabb gyári eladási ára viszonylatadók részére történő eladás esetén, helyt gyártelepen átvéve változatlanul marad az 1939. évi augusztus 26-án rögzített eladási ár.

Amennyiben azonban a műjégyár közvetlenül fogyasztók részére adja el a műjéget, úgy annak legmagasabb gyári eladási ára: 25 kg-nál, vagyis egy táblánál nagyobb mennyiségben, helyt gyártelepen átvéve, ugyancsak változatlanul a múlt évi augusztus 26-án rögzített gyári eladási ár, ellenben 25 kg-on aluli mennyiségeknél ehhez kg-kint 2 fillér felár számítható. Ha pedig a gyár vagy a viszonteladó Budapest területén a műjéget elszállítja a fogyasztóhoz, úgy a legmagasabb eladási ár az után vagy üzlethelyiségben átadott ár után méterházánként 4 fillér felárral emelhető a rögzített eladási árhoz képest, azonban nem lehet több méterházánként 2-24 pengőnél. A lakásba, illetve emeletre szállított egy táblán, azaz 25 kg-on aluli műjég-tételeknél a rögzített ár kg-kint 3 fillérrel emelhető. Budapest szűkebb város területén belül hegyvidékre történő szállítás esetében pedig ehhez a felemelt eladási árhoz 10 kg-kint további 1 fillér hegyvidéki pótdíj számítható.

Budapest székesfőváros közigazgatási határával közvetlenül szomszédos városokba és községekbe való kiszállítás esetén a fentebb említett legmagasabb eladási árak 10 kg-kint 1-1 fillér távolsági pótdíjjal, távolabbi városokba és községekbe szállított műjég után pedig 10 kg-kint 2 fillér fuvarozási pótdíjjal emelhető. Az ilyen módon felemelt legmagasabb árakban a forgalmi adóválság is befigyeltetik, azt tehát külön felszámítani nem szabad.

A műjég elrusoltója köteles az eladott mennyiséget lemérlegelni, akár helyt gyártelepen, akár kiszállítva üzlet-helyiségbe vagy lakásba történő eladás esetén. Eladási árként legfeljebb csupán a mérlegelt súly és a jelen rendelettel meghatározott, fentebb felsorolt legmagasabb egységárak alapulvétele mellett kiszámított összeg számítható, azonban az eladási ár végösszegénél 0,5, vagy ennél nagyobb töredék fillér egész fillérre kerekíthető fel. Egyébként az 1939. augusztus 26-án érvényben volt hitelezési és eladási feltételek, valamint pénztári és árengedmények továbbra is változatlanul érvényben maradnak, az új felárak pedig folyó hó 18-án léptek hatályba.

A jelvényviselési tilalom alól kivett jelvények.

A 4300. M. E. számú kormányrendelet az 1938. évi 3400. M. E. számú kormányrendeletben megállapított jelvényviselési tilalom alól kiveti a Hadirokkantak, Hadiözvegyek és Hadiárvak Országos Nemzeti Szövetsége, valamint a Magyar Tűzharcos Szövetség, mint törvényi felhatalmazás alapján elismert érdekképviseletek egyesületi jelvényeit.

Postagalambok tartása és igénybevétele.

A 4360. M. E. számú kormányrendelet, amely folyó hó 16-án lépett érvénybe, kimondja, hogy az ország területén csak hatósági engedéllyel szabad postagalambot tartani, azaz a forgalmat közvetíteni (hírhordás végett felbocsátani), továbbá postagalambot szállítani. Postagalambnak az olyan galambot kell tekinteni, amely hírhordásra alkalmas, vagy amelyet erre be lehet tanítani. Postagalamb tartási engedélyt elsősorban a főszoftgábról, illetve az illetékes rendőrkapitányság vezetője adhat, de csak olyan egyéneknek, aki magyar állampolgár és tagja valamely a honvédelmi miniszter által elismert postagalambtenyésztő szövetségnek vagy egyesületnek. A postagalamboknál külföldről való behozatala, az ország területén való átvitele, vagy külföldre való kivitele esetenkénti engedéllyel van kötve. Minden postagalambot megkülönböztető hatósági jelzéssel kell ellátni. A más tulajdonában lévő postagalambot elfogni, fogvatartani vagy elpusztítani — ideértve a szándékos lelővést is —

tilos. Eltévedt, kimerült vagy sebesült postagalambot a reerősített híronnyaggal együtt be kell szolgáltatni a legközelebbi községi előjárásúgnak vagy rendőrkapitányságnak, amely a híronnyagot felbontás nélkül köteles a legközelebbi katonai parancsnoksághoz továbbítani.

Háború idején, vagy az országot közvetlenül fenyegető háborús veszély esetében az illetékes miniszter elrendelheti a postagalamboknál honvédelmi szolgáltatásként, akár ideiglenesen használatra, akár véglegesen, terítés ellenében való igénybevétele.

Csak külön engedéllyel lehet külföldre utazni.

Az általános európai helyzetből kifolyóan a magyar állampolgárokra bizonyos határkilépesi korlátozások vannak érvényben. Ezek a korlátozások kiterjednek azokra a férfiakra, akik a folyó évben 18. életévüket betöltik, de a 61. életévüket el nem érték, valamint részben azokra a nőkre, akik 18. életévüket betöltik, de 51. életévüket el nem érték.

Ennélfogva mindazoknak, akik külföldre szándékoznak kiutazni, nehogy megfelelő engedély hiányában a határszéli útlevélkiszáradók a határátlépesben megakadályozzák és így a határról visszatérni legyenek kénytelenek, saját érdekükben áll, hogy mielőtt utazásukat megkezdnék, a lakóhelyük szerint illetékes útlevélkiállító hatóságuknál (Budapesten rendőrkapitányság, vidéken alispán, rendőrkapitányság) érdeklődjenek, vajjon az utazásukhoz érvényes útlevél kivül nem szükséges-e a belügyminiszter részéről kivételes esetekben megadható határkilépesi engedély.

A nemzetközi helyzetre való tekintettel különben állampolgárainknak érdekükben áll, hogy csak halaszthatatlan szükség esetében kérjenek határkilépesi engedélyt.

A tojáskészletek bejelentése és a halkonzervek ára.

A Hivatalos Lap folyó hó 16-i számában az árelenőrzés országos kormánybiztosának két fontos rendelete jelent meg. Az egyik a konzervált tyúktojáskészletek kötelező bejelentéséről intézkedik. A meszes útján, vagy bármely más módon konzervált, így tehát a hűtőházakban elraktározott 5 kg-nál nagyobb mennyiségű tyúktójtást be kellett jelenteni annak a birtokában van a tojáskészlet. A bejelentési határidő június 20. volt. A bejelentést személyesen vagy írásban kellett megtenni az árkormánybiztos hivatalában.

Az árkormánybiztos másik rendelete a vámkülföldről behozott halkonzervek legmagasabb árát szabályozza a nagykereskedői és a kiskereskedői forgalomban. A portugál sardiniának, amely bruttó 190-200 grammos dobozban kerül eladásra, s normál minőségű, nagykereskedői ára 66 fillér, fogyasztói ára pedig 96 fillér Budapest és a Budapest környékén lévő községekben. A környéken túl a sardiniák legmagasabb ára 10 fillérről nagyobb, mint a budapesti. A rendelet részletesen közli a különböző sardiniaféleségeket és az azokra megállapított legmagasabb árát. Azokra a sardiniákra, amelyek a felsorolásban nincsenek benne, számítási irányelvvel ír elő a legmagasabb ár megállapítására.

A váltón alapuló visszereseti jog elévülési határidejének a visszaszátolt felvidéki és kárpátaljai területekre vonatkozó meghosszabbítása.

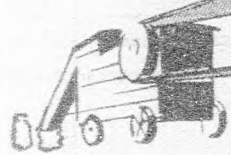
A 4400. M. E. számú kormányrendelet az olyan váltó tekintetében, amelyen alapuló visszereseti jog elévülési ideje a Magyar Szent Koronához visszaszátolt felvidéki és kárpátaljai területekre vonatkozóan folyó hó 30-ig rendeltileg meghosszabbított, az elévülési határidőt mind a váltóbirtokos, mind a forgató visszereseti követelése tekintetében folyó évi december 31. napjáig hosszabbította meg.

Az alkohollal kevert vagy készített élekek után fizetendő vámpótlék újabb megállapítása.

A 105.117. számú pénzügyminiszteri rendelet a folyó hó 8-i 39.100. számú rendelet alapján kimondja, hogy a külföldről behozott, szeszszel kevert vagy készített élekeknl a felhasznált alkohol hektoliterfoka, vagyis 1 liter alkohol után 4 pengő vámpótléket kell fizetni, mint egyedarási árszemesedést. Ezenkívül kimondja a rendelet, hogy alkohollal kevert esemegborok 15-nél több, de 22 és felet meg nem haladó térfogatszázalék alkoholtartalommal 100 literenkint 30 pengő vámpótlékkal, vagy 100 kg tiszta súly és fokonként a 15 térfogatszázalékon felül 4 aranypengő vámpótlékkal terhelendő. Az alkoholos aromatikusszesszenciák, valamint az alkoholtartalmú illatszerek és kozmetikai szerek vámpótléka 100 literenkint 360 pengő, az etil-éter és érzéketlenítő tiszta éter, valamint ezekből készült különféle narkotizáló szerek vámpótléka 100 kg tiszta súly után 700 pengő, végül szeszgyógyszerkészítmények után, amelyeknek alkoholtartalma nem haladja meg a 15 térfogatszázalékat, a vámpótlék 100 literenkint 60 pengő. A fenti rendelkezések folyó hó 8-tól kezdve alkalmazandók.

EMERGÉ

gumitextil
hajtósíj

A CSÉPLÉSNEI IS

zavartalan munkát biztosít

DR
Olóerős!
es anyagokból
beszerzési árak!
R. T. CSEPEL
Kisvárdánál R. T.
Kisvárdánál R. T.

A régi mintájú nemzetközi vasúti fuvarlevelek kivonása a forgalomból.

1938. évi október 1-én az Árufuvarozási Nemzetközi Egyezmény értelmében új nemzetközi vasúti fuvarlevelek kerültek nálunk is forgalomba. Azonban a Nemzetközi Egyezményhez nem csatlakozott egyes országok felé irányuló vasúti forgalomban továbbra is a régi mintájú nemzetközi vasúti fuvarleveleket kellett használni, s ennél fogva azok is forgalomban maradtak. Minthogy azonban azok az okok, amelyek a régi mintájú nemzetközi vasúti fuvarlevelek használatát bizonyos viszonylatokban továbbra is szükségessé tették, ma már nem állnak fenn, a pénzügyminiszter 90,748. számú rendeletével a régi mintájú nemzetközi vasúti fuvarleveleket folyó hó 18-ával kivonta a forgalomból. A forgalomból kivont, fel nem használt ilyen fuvarleveleket az állami nyomda folyó évi augusztus 31. napjáig bezáróan ugyanolyan értékű új nemzetközi vasúti fuvarlevelekre cseréli be.

A denaturált szesz forgalmának korlátozása Kárpátalján.

A Budapesti Közlöny folyó hó 20-án közölte a pénzügyminiszter 38,876. számú rendeletét a denaturált szesz forgalmának a beregszászi, a huszti, az ungvári és a nyíregyházi pénzügyigazgatóságok kerületében való korlátozása tárgyában. A rendelet értelmében a szóbanlévő területen denaturált szeszek, akár kicsinyben, akár nagyban való árusításával csak az foglalkozhat, aki erre a pénzügyi hatóságtól engedélyt nyert.

Az engedélyszek denaturált szeszt csak olyan fogyasztónak szolgáltathatnak ki, aki a község (város) által kiállított igazolvánnyal, vagy a pénzügyigazgatóság engedélyével rendelkezik. Igazolványt, illetve engedélyt csak azoknak szabad kiadni, akik a denaturált szeszt ipari vállalatukban, vagy háztartásukban rendeltetésszerűen fogják felhasználni.

A denaturált szesz forgalmának a fenti területen való korlátozását az ez a szükségesség, hogy ezen a vidéken a denaturált szeszt nagymértékben itták, amit közegészségügyi szempontból meg kell akadályozni, mert a denaturált szesz az emberi egészségre káros alkotórészeket tartalmaz.

Korlátozták a hulladékpapír felhasználását.

A Budapesti Közlöny folyó hó 20-án közölte az iparügyi miniszternek a hulladékpapíros felhasználásának és forgalmának korlátozása tárgyában kiadott rendeletét.

A rendelet szerint semmiféle hulladékpapírost sem szabad olyan fűtőberendezésben fűtésre felhasználni, amelynek rostfelülete (tűzfólia alapterülete) az egynegyed négyzetmétert meghaladja. Nem vonatkozik ez a rendelkezés a hulladékpapírosnak a tűz meggyújtásához való felhasználására.

Belföldi hulladékpapírost csak a Magyar Papirosipari Nyersanyagbeszerző Korlátolt Felelősségű Társaság, ennek bizományosai és olyan kereskedő vásárolhat, aki iparjogosi-vánva alapján hulladékpapírossal kereskedhetik.

A kereskedő köteles az általa vásárolt hulladékpapírost a korlátolt felelősségű társaság bizományosának eladni vagy a társaságnak vételre felajánlani. A társaság a hulladékpapírost az ipari feldolgozók között az anyaggyártó papíros-gyártóipari bizottságának utasításai szerint osztja szét.

Az artézikútfúrásra vonatkozó engedélyzési eljárás korlátozása.

A 107,211. számú földművelésügyi miniszteri rendelet kimondja, hogy mivel minden egyes artézikút fúrásánál meg kell a M. Kir. Földtani Intézetet hallgatni, másrészt pedig az ilyen ügyeket soronkívül kell elintézni, ez a kettős követelmény nagyon megterheli a Földtani Intézet vizügyi osztályát s az ebből származó munkatöbbletnek csak úgy felelhet meg, ha nem terheli a szükséges adatok és műszaki mellékletek lemosolásának munkái: ennél fogva az artézikútfúrásra vonatkozó kérvények mellékletei gyanánt minden esetben benyújtandó három 1:25,000 léptékű, vagy községi térképen feltüntetett helyszínrajz, három rétegszelvényrajz és három műszaki leírás, valamint a kövezésre vonatkozó Fivitel terv. A két első melléklet-példány bélyegköteles, a harmadik példány pedig mind a négy mellékletből bélyegmentes, mert ez az utóbbi a M. Kir. Földtani Intézet országos vizügyi nyilvántartójában fog elhelyeztetni.

Gazdatársadalmi mozgalmak.

Rovatvezető: Fabricius Endre.

A Magyar Gazdatisztek Országos Egyesülete most tartotta III. igazgatóválasztmányi gyűlését Bayer János m. kir. gazdasági főtanácsos elnöke alatt. Napirend előtt vitéz Baskay Gyula felsőházi tag, jószágfelügyelő az agrárintelligencia nevében meghatórátkozását fejezte ki a Hubay-féle törvénytervezettel szemben és indítványára az igazgatóválasztmány tiltakozó táviratot küldött Teleki Pál gróf miniszterelnöknek, arra kérve, hogy fojtassa el csírájában a hazafiatalan törekvést. Faber György igazgató bejelentette, hogy a földművelésügyi miniszter az egyesület felterjesztésére kilitásba helyezte a földreform végrehajtása során okleveles gazdatisztek igénybevételeit és szerzett jogaik sértettségét. Megnyugvással vette tudomásul a választmány, hogy

a földművelésügyi minisztérium a közeljövőben rendezni kívánja a gazdatiszti fizetéseket és a szabadság kérdését is. A minisztérium megváltoztatta felfogását a kamarai kérdésben is és most már hajlik az önálló gazdatiszti kamara gondolata felé, amelynek megalkotását a készülő magántisztviselői kamara is sürögőssé teszi. Bayer János és Podor Zsigmond jószágigazgatók, Stolp Ödön ny. gazdasági akadémiai igazgató, Scherer Péter Pál, Sárosy Lajos, Mildemberger József és Landesz József azt kívánták, hogy az OMBI gazdatiszti nyugdíjtörvényében vidéki pénztintézeteknél helyeztessék el és a magasabb kamat folytán előálló többletből a nyugdíjnélküli öreg gazdatisztekét segélyezzék. Kifogásolták, hogy a képzőművészek a kormány támogatása folytán évi 100,000 P-t tudnak juttatni az öreg képzőművészek támogatására, ezzel szemben agrár hazánk a mezőgazdaság úttörői, az elaggott gazdatisztek részére csak évi 6000 P-t tud fordítani. Többek indítványára elhatározta a választmány, hogy a mai kor szellemének megfelelően átdolgozza a gazdatiszti kívánságokat és küldöttséggel keresi fel a földművelésügyi minisztert.

A Kiskunhalasi Gazdasági Egyesület díszközgyűlése. A Kiskunhalasi Gazdasági Egyesület június 9-én ünnepi közgyűlést tartott, amelyen vitéz Teleki Mihály gróf földművelésügyi miniszter is megjelent, hogy személyesen adja át özv. Szathmáry Sándornak, a magyar gyümölcsültetvények érdemes úttörőjének a Kormányzó kitüntetését. A miniszter és az előkelőségek ünnepélyes fogadtatása után Medveczky Károly m. kir. gazdasági főtanácsos, az egyesület elnöke nyitotta meg a városi színházban rendezett közgyűlést. Az ünnepelt özv. Szathmáry Sándornakhoz intézett beszédek példaképpen állította őt a jövő nemzedék elé. Vitéz Teleki Mihály gróf földművelésügyi miniszter beszédében hangzott, hogy jól ismeri azt a munkát, amelyet a kitüntetett és Kiskunhalas vidékének népe végzett. Örömeinek adott kifejezést, hogy személyesen adhatja át a kormányzói kitüntetését. Ezután részletes beszédében tájékoztatta a gyűlés közönségét a földművelésügyi kormány munkaprogramjáról. Hangzott, hogy a kisbirtok támogatása és a kis termelési ágak fejlesztése változatlanul a teendők előterében áll. Gondoskodni kíván a gyümölcsfák helyes ápolásáról és a megfelelő gyümölcsértékesítésről, aminek érdekében alakította többek között a kiskunhalasi kertmunkásképző iskolát is. A gyümölcsértékesítésről szólva kijelentette, hogy Németország felé 8 1/2 millió márkás kiviteli kontingenst biztosítottunk, a cseh-morva protektorátusba 9 millió korona értékű gyümölcsöt vihetünk ki. Mindkét kiviteli keret meghaladja a múlt évi. A halasi hűtőház létesítésére 170,000 pengő kedvezményes kölcsönt irányzott elő a földművelésügyi tárca, Soltvadkerten pedig gyümölcsomagozó és kisebb hűtőház építését kezdik meg. A borértékesítésről szólva hangoztatta, hogy a kormány mindent elkövet az értékesítés zavartalan lebonyolítása érdekében. A gyümölcsértékesítés megjavítása céljából fokozni fogják a belső fogyasztást és a szőlősgazdák kiképzése érdekében tovább folytatják a tanfolyamok rendezését. Ezután a rézgálicellátás ügyével foglalkozott, bejelentve, hogy 1500 vagon áll a gazdák rendelkezésére. Miután a holdankint kiosztásra kerülő 30 kg kevés, a készletet úgy kellett beosztani, hogy abból mindenkinek jusson. Ha valahol veszedelmes arányban léne fel a peronoszpora, úgy mód van az erre a célra szolgáló tartékok igénybevétele. A gazdák érdekében gondoskodik arról, hogy a meszet a zár alól feloldják. A kukoricaértékesítés kérdéséről szólva bejelentette, hogy a földművelésügyi tárca támogatásával görékat és szárító-berendezéseket létesítenek és a Futura összel megfelelő áron fogja a piacra kerülő kukoricát megvásárolni. A gabonatarház akció során idén a Tisza mentén 13-14 tárház épül és sor kerül Halasra is. Ismertette a földművelésügyi miniszter az alföldi állattenyésztés fejlesztése érdekében megindított akcióit és foglalkozott a kormányzat szociális intézkedéseivel. Bejelentette, hogy rövidesen elkészül és a ház elé kerül a mezőgazdaságfejlesztő törvény. Végül hangoztatta, hogy a gazdaközönség mindig kivette részét áldozatok vállalásával a közterhekkel és ezért megérdemli a kormányzat gondoskodását. Ezután a földművelésügyi miniszter ismételtén méltatta özv. Szathmáry Sándorné munkásságának jelentőségét és átnyújtotta a kormányzói kitüntetését. Máriássy Mihály országgyűlési képviselő a Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara, Kathona Mihály dr. polgármester a város, Tegzes

Károly a mezőgazdasági bizottság nevében köszöntötte az ünnepeltet, aki meghatottan mondott köszönetet az ünnepelésért. A közgyűlés Medveczky Károly zárószóval ért véget.

A Nyitra-Pozsony Vármegyei Gazdasági Egyesület június 9-én tartotta Érsekújvárott első közgyűlését Jaross Vilmos főispán, egyesületi elnök elnöklétével. Az elnök elnöki megnyitójában üdvözölte Ráczka Károly Kisalföldi Mezőgazdasági Kamarai elnököt és Sztránsik Andor kamarai igazgatót magas kitüntetésük alkalmából. Kochanovszky Edgár ügyvezető titkár az egyesület 1939/40. évi működéséről szóló titkári jelentését adta elő, megemlékezve mindazokról a gazdasági egyesületekről, amelyek a két vármegye területén a múlt évtizedekben munkásságot fejtettek ki. Méltatta a pozsonyvármegyei és a nyitravármegyei gazdasági egyesületek működését, valamint volt vezetőik érdemeit. Megemlékezett továbbá kisebbségi életben a gazdaérdekeket képviselő két gazdasági egyesületéről, amelyek a cseh megszállás alatt a legnehezebb körülmények között képviselték a gazdaérdekeket. Az egyesület kiépítette községi szervezeteit és eddig az egyesületnek 51 községben 2576 tagja van. Az erőteljes munkakifejtés érdekében az egyesület Galántán kirendeltséget állított fel. Az egyesület működésének sokoldalúságát igazolja a kishaszonbérletek megszervezése, a cukorrépaátvételi panaszok orvoslása, a téli tanfolyamok, vetőmagakció, gazdakörök, gazda-társasutas szervezése, az olajnövények termesztésének népszerűsítése s még egyéb más gazdaérdekvédelmi munkásság. Rézler Gábor dr. h. polgármester Érsekújvár nevében üdvözölte az egyesületet, azt a meggyőződését fejezve ki, hogy az első évi hasznos munkásság után az egyesület ugyanazzal az erővel fog a jövőben is dolgozni. Erre biztositókat lát az egyesület agilis vezetőségében. Kochanovszky Edgár ügyvezető titkár az egyesület folyó évi működésének munkaprogramjában három fontos célt jelölt meg, úgy mint a lótenyésztés fejlesztését, amely célból az egyesület a közeljövőben külön szakosztályban kívánja támogatni a lótenyésztő gazdákat és az egyesület által rendezett luxuslövásár, valamint a többi lövásár tapasztalatai alapján kívánja a lótenyésztést fejleszteni. Népszerűsíteni kívánja a takarmánynövények termesztését, amely egyedül alapja a helyes állattenyésztésnek. A folyó évi munkaprogram keretében foglalkozott a cukorrépaátadás ellenőrzésének tervezetével, amely hivatal van az átvevő gyárak és a gazdák közötti viszályokat megszüntetni. A közgyűlés megelégedéssel vette tudomásul a jövő évi munkaprogramot, majd pedig jóváhagyta az egyesület zárszámadását és elfogadta a folyó évi költségvetést. Rézler Gábor h. polgármester indítványozta, hogy az egyesület kövesse el mindent, hogy Érsekújvár, mint magyar gazdaváros mezőgazdasági szakiskolát kapjon. A felépítendő mezőgazdasági iskola céljára a város a szükséges telket rendelkezésre bocsátja. A közgyűlés magáévá tette az indítványt és elhatározta, hogy a szükséges lépéseket az egyesület vezetősége meg fogja tenni. Jaross Vilmos elnök zárószóval után a jelenlévő gazdák teljes megelégedéssel lávoztak a közgyűlésről.

A kiscsárdai természetvédelmi szántóföldi természetvédelmi megújítása.

Írta: Goóts József.

(Hozzászólás.)

Az elmúlt hosszú, szokatlanul hideg tél folyamán alaposan kellett fűteni a „Bubos”-ban reggel-este. Szalmával! Meg kell adni, egészséges, füstmentes, száraz melege kellemes és esténként jó feltelpegni a padkára, pipaszó mellett elbeszélgetni a világ folyásáról.

Talán még arról is volt szó az ilyen hosszú téli esteken a tanyázás közben, hogy sok szép és hasznos dolgot hallottak a téli tanfolyamon, sokat is tanultak belőle, amit majd mind meg is fognak valósítani kisgazdaságaikban. Csak egyről nem esett sohasem szó, hogy ugyan — Uramisten — mitől is olyan barátságos meleg a bubos, hogy a fájós, nehezen hajló derekból még a „meredek”-et is ki tudja húzni, ha hozzátámasztja az ember. Mert hát az csak természetes, hogy szalmával fűtöttek, a csutkáizék csak a szárító böjti szelek után alkalmas erre. De ez különben is elfogy új a főzéshez, még talán nem is elég a „tözeg” mellé. Ha valaki olvasóink közül nem

MAGYAR MEZŐGAZDÁK ÁLLATÉRTÉKESÍTŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁGA, BUDAPESTEN

V., ALKOTMÁNY-UTCA 29. SZÁM

TELEFON: 111—310, 112—914

Sürgőny cím: MEGALER, BUDAPEST

Foglalkozik:

Mindenemű tenyész- és haszonállat vételével és eladásával, beállítási anyag szállításával és beszerzésével, hízalási hitelek nyújtásával.

Gazdatársadalmi intézmény.

Mindenemű állatkiállítás legelőnyösebben lebonyolítunk. Meghívásra a szakértőnket a helyszínre küldjük.

ÁLLATSZÁLLÍTMÁNYOK CÍMZENDŐK:

BUDAPESTRE: szarvasmarha, borjú- és juhoknál:

Budapest - Ferencváros - Marhavásártér

Sertésekénél:

Budapest - Ferencváros - Sertésvásártér

tudni, hogy a tőzeg erre mifelénk kockára vágott, kiszáritott trágya, úgy jobb, ha nem is tudja meg soha. Így van ez erre mindenütt a Nagy-Alföldön.

A „Köztelek”-et olvasgatva még a télen került előm Grábner Emilnek: „A kisgazda szántóföldi természetének megjavítása” című közleménye. Minden szava szinarany igazság! Nagyértékű cikkét felhívással azzal végzi, hogy ennek az életbevágóan fontos kérdésnek „további részleteit hozzájárulásokkal érdemes lenne feltárni abban az irányban, hogy miként lehet a kisgazdák természetét általánosan megszüntetni.”

Nem tulajdonítok magamnak széles közgazdasági látókört, sem nagy elméleti és gyakorlati gazdai tudást, mégis mint közel egy évtizede az Alföldön gazdálkodó „Árendás”, én is szeretném elmondani véleményemet erről a kérdéstről. Elsősorban a trágyahány alapvető okával, a szalmatüzeléssel kívánok foglalkozni, mert ezt tartom az alföldi gazdálkodás rákfőkéjének.

Fájt a lelkem, amikor a galyfa: a „rőzse” és a venyige elfogytával láttam, hogy cselédasszonyaim este-eggel amilyen „háti”-val csak elbírnak, vizzik a szalmát fűteni — csekély vigaszomra csak a birka elől kiszédett izéket. De hát mit tehettem volna ellene? Lakás fűtéssel „jár” nekik, egyéb fűtőanyagot pedig nem tudtam nekik adni, mert ha lett volna is pénzem rá, megemészte a minden gazdal előirányzatot felborító hosszú tél takarmányvásárlása. Én még legalább sajnáltam a „fűstbe ment” trágyát, aminek csak számot alig tevő maradéka az a kis hamu, amit a „tyúkfürdőre” hordanak ki a fészer távoleos helyére. De szomszédos kisgazda barátaim ezt egészen természetesen tartják és — őszintén szólva — el sem tudják másként képzelni.

Nem egyszer volt alkalmam a téli „szomszédolás” közben látni, hogy bár bőven volt még kinn a szerűn a szalmakazalban szalma, mégis alig volt aljázó az istállóban, mert mint mondták: „hosszú a tél, messze van még az új.” Bizony nem szaporodik így a trágya a trágyatelepen, mert az alapanyaga: a szalma legnagyobb részt a kemencébe kerül és legfeljebb csak a hamu jut a szántóföldre. Pedig a kisgazda szántóföldi természetének megjavítását elravezetben mégis csak a rendszeres, kielégítő trágyázással érhetjük el.

Vannak a kisgazdák kezén földek, különösen a falutól, tanyától távoleos parcellák, amelyekről a gazda maga sem tudja megmondani, hogy mikor kapott trágyát, mert már nem is emlékszik rá. De mielőtt is „futná” rá, amikor a cséplés után minden tízedik csomó szalmát elviszi az arató, minden 6—7-ik „rudast” a cséplésnél befűtik a gépbe, minden téli napon — átlagban 150 napon át — reggel-este befűtenek belőle és egész éven át kenyeret sütnék vele. Jó, ha a szalmatermés fele-egyharmada kerül vissza a földre, mint trágya, mert még a kész, érett trágyát is „tőzeg”-nek vágják ki a telep mellett, megszáritják a napon és egész nyáron tüzelnek, főznek vele. Ha meg szegődőményes cselédet is tart a gazda, úgy annak is ad „convenióba” 200—300 tégla „tőzeget”, az „ad libitum” szalmafüttés mellé.

Nincsen nekem nagyobb könyvtáram, statisztikai évkönyvekkel és egyéb ilyenkor előszedhető bizonyító adatokkal. De szerény véleményem szerint nincs is bizonyításra szükség, hiszen alföldi viszonylatban köztudomású a dolog. Nem túlozok a állításomban akkor, ha több százezer, közel félmillió holdra teszem azt a területet, amely így évről-évre trágya, talajerő-visszapótlás nélkül marad, megannyiszor holdankint kb. 2 q búzaértéknek megfelelő terméskevesebet okozva ezen a területen; közvetve pedig — a trágya több évre terjedő hatásánál fogva — az egész szántóföldi terület termésében. Ilyen helyzetben lehet-e szó a természet megjavításáról?

Ha most belepillantok Grábner Emil előttem fekvő cikkébe és nagyjából sorra veszem azokat a minden szempontból helytálló megállapításokat, amelyeket egyrészt mint követendő eljárásokat, másrészt mint kiküszöbölendő hibákat sorol fel a természet megjavítására, akartalanul is arra kell gondolnom, hogy bármilyen fontos és sokat ér a tarlóbuktatás, az őszi mély szántás talajerőt feltáró hatása, a tavaszi száritó szántás mellőzése, ha a föld kiélt, sovány, humuszszegény, nem várhatunk tőle rendes termést. Hiszen Isten tudja, mikor kapott utójjára trágyát, akkor is talán holdankint négy koscsival, dinnye alá, fészekbe: A vetésápolásnál elkövetett hibák és mulasztások hatása is csökkenne, a rossz és kevés kapálás esetén is nagyobb termést adna a jó és erős föld, mert ha nagyobbra nő is a gaz benne, jutna a

találalányagból a kultúrnövény számára is. A gyenge csíráképeségű és kevés vetőmaghátrányát is ellensúlyozná az erős föld és a sok trágya. Az állati és növényi kártevők „foga alól” is hamarabb kinőne az erős kelés a trágyás földben. Inkább vehetne búza után búzát az alföldi kisgazda, ha jó trágyaerőben volna a földje. Mert bizony most is ezt csinálja, ha már trágyázott, mert — mint maga mondja — ilyenkor bírja a föld.

Így mehetnék tovább a közlemény minden pontján.

Az előbb elmondottak azonban semmit sem vonhatnak le és nem gyengíthetik a kérdéses cikknek azt a feltétlenül helyes megállapítását, hogy: „meg kell találnunk annak a módját, hogy az okszerű gazdálkodás alapvető munkái, amelyek feltétlenül hasznosak és nagyobb befektetés nélkül megvalósíthatók, az országban valamennyi területen elterjedjenek”. Amde ez a megállapítás és az abból lezárt tanácsok a termelés három tényezője közül csak egyikre (munka) vonatkoznak, vagy talán még a másikat (tőke) is érintik, azonban a harmadikat (természet) majdnem figyelmen kívül hagyják. Pedig ez sorrendben a legfontosabb. Talajerő-visszapótlás, trágya nélkül nincs állandó, biztos termés; nem lehel a kisgazda szántóföldi természetét állandó jellegűen megjavítani.

A műtrágya használatától — sajnos — még nagyon messze vagyunk itt az Alföldön. Talán a mi éghajlati viszonyaink között — tapasztalásból tudom — nem is mindig jövedelmező. Az istállótrágya sokoldalú értékéről azonban minden gazda meg van győződve, őszintén tudja azt, értékeli és fel is használná azt minden mennyiségben, ha lenne. De honnan vegye azt, amikor nincs?

Ezek után legyen szabad néhány szóban a kisgazda természetése alapjainak orvoslására is rámutatnom. Nem új dolgok ezek, sőt nem is példa nélkül valók, hiszen ez a baj csak különlegesen az alföldi kisgazdákra vonatkozik. Magam is a visszacsatolt Felvidékről származtam ide az Alföldre, így annál inkább felismertem a baj orvoslásának lehetőségét: egy kis megértő jóakarattal kell az alföldi kisgazdára „rökényseríteni”. Azonban még ez előtt is van olyan sürgős teendő az illetékesek részéről, amely sokat segítené ezen a bajon: a szalmatüzelést cséplés betöltésére. Tüzes géppel úgy sem szívesen csépl ma már a gazda. A géptulajdonosnak sem életbevágóan fontos a szalmával való tüzelés, hiszen a gép visszaállítására fa- vagy szénttüzelésre — szalmatüzelésre nem szerkesztettek gépet — nem okoz költséget és fáradságot, munkát is allg. A géptulajdonos által adott fa vagy szén ára pedig megtérülne abban a magasabb cséplési százalékban, amit szívesen megfizet a gazda. Nem is viszi soha az olcsóbb cséplés a gazdát a tüzes géphez, hanem a korábbi cséplés lehetősége, amit minden gazda igyekszik kihasználni, nem gondolva arra a kárra, amit a sok szalma elfűtése okoz.

Meg kellene oldani a továbbiak során a szegődőményes tüzelő- és fűtőanyag rőzse-, venyige- és farészben való kiadását. A Felvidéken nem is gondol senki a szalmafüttésre. El sem tudja képzelni a gyenge tűzű szalmával a fűtést, tüzelést a kemény tűzű tűzifa mellett. Még ma is látom lelki szememmel édes jó apámat, amint téli ráérő időben csinálja és csináltatja a sok jó trágyát a trágyatelepen a kimaradó felesleges szalmából: 1 sor trágya, 1 sor szalma, tejlejtébe az udvából feltakarított hótőmeg. És tavasszal nem volt elég kukoricaföld a trágyának, még a tarlóba vetett csalamádé alá is futotta. Hol vagyunk mi itt az Alföldön ettől a szalmafüttés miatt!

Szabályozni kellene az aratók szalmarezszerendőségének a kérdését is. A szalma tüzelőértékének (nem piaci érték) megfelelő rőzse vagy tűzifa kötelező kiadása nem lenne hátrányos egyik félre sem. A gazda tüzelőre kiadott pénze ellenértékét megtalálná a visszamaradó szalmában, nem is szólva az ebből csinált trágya — termésközpontú hatása révén elért többtermés értékéről. Ezt könnyen meg is lehetne vele értetni. Az arató pedig természetesen éppen úgy megkapná a tüzelő-, fűtőanyagot, csak hogy szalma helyeit fa alakjában. Még rosszakarattal sem lehetne tehát egy ilyen rendeletet szociális szempontból kifogásolni.

Legnehezebb feladatként maradna végül magának a gazdának az eltiltása a szalmafüttéstől, pedig talán éppen ő a legnagyobb „fogyasztó”. Itt van aztán tágtete a propagandának, felvilágosításnak, kioktatásnak, rábeszélésnek. Erősen hiszem, hogy ha szalma helyett más olcsó és könnyen beszerezhető fűtőanyaghoz tud jutni a gazda, kétszer sem kell annak beszerezésére biz-

tatni. Hiszen a Felvidéken is van kemence és abban mégis fa- vagy rőzsefűtéssel sütik a kenyeret!

Természetesen szalma helyett elégséges, olcsó tüzelőanyagról való gondoskodás az előbb vázolt tiltó rendelkezések mellett csak jól megszervezett állami feladat lehetne, mert enélkül gondolni sem lehet annak keresztülvételére. De azt hiszem ez ma már a felvidéki fatermelő részek visszacsatolása folytán nem megoldhatatlan feladat.

Talán még ennél is fontosabban lépne ismét előtérbe az Alföld fűtődésének kérdése, amiről az utóbbi időben már keveset hallani. De ne bízzuk ezt csak kisgazdáink megértő jóakarataira. Állami feladat kell, hogy legyen a fűtődésre alkalmas területek betelepítése, kezelése, gondozása, hogy idővel — először galyfával — majd jó és olcsó tűzifával is ki tudja elégíteni a helyi szükségletet.

Végül, de nem utolsó sorban a szakoktatás, felvilágosítás, tanácsadás révén is elő kell mozdítanunk a káros szalmatüzelés megszüntetését. Elsősorban a legelsőbb fokú szakoktatásra gondolok: a téli gazdasági tanfolyamokra. Magam is vezetője voltam egyiknek és tapasztalásból mondhatom, hogy a magyar gazda, ha az ő gondját-baját megértő, az életet ismerő előadóktól halja az elmondottakat, szívesen tanul, megfogadja a tanítást és igyekszik is azt a gyakorlatba átültetni a lehetőségéhez képest.

Ezek volnának szerény elgondolásom szerint azok az utak-módok, amelyekkel az alföldi gazdák saját hibájukból trágyaszegény földjén a „kisgazdák szántóföldi természetének megjavítását” el lehet és el is kell érni. Bayer jószágigazgató úr ugyancsak a „Köztelek”-ben olvasott megállapítása, amely szerint: „a mezőgazdasági munkásainkat saját akarattal ellenére is meg kell segíteni”, a kisgazdákra is sokban vonatkozik. Alföldi kisgazdáinkat is saját akarattal ellenére kell törvényerejű rendeletekkel elsősorban arra kényszeríteni, hogy az isten-adta, meglévő trágyaalapanyagjukat: a szalmát a természetől rendelt célra fordítsák, hogy abból kellő mennyiségű trágyát csinálva, földjeiket nagyobb és biztosabb termésekre tegyék képessé, ezáltal közvetlenül a maguk, közvetve pedig a köz javát és gazdagodását szolgálják. Legtöbb esetben igenis megvan a gazdának a jószága a trágyatermekhez, sok esetben még jó trágyatelepe is — a téli tanfolyamon tartott udvar- és istállószemlék alapján mondhatom — csak éppen a trágyának való szalmája megy „fűstbe”, mint földjei karbantartására és nagyobb termésre elérésére szőtt tervei.

Közleményem tárgyáról könyvet kellene írni a hozzáértőknek és erre hivatalosnak. (Amint olvasom: már van is.) Vagonszámra menő propaganda-iratokkal és plakátokkal kellene dolgozni a cél érdekében. (Ezt is láttam már egyes községek bejártánál.) Az eredményt azonban a gyakorlatban sehol sem látom. Nem lehet — szerintem — évezredek megszokást és beidegződöttséget még évtizedek alatt sem megváltoztatni csupán jóakarattal, felvilágosítással, ha ahhoz egy kis megértő kényszer is nem járul. Pedig az idő sürget. Ezt a kényszert ebben a kérdésben korunk minden szociális és humanus beállítottsága mellett is egy másik, még ennél is fontosabb és döntőbb elv okolja meg, amely szerint: „Salus rei publicae suprema lex esto”. Még egyéni kellemtelenség ellenére is arra kell törekednünk, hogy földjeinket még az igényesebb növények termelésére is alkalmassá tegyük, természetlagainkat növeljük a helyes és okszerű talajerővisszapótlás — trágya révén, hogy ezzel a nemzeti jövédelmet fokozni tudjuk, amire talán még sohasem volt nagyobb szükség, mint a mai nehéz, vesztetős időkben.

AZ OMGE KÖZLEMÉNYEL

A közgazdasági szakosztály gyűlése.

1940 június 14.

Jelen voltak Czettler Jenő dr. szakosztályi elnök elnöklése alatt: Csizmadia Róza, Esterházy Mór gróf, Gazdag Dénes, Hajas Lajos, Heller András dr., Kegyelich Gyula gróf, Kenéz Endre, Kégi János dr., Kramer Irén, Olajos Jenő, Pattantyus-Ábrahám Dezső, Rubinek Pál, Serbán Iván dr., Solthy Ernő, Scherer Péter dr., Szabó István, Szabó Miklós dr., Szalay Gyula, Virányi Egon, Zsótér Bertalan dr.

Az OMGE tisztikara részéről Mutschlenbocher Emil dr. ügyvezető-igazgató, Fabricius Endre h. igazgató, Rédy Gyula főtitkár, Dörösch Tibor, Toldy Miklós és Witthen Béla titkárok, Mike János főpenztáros. Távoimaradásuk kimentését kérték: Bárányos Károly dr., Dessouffy Aurél gróf, Jeszenszky

50-İK ÉVFOLYAM

...tudni, hogy a tőzeg erre mifelénk kockára vágott, kiszáritott trágya, úgy jobb, ha nem is tudja meg soha. Így van ez erre mindenütt a Nagy-Alföldön. A „Köztelek”-et olvasgatva még a télen került előm Grábner Emilnek: „A kisgazda szántóföldi természetének megjavítása” című közleménye. Minden szava szinarany igazság! Nagyértékű cikkét felhívással azzal végzi, hogy ennek az életbevágóan fontos kérdésnek „további részleteit hozzájárulásokkal érdemes lenne feltárni abban az irányban, hogy miként lehet a kisgazdák természetét általánosan megszüntetni.” Nem tulajdonítok magamnak széles közgazdasági látókört, sem nagy elméleti és gyakorlati gazdai tudást, mégis mint közel egy évtizede az Alföldön gazdálkodó „Árendás”, én is szeretném elmondani véleményemet erről a kérdéstről. Elsősorban a trágyahány alapvető okával, a szalmatüzeléssel kívánok foglalkozni, mert ezt tartom az alföldi gazdálkodás rákfőkéjének. Fájt a lelkem, amikor a galyfa: a „rőzse” és a venyige elfogytával láttam, hogy cselédasszonyaim este-eggel amilyen „háti”-val csak elbírnak, vizzik a szalmát fűteni — csekély vigaszomra csak a birka elől kiszédett izéket. De hát mit tehettem volna ellene? Lakás fűtéssel „jár” nekik, egyéb fűtőanyagot pedig nem tudtam nekik adni, mert ha lett volna is pénzem rá, megemészte a minden gazdal előirányzatot felborító hosszú tél takarmányvásárlása. Én még legalább sajnáltam a „fűstbe ment” trágyát, aminek csak számot alig tevő maradéka az a kis hamu, amit a „tyúkfürdőre” hordanak ki a fészer távoleos helyére. De szomszédos kisgazda barátaim ezt egészen természetesen tartják és — őszintén szólva — el sem tudják másként képzelni. Nem egyszer volt alkalmam a téli „szomszédolás” közben látni, hogy bár bőven volt még kinn a szerűn a szalmakazalban szalma, mégis alig volt aljázó az istállóban, mert mint mondták: „hosszú a tél, messze van még az új.” Bizony nem szaporodik így a trágya a trágyatelepen, mert az alapanyaga: a szalma legnagyobb részt a kemencébe kerül és legfeljebb csak a hamu jut a szántóföldre. Pedig a kisgazda szántóföldi természetének megjavítását elravezetben mégis csak a rendszeres, kielégítő trágyázással érhetjük el. Vannak a kisgazdák kezén földek, különösen a falutól, tanyától távoleos parcellák, amelyekről a gazda maga sem tudja megmondani, hogy mikor kapott trágyát, mert már nem is emlékszik rá. De mielőtt is „futná” rá, amikor a cséplés után minden tízedik csomó szalmát elviszi az arató, minden 6—7-ik „rudast” a cséplésnél befűtik a gépbe, minden téli napon — átlagban 150 napon át — reggel-este befűtenek belőle és egész éven át kenyeret sütnék vele. Jó, ha a szalmatermés fele-egyharmada kerül vissza a földre, mint trágya, mert még a kész, érett trágyát is „tőzeg”-nek vágják ki a telep mellett, megszáritják a napon és egész nyáron tüzelnek, főznek vele. Ha meg szegődőményes cselédet is tart a gazda, úgy annak is ad „convenióba” 200—300 tégla „tőzeget”, az „ad libitum” szalmafüttés mellé. Nincsen nekem nagyobb könyvtáram, statisztikai évkönyvekkel és egyéb ilyenkor előszedhető bizonyító adatokkal. De szerény véleményem szerint nincs is bizonyításra szükség, hiszen alföldi viszonylatban köztudomású a dolog. Nem túlozok a állításomban akkor, ha több százezer, közel félmillió holdra teszem azt a területet, amely így évről-évre trágya, talajerő-visszapótlás nélkül marad, megannyiszor holdankint kb. 2 q búzaértéknek megfelelő terméskevesebet okozva ezen a területen; közvetve pedig — a trágya több évre terjedő hatásánál fogva — az egész szántóföldi terület termésében. Ilyen helyzetben lehet-e szó a természet megjavításáról? Ha most belepillantok Grábner Emil előttem fekvő cikkébe és nagyjából sorra veszem azokat a minden szempontból helytálló megállapításokat, amelyeket egyrészt mint követendő eljárásokat, másrészt mint kiküszöbölendő hibákat sorol fel a természet megjavítására, akartalanul is arra kell gondolnom, hogy bármilyen fontos és sokat ér a tarlóbuktatás, az őszi mély szántás talajerőt feltáró hatása, a tavaszi száritó szántás mellőzése, ha a föld kiélt, sovány, humuszszegény, nem várhatunk tőle rendes termést. Hiszen Isten tudja, mikor kapott utójjára trágyát, akkor is talán holdankint négy koscsival, dinnye alá, fészekbe: A vetésápolásnál elkövetett hibák és mulasztások hatása is csökkenne, a rossz és kevés kapálás esetén is nagyobb termést adna a jó és erős föld, mert ha nagyobbra nő is a gaz benne, jutna a

Kisgazdák szántóföldi természetének megjavítása.

...tudni, hogy a tőzeg erre mifelénk kockára vágott, kiszáritott trágya, úgy jobb, ha nem is tudja meg soha. Így van ez erre mindenütt a Nagy-Alföldön. A „Köztelek”-et olvasgatva még a télen került előm Grábner Emilnek: „A kisgazda szántóföldi természetének megjavítása” című közleménye. Minden szava szinarany igazság! Nagyértékű cikkét felhívással azzal végzi, hogy ennek az életbevágóan fontos kérdésnek „további részleteit hozzájárulásokkal érdemes lenne feltárni abban az irányban, hogy miként lehet a kisgazdák természetét általánosan megszüntetni.” Nem tulajdonítok magamnak széles közgazdasági látókört, sem nagy elméleti és gyakorlati gazdai tudást, mégis mint közel egy évtizede az Alföldön gazdálkodó „Árendás”, én is szeretném elmondani véleményemet erről a kérdéstről. Elsősorban a trágyahány alapvető okával, a szalmatüzeléssel kívánok foglalkozni, mert ezt tartom az alföldi gazdálkodás rákfőkéjének. Fájt a lelkem, amikor a galyfa: a „rőzse” és a venyige elfogytával láttam, hogy cselédasszonyaim este-eggel amilyen „háti”-val csak elbírnak, vizzik a szalmát fűteni — csekély vigaszomra csak a birka elől kiszédett izéket. De hát mit tehettem volna ellene? Lakás fűtéssel „jár” nekik, egyéb fűtőanyagot pedig nem tudtam nekik adni, mert ha lett volna is pénzem rá, megemészte a minden gazdal előirányzatot felborító hosszú tél takarmányvásárlása. Én még legalább sajnáltam a „fűstbe ment” trágyát, aminek csak számot alig tevő maradéka az a kis hamu, amit a „tyúkfürdőre” hordanak ki a fészer távoleos helyére. De szomszédos kisgazda barátaim ezt egészen természetesen tartják és — őszintén szólva — el sem tudják másként képzelni. Nem egyszer volt alkalmam a téli „szomszédolás” közben látni, hogy bár bőven volt még kinn a szerűn a szalmakazalban szalma, mégis alig volt aljázó az istállóban, mert mint mondták: „hosszú a tél, messze van még az új.” Bizony nem szaporodik így a trágya a trágyatelepen, mert az alapanyaga: a szalma legnagyobb részt a kemencébe kerül és legfeljebb csak a hamu jut a szántóföldre. Pedig a kisgazda szántóföldi természetének megjavítását elravezetben mégis csak a rendszeres, kielégítő trágyázással érhetjük el. Vannak a kisgazdák kezén földek, különösen a falutól, tanyától távoleos parcellák, amelyekről a gazda maga sem tudja megmondani, hogy mikor kapott trágyát, mert már nem is emlékszik rá. De mielőtt is „futná” rá, amikor a cséplés után minden tízedik csomó szalmát elviszi az arató, minden 6—7-ik „rudast” a cséplésnél befűtik a gépbe, minden téli napon — átlagban 150 napon át — reggel-este befűtenek belőle és egész éven át kenyeret sütnék vele. Jó, ha a szalmatermés fele-egyharmada kerül vissza a földre, mint trágya, mert még a kész, érett trágyát is „tőzeg”-nek vágják ki a telep mellett, megszáritják a napon és egész nyáron tüzelnek, főznek vele. Ha meg szegődőményes cselédet is tart a gazda, úgy annak is ad „convenióba” 200—300 tégla „tőzeget”, az „ad libitum” szalmafüttés mellé. Nincsen nekem nagyobb könyvtáram, statisztikai évkönyvekkel és egyéb ilyenkor előszedhető bizonyító adatokkal. De szerény véleményem szerint nincs is bizonyításra szükség, hiszen alföldi viszonylatban köztudomású a dolog. Nem túlozok a állításomban akkor, ha több százezer, közel félmillió holdra teszem azt a területet, amely így évről-évre trágya, talajerő-visszapótlás nélkül marad, megannyiszor holdankint kb. 2 q búzaértéknek megfelelő terméskevesebet okozva ezen a területen; közvetve pedig — a trágya több évre terjedő hatásánál fogva — az egész szántóföldi terület termésében. Ilyen helyzetben lehet-e szó a természet megjavításáról? Ha most belepillantok Grábner Emil előttem fekvő cikkébe és nagyjából sorra veszem azokat a minden szempontból helytálló megállapításokat, amelyeket egyrészt mint követendő eljárásokat, másrészt mint kiküszöbölendő hibákat sorol fel a természet megjavítására, akartalanul is arra kell gondolnom, hogy bármilyen fontos és sokat ér a tarlóbuktatás, az őszi mély szántás talajerőt feltáró hatása, a tavaszi száritó szántás mellőzése, ha a föld kiélt, sovány, humuszszegény, nem várhatunk tőle rendes termést. Hiszen Isten tudja, mikor kapott utójjára trágyát, akkor is talán holdankint négy koscsival, dinnye alá, fészekbe: A vetésápolásnál elkövetett hibák és mulasztások hatása is csökkenne, a rossz és kevés kapálás esetén is nagyobb termést adna a jó és erős föld, mert ha nagyobbra nő is a gaz benne, jutna a

A, BUDAPESTEN
...szarvasmarha, borjú és juhoknál:
...Benczúr - Benczúr
...Benczúr - Benczúr

Budapestre édesen érkező
Juhtejtételeket keresünk
Országos Magyar Tejszövetkezeti Központ m. sz. Budapest, XI., Horthy Miklós-út 105/113. sz.

József báró, Kempfner Ernő, Malcoms Gyula báró, Paikert Alajos dr., Teólyes István dr.

Czeiler Jenő dr., szakosztályi elnök a gyűlést megnyitva, üdvözlő a megjelenteket, sajnálkozásának adva kifejezést azért, hogy a folyamatban levő légoitalmi gyakorlatok miatt a szakosztály tagjainak nagyrésze nem jelenhet meg a gyűlésen. Örömeinek ad ezután kifejezést, hogy mint az újjáalakult szakosztály újonnan megválasztott elnöke mindjárt az első előadói gyűlés alkalmával kedves munkatársának, Szabó Miklós dr. egyetemi magántanárának előadásán előkölhethet a Köztelek falai között abban a teremben, amelyben jómaga is úgy, mint agrárpolitikusaink nagyrésze, pályáját megkezdte. Szabó Miklóst azonban nem mint kezdőt, hanem mint olyan szakembert ajánlja a szakosztály figyelmébe, aki egy évtizedet meghaladó külföldi és belföldi tanulmányok után bizonyára általános érdeklődésre számot tartó megszívlelendő tapasztalatokról számolhat be. Mindezek előrebocsátása után felkéri előadót, előadásának megtartására.

Új agrárpolitikai irányzatok.

Szabó Miklós dr. előadását azzal a megállapítással kezdi, hogy az agrárkérdések az utóbbi időben a közvélemény legszélesebb köreiben is az érdeklődés homlokterébe kerültek. Az agrarizmusnak ilyen érvényesülésiig azonban hosszú volt az út és az agrárpolitikaik eme hosszú idő alatt egymástól eltérő korszakait különböztethetők meg. A liberális gazdasági rendszerben a mezőgazdaság mostahogyisermek volt és céltudatos átfogó agrárpolitika ebben a korban nem fejlődött ki. A második fokozatot intervenció agrárpolitikának nevezhetjük, amidőn az állam már védelemben kívánja részesíteni az egyes fontosabb termelési ágakat és bár a termelés fejlesztésére, a mezőgazdaság javulására nagy súlyt vetettek, de a világgazdasági erők még szabadon érvényesültek. Sokkal tovább megy az állami irányítás terén a legújabb és a nemzetpolitikai szempontokat is szolgáló agrárpolitikai irányzat, amely a mezőgazdaság érdekeinek fokozott védelmére a belföldi termelés kiépítésére, tehát önállósításra törekszik és emellett a legújabb, ezt az irányzatot követő országban, mint például Olaszországban, de főleg Németországban, erős kizsákmányolási és érvényesítési. A negyedik fokozatban az agrárpolitika gyakorlatilag a kollektív rendszert juttatja érvényre az államhatalom totális és központi irányításával. Fő jellemzője a rendszernek a magántulajdon intézményének megszüntetése úgy, amint azt Szovjetországban látjuk. Ha már most a fokozatok fejlődésének folyamatát nézzük, úgy megállapíthatjuk, hogy amíg az állam régebben legfeljebb az árakulcs befolyásolásával kívánta a mezőgazdaság érdekeit szolgálni, és a birtokpolitikai kérdések megoldása rendszerint háttérbe szorult, addig a világháború után mindenütt a birtokpolitikai kérdések léptek előtérbe olyannyira, hogy részben innen származik az a téves felfogás, hogy az agrárpolitika és a birtokpolitika egyet jelentenek. Amíg a liberális rendszerben nem azt nézték, hogy a föld kinek a kezén van, hanem főleg azt, hogy a föld minél többet teremjen és minél több hasznot hozzon, addig a háború utáni irányzat már nagy súlyt vet arra, hogy a föld annak kezébe kerüljön, aki azt műveli, ahhoz hozzá van növe, mert ebben a társadalmi rétegben a nemzet legfőbb erőforrását látja. A helyesebb birtokmegosztás többé-kevésbé mindenütt fontos, de teljesen téves kimondani például azt, hogy a nagybirtok feltétlenül káros és így eltörölendő, úgyisint lehetetlen kívánság volna maximális birtokhatárt előírni, mert a nagybirtoknak, a középbirtoknak, a kisbirtoknak, sőt a törpebirtoknak egyaránt meg van a maga helye és szerepe. (Helyesítés!) Az előadó ezután részletesen kifejti és megokolja, hogy a különböző üzemméretű mezőgazdaságban nem állnak egymással szemben merev ellentétben, egyaránt szükség van mind egyik birtokkategóriára és pedig minden országban olyan arányban, ahogyan azt a helyi adottságok, a történelmi fejlődés előírja. Helytelen tehát külföldi példákra hivatkozva állandóan egyes kizsákmányozott birtokosok elmozdítására vezetni utat. E célkitűzések keretében általában helyesnek lehet olyan szervezeti intézmények létesítését, amelyek hozzájárulhatnak a nemzeti gazdálkodás megerősödéséhez, viszont helytelenek és mindenütt eredmény nélkül maradnak a mechanikus beavatkozások. A tapasztalatok azt mutatják, hogy azok az államok a legboldogabbak, ahol a helyes birtokmegosztás a természetes fejlődés útján érték el, de sajnos kevés olyan ország van, ahol a fejlődés így alakult.

Az előadó rámutat arra, hogy a földkérdés mindenütt a világháború után vált időszerű problémává, vagyis akkor, amikor a kormányzatok az uralomra jutott népeket megterhelni igyekeztek. A történelem bizonyítja, hogy minden háború után földreform m jött és így volt ez a világháború után is. Ezekhez a földreformokhoz azonban nem sok eredmény fűződött, mert a földreformoknak irányító eszméi nem annyira gazdasági és szociális sikon mozogtak, hanem főként imperialista nemzeti szempontokat akartak érvényre juttatni és emellett pénzügyi megalapozásuk üzemszervezési elgondolásai sem voltak kielégítőek. Mi is egy erősebb földbirtokpolitika előestéjén állunk, amelynek lebonyolításánál az illetékeseknek arra kell majd figyelniük, hogy a régihez

hasonló hibák meg ne ismétlődjenek, különösen pedig, hogy a pénzügyi megalapozás is meglegyen, továbbá, hogy a földbirtokpolitika közel kerüljön az élethez, megszüntesse a termelés bizonytalanságát, sőt a termelés fejlődését hozza magával. Ezen a területen bő munkaalkalom kínálkozik, de az ezirányú vizsgálódásokat nem szabad elmagyolni, hanem inkább a részletkérdések elmélyedő alapos megoldására kell törekedni.

Az egyes európai országok, mint Finnország, a balti államok, Lengyelország, a volt Csehszlovákia, Románia, Jugoszlávia, Bulgária, Görögország és Törökország, valamint Ausztria és Németország világháború utáni földreformjainak ismertetése után Franciaország, Spanyolország, végül Anglia és a Skandináv államok sajátos agrárvédelmi intézkedéseit tárgyalja. Részletesen foglalkozik ezután Németország és Olaszország legújabb agrárpolitikájával, rámutatva azokra a különleges elvekre, amelyek ezekben az erősen ipar országokban az önállósítás érdekében a mezőgazdaság rendkívül nagymértékű fejlesztésére vezettek. Amíg azonban e két ország szép sikereket ért el a mezőgazdaság fejlesztése terén, addig Szovjetország — amely szintén autoritativ állam — sok sikertelenség után maga is belátta, hogy a szocializálás és a kollektív termelés a mezőgazdaságban nem válik be, s így a rendszer erős javításra szorul.

Ezt követően megállapítja az előadó, hogy a háború utáni magyar földreform agrárpolitikai szempontból nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket és hogy nagy jelentőséget kell tulajdonítani az 1936. évi új telepítési törvénynek és hitbizományi reformnak, valamint a legutóbb életbe lépett kizsákmányolási törvénynek, amelyek eredményéről azonban — eltekintve attól, hogy számos nehézséget rejtenek magukban — még sokáig nem lehet beszámolni. De a birtokpolitikai kérdésektől eltekintve, sok agrárpolitikai feladat vár megoldásra nálunk. A birtokpolitikai kérdésekkel egyenrangú a hitelkérdés megoldása is, úgyisint nem elég csupán termelni, de az értékesítés megszervezéséről is gondoskodni kell. Megoldásra vár ezután a szakképzés kérdése, továbbá számos, inkább szociálpolitikai feladat, amelyek önmagukban is nagy feladatot jelentenek a kormányknak. Sok pénz, átfogó program, helyes, de csak a kellő mértékű beavatkozás, valamint a gondos és tervszerű keresztfinanszírozás hozhatja meg a gyümölcsöt. Mindezeknek a kérdéseknek fokozott jelentősége van nálunk, mert nem vitás, hogy az olyan országban, mint Magyarország, elsősorban a mezőgazdaság sorsától függ az egész népesség boldogulása. (Eljenzés! Taps!)

Elnök a hallgatóság tetszésnyilvánításából következőképpen örömmel állapítja meg, hogy az előadó fejtegetései kiérdemelték a hozzáfűzött várakozásokat, ezért köszönetet mondva az előadásért, felkéri a szakosztály tagjait a hozzájárulásra.

Fabrius Endre örömeinek ad kifejezést, hogy a szakosztály előadói székéből egy olyan szakember előadását hallhatta, aki nem hódol holdkőros eszméknek, sőt óva intett olyan utat követéstől, amelyek bár lehetnek népszerűek, nem alkalmasak a jövő megalapozására, hanem ingoványos területre vezetnek. Mint a növénytermelési szakosztály főelőadója, nyugodtan helybenhagyhatja az előadónak azt a megállapítást, hogy a nagybirtokra igen is szükség van. A növénytermelés alapja ugyanis a növénynevelés, már pedig a növénynevelés terén a nagyüzemek fognak a jövőben is vezetni, miként a multban a bankközi és árpádalmi uraldom volt szükséges ahhoz, hogy Baross és Székács híres birtokjait kinemesíthessék. Ezután a nagyüzem szociális jelentőségére és szerepére hívja a figyelmet.

Seherer Péter Pál dr., mint az elnök volt tanítványa szólal fel, aki a gyakorlatban is azt tapasztalta, amit egyetemi tanulmányai során elsajátított. Sem a mechanikus földosztás, sem pedig a gyökértelen földműveseknek idegen helyre való telepítése nem hozhat sikert, amint azt az áporhízi telepítés szomorú tanulságai igazolják. A most folyó háború tanulságai alapján vitába száll azokkal az érvekkel, amelyek szerint honvédelmi érdekek teszik a földreformot szükségessé.

Kégl János dr. elismerést kíván csak ahhoz hozzáfűzni, néhány kiegészítő megjegyzést kíván csak ahhoz hozzáfűzni. Minden földreform legnagyobb nehézségét a termelés és szociális szempontok összeegyeztetésének súlyos problémájában látja. Sajnos, az irányító tényezők közül is sokan csak az egyik szempontot tartják szem előtt és így kétkezes nélkül nyúlnak olyan kérdések megoldásához, amelyek több szempontból való megfontolást igényelnének. Mert már nem olyan egyszerű a kérdés, ha azt akarjuk elérni, hogy azoknak a kezébe kerüljön a föld, akik azt legjobban tudják megművelni. Helyesen mondta az előadó, hogy azok az országok a legboldogabbak, ahol a helyes birtokmegosztás a történelmi fejlődés folyamán önként alakult ki. Bár kevesen tudják, meg volt ez a folyamat nálunk is, elég ehhez az OMGE által annakidején 1896-ban összeállított Gazdacímért a későbbi, 1911. éviivel összehasonlítani, amiből mindjárt kitérünk, hogy milyen sok nagybirtok aprózódott fel még a béke éveiben. Ezután a telepítésnek azt a módját bírálja, amely távolfekvő, eltérő éghajlati és közgazdasági viszonyok közé kíván olyan kis egyszemélyi telepeket juttatni, akik azelőtt egészen más viszonyok között éltek. A Darányi Ignác-féle telepítés szerinte közelebb állt a gyakorlati élethez és több szabad kezű biztosított a magán kezdeményezésnek. Összefoglalva a helyes birtokpolitika célkitűzéseit, három főkövetelményt állapít meg. Nevezetesen a termelés fejlesztését, vagy legalább is az eddigi színvonal biztosítását, a szociális cél-

kitűzések előmozdítását, végül a nemzeti célok biztosítását. (Taps.)

Elnök köszönetét fejezi ki a felszólalóknak, akik mindannyian értékes gondolatokat vetettek fel, értékesen kiegészítve az előadást. A szakosztály további munkaprogramját vázolja kifejtve, hogy a most elhangzott előadás csak bevezetőnek tekinthető, amelyet követni fog az agrárhitel időszerű kérdéseinek letárgyalása, majd az értékesítés problémáit tűzné napirendre, amelyek keretében Szabó Miklósról ímért számít mint előadóra, tekintve, hogy ő ezekkel a kérdésekkel behatóan foglalkozott. A továbbiakban egy útt kíván működni a szakosztály az OMGE többi szakosztályaival is ebben az emelkedett, a napi politikától távoli álló szellemben, amelyet Széchenyi hagyott örökül az egyesületnek. (Eljenzés, taps.)

Egyéb tárgy nem lévén, elnök a gyűlést berekeszti.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület Üzemi és Számtartási Osztálya

Budapest, IX., Köztelek-u. 8. Telefon: 181-040

A mai nehéz gazdasági helyzetben a hozzáfutóknak üzemi, számtartási és egyéb vonatkozású kérdésekben megbízható szaktanácsot és útbaigazítást ad.

A három évtizede fennálló számtartási osztály jelentős eredményekre hivatkozhatik, nemcsak a számtartás elterjesztése, fejlesztése, egyöntetűvé tétele céljából végzett munkájával, hanem különösen azért, hogy a nagyobb gyakorlatot és tudást igénylő számadási lezárásokat végzi, zárszámadásokat (mérlegeket) készít, amellyel a tényleges jövedelem alapján való igazságos adóztatást és a gazdára minden esetben sérelmes becsles alapján való megadóztatás elkerülését éri el. Azokban a gazdaságokban, amelyek eddig rendszeres számadást nem vezettek, a számtartási osztály vállalja számadás felkutatását, a felülvizsgálatot és általa irányított számadásokból a zárszámadás elkészítését és hitelesített alakban való kiadását, a társtulajdonosok közötti és a hatóságokhoz (árvaszek, stb.) benyújtandó, valamint minden más számadás és elszámolás készítését, felülvizsgálatát, részesei arányok pártatlan kimutatását, leltározások végzését, értékelését, adóügyi és egyéb könyvvizsgálóknál szerkötést és ellenszaktörté kiállítását, a gazdaság állandó felügyeletét és ellenőrzését.

Üzemi kérdésekben felvilágosításokkal szolgál, üzempertveket készít, becsleket végez, szakértőként eljár a bírósági és magánfelek felkérésére akár peres ügyekben, akár bérletátadás, átvétel, örökösödési osztály elkészítésénél, vagy bármily gazdasági üzemi természetű ügyben. Birtok-, bérletátadásnál, átvételnél elvállalja az élő és holt felszerelés leltározását, becslését.

Vasúti fuvarlevelek és gyógytári vonnyak díjszámításának a felülvizsgálását, a túlfizetés visszafizetésének kieszközölését elvégzi.

Megkeresésre minden üzemi és számtartási kérdésben részletes felvilágosítást és kimerítő szakvéleményt ad

Felhívás előfizetőinkhez.

Július 1-ével új előfizetést nyitunk lapunkra. Felhívjuk azokat a tisztelt előfizetőinket, akiknek előfizetése június hó végével lejár, hogy az előfizetési díjat az előfizetési felhívással együtt levélben megküldött csekkalapon mielőbb beküldeni sziveskedjenek, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne álljon be. Akik az előfizetési díjat idejében be nem küldik, azok részére a lap küldését megszüntetjük.

Az előfizetési díj megküldését ugyanazon a címen kérjük, mint amely címen a lap jár.

Előfizetési árak:

egy évre	32 pengő
félévre	18 "
negyedévre	10 "

OMGE-tagoknak a tagsági díjon felül:

egy évre	20 pengő
félévre	11 "
negyedévre	6 "

A kiadóhivatal.

A Gazdak Biztosító Szövetkeze nem öncél, hanem eszköz a gazdátársadalom kezében, biztosítási érdekeinek védelmében. Kartelen kívül. (Tűz, jég, állat, élet, stb. biztosítás.)

SALGÓTARJÁNI KÖSZÉNBÁNYA RÉSZVÉNYTÁRSULAT
 TELEFONSZÁM: 125-284* Budapest, V., Arany János-utca 25. TÁVIRATI CIM: SALGÓKÖSZÉN

SZÁLLIT:

gőzekekszántáshoz: csépléshez:
 dorogi és baglyasaljai dorogi, baglyasaljai, salgótarjáni,
 mizserfa, kisterenyei és bárnai

DARABOS ÉS KÖCKASZENET
 DOROGI ÉS SALGÓ BRIMETTET

5224

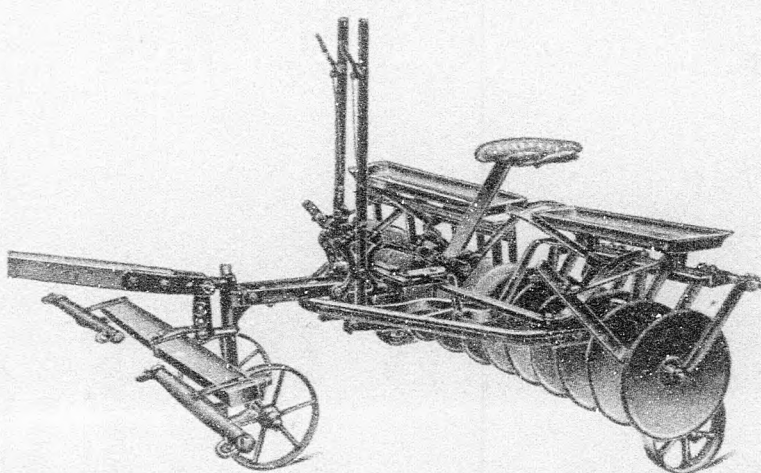
HOFHERR-SCHRANTZ-CLAYTON-SHUTTLEWORTH
 MAGYAR GÉPGYÁRI MŰVEK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
 BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 57. TELEFON: *117-640

A jó termés elengedhetetlen előfeltételei:

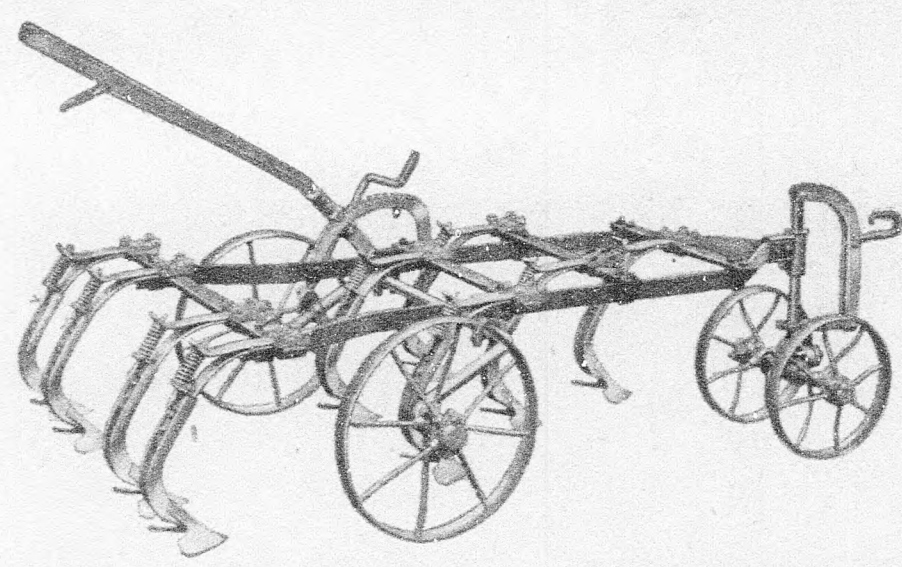
- ① a talajnedvesség konzerválása,
- ② megfelelő gyomirtás,
- ③ kellő talajlazítás és
- ④ a magágy megfelelő előkészítése.

E munkákat

HSCS tárcsásboronával

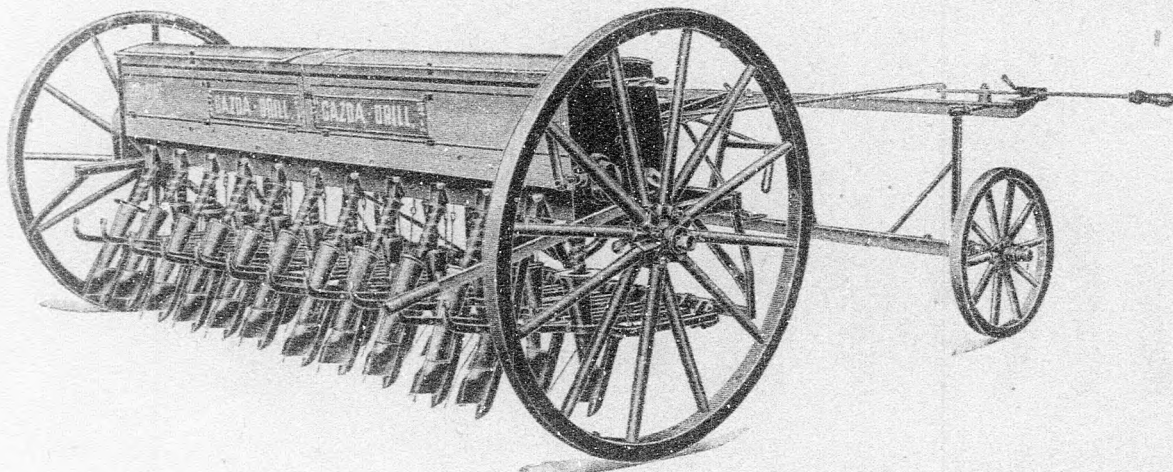
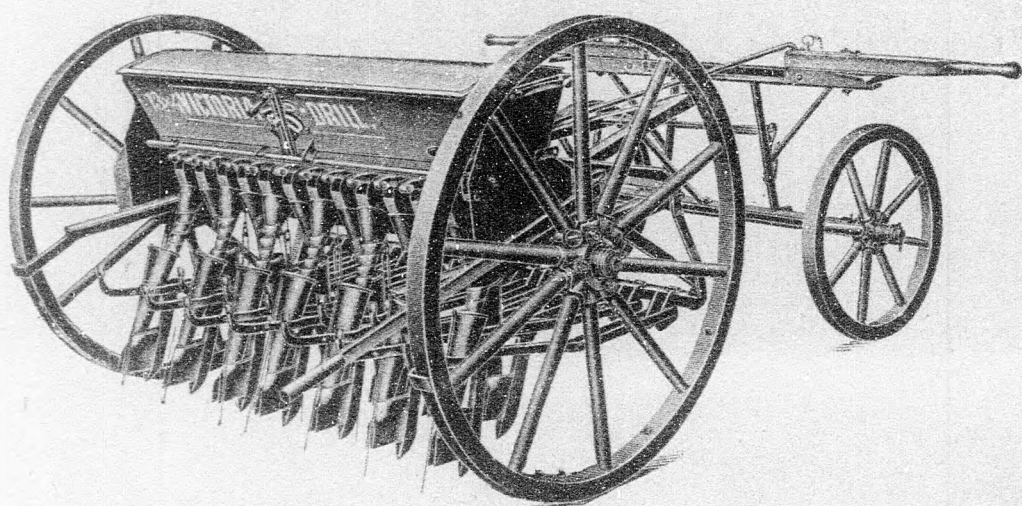
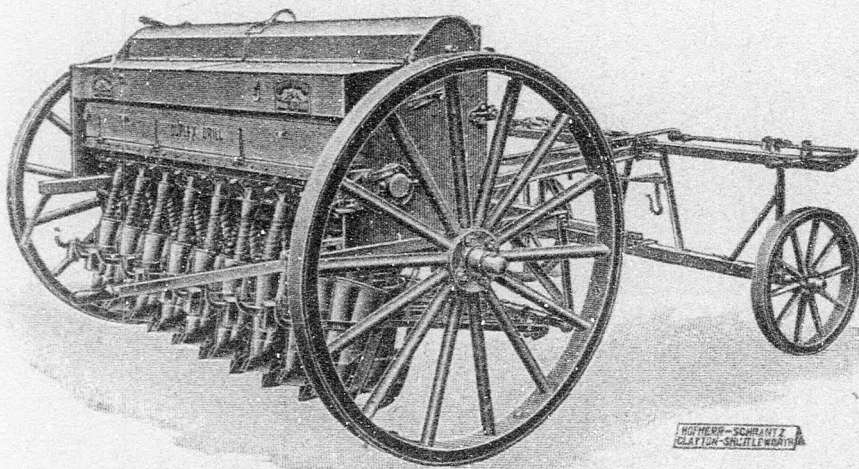
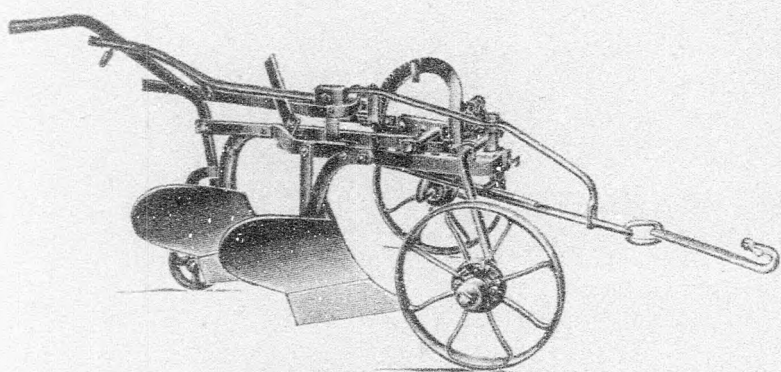
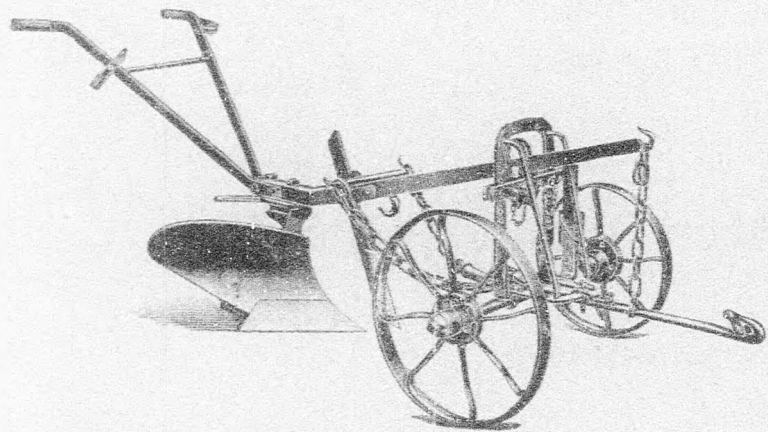
és

HSCS kultivátorral

végezhetjük a legtökéletesebben!

... a felújításnak, akik mind...
 ... a gazdasági Egyesület...
 ... a munkák...
 ... a talajnedvesség...
 ... a megfelelő gyomirtás...
 ... a kellő talajlazítás...
 ... a magágy megfelelő előkészítése...
 ... HSCS tárcsásboronával...
 ... és...
 ... HSCS kultivátorral...
 ... végezhetjük a legtökéletesebben!

HSCS

FOGATOS EKÉK

a gonddal választott kitűnő anyag
és a korszerű szerkezet folytán
a legtökéletesebb munkaeszközök.

Pormentes taligaagy

Állítható taliga

Siklató fej

(a trágya és gaz megtorkolása ellen).

HSCS

VETŐGÉPEK

pontos munkája a jövő évi
terméseredmény fontos előfeltétele.

„Duplex-Drill“

műtrágyaszórával kombinált

„Victoria-Drill“

páratlan soros tolókerekes

„Gazda-Drill“

páros soros
kanalas kivitel

Amikor a
évfolyamába
időt, patinás
jelent, megírta
feladatának
gazdasági érde
ismeretek ter
megszervezés
százados jubil
mazkodó esen
tűjük meg.

Az egyetlen
és lapunk törté
össze az a c
fogya hagyom
ibolya-szerény
ajvasóink tá
mily tisztas
tapasztalata
sége újságjuk

E csendes
ünneplésre is
földművelésü
tott és legfő
között cikkei
vállosság elé
vezérek utó
vellen tudom
évfolyama. n
a magyar föld
keit szolgálja
előtt és soh
osztálypolitik
termelés és a
mezőgazdaság
tudás fejleszt
és rójuk felsz
nak, ugyanar
állunk, mint
rhuma. Telek
mindig nagy
érdekű munk
őfőméltóságá
évünnepeire é
tikára három
iránt terjesz
folyamnak je
lapnak előző
voltak.

Magyaror
lelkes gazda
nak, szívesen
előterjesztés
Rothmeyer In
közvetett le
kifejtett érté
Dörschug Tit
mint Herodes
szerkesztőnk
tése körül s
királyi gazd

Hálás kö
kitüntetés.
odaadó mun
megtiszteltet
nek, lapunk
tekintjük te
megnyilvánu
tanácsa, m
OMGE igazg
nagy meleg
ünnepről és
arról monda
kódését érde
kon, amelye
ere szükség
hétről-hétre
lapszerkeszt
kebelében k
tevékenység
táru egész

Rothmeyer
OMGE főtit
de már ezt
bizásából
Egyesült Ál
1919-ig volt
sági és műsz
korlatot fol
társzerkeszt
lapunk fele
irodalmi és
szakosztály
előadója, t
valamint sz
Dörschug
karának s e
amelyben el

VEGYESEK.

A „Köztelek“ házi-ünnepe.

Amikor a folyó év elején a „Köztelek“ lap 50-ik évfolyamába lépett, ami pedig egy szaklapnál nagy időt, patinás multat és kiadós munkateljesítményt jelent, megírtuk lapunk eddigi történetének és hármas feladatának ismertetése kapcsán, amely a mezőgazdasági érdekek védelméből, és gazdasági szakismeretek terjesztéséből és az egységes gazdatábor megszervezésére irányuló munkából áll, hogy a fél-százados jubileumot a mostani súlyos időkhöz alkalmazkodó csendben és minden hangos ünnepség nélkül üljük meg.

Az egyetlen látható külső jele ennek az OMGE és lapunk történetében nevezetes évfordulónak mindössze az a címlapunk fejen ékeskedő, a kezdettől fogva hagyományos formájú címbetűk mögött szinte ibolya-szerénységgel meghúzódó 50-es szám, amely olvasóink táborát hétről-hétre arra emlékezteti, mily tisztes mult és hány mozgalmas nehéz esztendő tapasztalata áll megszokott és jóban-rosszban hűséges újságjuk mögött.

E csendes és minden feltűnést gondosan kerülő ünnepésre is felfigyelt azonban *Teleki Mihály* gróf földművelésügyi miniszter, a gazdaérdekeknek hivattott és legfőbb öre, aki maga is lapunk hasábjain között cikkeivel lépett annakidején először a nyilvánosság elé és irányította magára akkori gazdavezéreink utóbb is beigazolt érdeklődését. Neki közvetlen tudomása van róla, hogy lapunk minden egyes évfolyama, minden száma, minden sora és betűje a magyar föld és a föld népe millióinak javát és érdekeit szolgálja, mindenkor a közérdeket tartja szem előtt és soha sem folytatólag, szűklátókörű osztálypolitikát. Amikor pedig a mezőgazdasági termelés és a mezőgazdasági termelők jogos érdekeiért, mezőgazdaságunk előhaladásáért, a gazdasági szak-tudás fejlesztéséért és terjesztéséért munkálkodunk és rójuk felszázad óta a betűket, ugyanannak a cél-nak, ugyanannak a szent eszméknek szolgálatában állunk, mint a magyar föld minisztere és miniszter-ruma. *Teleki Mihály* gróf, aki legjobban ismeri s mindig nagy jóakarattal méltányolta lapunk közérdeki munkásságát, felhívta Kormányzó Úrnak öfőméltóságának figyelmét is lapunk felszázados évünnepére és ebből az alkalomból az OMGE tisztikrára három olyan tagjának legfelsőbb kiténtetése iránt terjesztett elő javaslatot, akik az 50-ik évfolyamnak jelenlegi szerkesztői, illetőleg a „Köztelek“ lapnak előzőleg hosszú éveken keresztül szerkesztői voltak.

Magyarország kormányzója, aki mint külön és lelkes gazda, maga is állandó olvasója lapunknak, szívesen fogadta földművelésügyi miniszterének előterjesztését és lapunk felelős szerkesztőjének, *Rothmeyer Imrénének* a hivatalos lapban folyó hó 13-án közzétett legfelsőbb elhatározásával, e minőségben kifejtett értékes munkásságáért elismerését fejezte ki, *Dörschug Tibornak*, lapunk társszerkesztőjének, valamint *Herodek Sándor* dr. OMGE titkárnak, volt társszerkesztőnknek pedig a hazai mezőgazdaság fejlesztése körül szerzett érdemeik elismerésül a magyar királyi gazdasági tanácsosi címet adományozta.

Hálás köszönettel vettük ezt a legfelsőbb hármastól kitüntetést, amely szép jutalma derék kartársaink odaadó munkásságának, de amely egyúttal jöleső megismerést és a szerkesztői működésük termékeinek, lapunknak is. Házi ünnepünknek érezzük és tekintjük tehát a legelső magyar gazda ily módon megnyilvánult elismerését, amelyhez egyesületünk tanácsa, mint lapfelügyelő-bizottság, továbbá az OMGE igazgatóválasztmánya folyó hó 19-i gyűlésén nagy melegséggel és örömmel csatlakozott. Házi ünnepről és magunkról lévén szó, természetesen le kell arról mondanunk, hogy kiténtetett kartársaink működését érdeme szerint méltathassuk ezeken a hasábo-nokon, amelyeket éppen ők szerkesztettek. De nincs is erre szükség, mert hiszen a „Köztelek“ olvasótáborra hétről-hétre figyelemmel kísérheti szakirodalmi és szerkesztői munkásságukat, valamint az OMGE kebelében kifejtett egyéb előadói és érdekképviseleti tevékenységüket, amely nyitott újságlap gyanánt tárul egész hazai gazdatársadalmunk elé.

Rothmeyer Imre m. kir. gazdasági főtanácsos, OMGE főtitkár 1920-ban lépett az OMGE kötelékébe, de már ezt megelőzőleg 1912-13-ban az OMGE megbízásából tanulmányutat tett az Északamerikai Egyesült Államokban, ahol a közbejött háború miatt 1919-ig volt kénytelen kinnmaradni, miközben gazdasági és műszaki tanulmányokat, majd gazdasági gyakorlatot folytatott. 1922-ben nevezetett ki lapunk társszerkesztőjévé, 1926-ban szerkesztőjévé s jelenleg lapunk felelős szerkesztője. Ezenkívül az OMGE irodalmi és tanügyi, valamint műszaki és gépészeti szakosztályainak, úgyszintén szociális bizottságának előadója, több értékes tanulmány és önálló kiadvány, valamint számtalan újság- és szakcikk szerzője.

Dörschug Tibor 1927 óta tagja az OMGE tisztikarának s egyúttal a „Köztelek“ szerkesztőségének is, amelyben előbb mint beosztott belmunkatárs, 1935-től

mint segédszerkesztő, 1937 óta pedig társszerkesztői minőségben működik s mint a felelős szerkesztőhelyettese, sokoldalú irodalmi és szerkesztői munkát végez. Ezenkívül irodalmi és tanügyi, földművelési és növénytermelési, műszaki és gépészeti szakosztályaink, valamint a szociális bizottság előadóhelyettese és az OMGE tavaszi mezőgazdasági kiállításai rendezőségének egyik oszlopa.

Herodek Sándor dr. OMGE titkár 1927-től kezdve tíz éven keresztül működött lapunk szerkesztőségében, mint gyakornok, majd segédszerkesztő, illetve társszerkesztő s ma is a „Köztelek“ egyik legszorgalmasabb belmunkatársa. Ezenkívül az állattenyésztési szakosztály előadóhelyettese, az Országos Törzskönyvelő Bizottság és a Tejtermelők Országos Szövetségének előadója, az országos mezőgazdasági kiállítások mozgékony és találékony sajtótőnöke.

A legfelsőbb elismerés fényét a tollunk hegyére toltuló dícsérő szavak semmivel se növelhetnék. De azt mégse tagadhatjuk meg magunktól, hogy baráti és bajtársi jókívánataink szerény virágaival fel ne ékesítsük a mi csendes, bensőséges házi ünnepünket és egy kézszorítással ne adjunk kifejezett igaz örömmünknek, kiténtetett kartársainkkal való meleg együttérzésünknek, amelyben, úgy hisszük, lapunk olvasóinak és barátainak népes táborra is osztozik.

— I —

Címadohányozás. A kormányzó a m. kir. földművelésügyi miniszter előterjesztésére *Hadnagy Jenő* m. kir. gazdasági tanácsos, harti királyi országos büntetőintézet igazgatójának a hazai mezőgazdaság fejlesztése körül szerzett érdemei elismerésül a magyar királyi gazdasági főtanácsosi címet adományozta.

Kormányzói elismerés. A kormányzó a m. kir. földművelésügyi miniszter előterjesztésére megengedte, hogy özvegy *Szathmáry Sándorné*, született *Pelthó* Julianna kiskunhalasi lakosnak a hazai gyümölcs-termesztés fejlesztése körül kifejtett érdemes működéséért elismerése tudtul adassék.

Az Országos Természetvédelmi Tanács új elnöke és új tagjai. A m. kir. földművelésügyi miniszter néhai *Kaán Károly* ny. államtitkár helyébe az Országos Természetvédelmi Tanács elnökévé *Cholnoky Jenő* dr. egyetemi ny. r. tanárt, új tagjaivá pedig ifj. *Teleki József* gróf lemondása miatt az Országos Erdészeti Egyesület képviseletében *Papp Béla* ny. miniszteri tanácsost, továbbá néhai *Nagyszalánczy Bruno* ny. miniszteri tanácsos helyébe *Hendrey József* okl. erdőmérnököt, országgyűlési képviselőt nevezte ki.

A tőzsdei áruüzleti szakértőbizottság gazdatagjainak kinevezése. A Budapesti Áru- és Értéktőzsde tanácsa a tőzsdei áruüzleti szakértőbizottság eljárás szabályának 2. § b) pontja értelmében az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által az Országos Mezőgazdasági Kamarával egyetértően szakértőkül ajánlottak közül *Gruzi Ferenc* dr.-t, *Halos Géza* dr.-t, *Hencz Ferencet*, *Kmoskó Gyulát*, *Marinovich Lászlót*, *Óndrus Cyrilt*, *Osztróczyky Pált*, *Osztróczyky Antal* dr.-t, *Sátorhelyi Béla* dr.-t, *Székes Ferencet*, *Kisjókai Takách Gyulát* és *Vermes Imrét* a tőzsdei áruüzleti szakértőbizottság tagjaivá az 1940. évre kinevezte. E tagok megbízása az 1941. évi rendes közgyűlést követő tanácsülésen kinevezendő új bizottság megalakításáig tart. A tőzsdei áruüzleti szakértőbizottság tagjai a tőzsdei forgalomban kifogás alá kerülő termény- és mag-, valamint takarmányszállítmányok ügyében döntenek és így a gazdatársadalom érdekében rendkívül fontos munkát fejtenek ki, amiről a gazdatársadalom részéről méltó elismerés illeti meg őket.

Házasság. *Halter Károly* dr., *Halter Károly* és felesége, néhai sipkei *Balás Carola* fia június 27-én délután 6 órakor a ferencendiek Margit-körúti plébániatemplomában tartja esküvőjét rumai *Eger Zilával*, vitéz rumai *Eger Ervin* és felesége, néhai *Egner Irén* leányával.

Fokányi László Csak most értesült lapunk nagy sajnálattal arról, hogy *Fokányi László* ny. m. kir. állategészségügyi főtanácsos, az állatorvosi tudományok tiszteletbeli doktora, a volt állatorvosi főiskola c. rk. tanára, az Országos Állategészségügyi Tanács rendes tagja, a Magyar Országos Állatorvos Egyesület tiszteleti és választmányi tagja, stb., hosszas betegeskedés után június 3-án elhunyt. Személyében a magyar állategészségügyi igazgatásnak egyik legkiválóbb oszlopa és egyik legavatottabb lelkes munkása száll sírba. A földművelésügyi miniszterium állategészségügyi osztályában, majd annak élén töltött több évtizedes szolgálata alatt igen értékes és maradandó eredményeket biztosító tevékenységet fejtett ki a magyar állategészségügy haladása érdekében, a korszerű törvények és rendeletek egész sorával alapozta meg a haladás útjait és lehetőségeit. Működésének minden mozzanatában erősen figyelembe vette a mezőgazdaság érdekeit és a gyakorlati élet szempontjait, állandóan összeköttetésben állott a gazdatársadalmi szervekkel, javaslataikat és észrevételeiket mindenkor a legelőzékenyebben figyelembe vette. A magyar állatorvosi karnak egyik kimagasló tagja volt, aki a kari érdekek előmozdítására mindig bátran sikra szállt. Évek hosszú során át előadója volt az

állatorvosi főiskolán az állategészségügyi rendszert-nek és így egy egész állatorvosi nemzedék részére a katedrától is módja nyíltot érvényesíteni célkitűzéseinek irányait. Sokoldalú és gazdag szakirodalmi munkásságot is fejtett ki. Nagy érdemeinek elismerése-képpen az állatorvosi főiskola rendkívüli tanári címnel tüntette ki, valamint az állatorvosi tudományok doktorává avatta; legfelsőbb helyről pedig III. oszt. vaskoronarenddel, a Ferenc József-rend lovagkereszt-jével és a II. oszt. hadi érdemrenddel tüntették ki. Tevékeny részt vett az OMGE munkásságában is, az igazgatóválasztmányok, az állattenyésztési és állategészségügyi szakosztályok, valamint a kiállítás és tenyészállatvásár rendezőbizottságának ügybuzgó tagja volt és nagy odaadással támogatta az egyesület közérdeki kezdeményezéseit. A „Köztelek“ lapnak is régi, nagyrabecsült munkatársa volt. Szerény egyénisége, szeretetreméltó modora és kiváló képzettsége sok tisztelőt és jó barátot szereztek számára, akik most fájó szívvel gyászolják korai elhunytát.

Halálhíradás. rátki és salamonfai *Barthodéiszky Béla* földbirtokos, Sopron vármegye törvényhatósági bizottságának tagja június 14-én, 68 éves korában elhunyt. Temetése június 16-án volt nagy részvét mellett a beledi temetőben.

A kormányzó indította meg az első alföldi öntözőmű üzemét. vitéz nagybányai *Horthy Miklós*, Magyarország kormányzója a politikai és gazdasági élet vezetőinek jelenlétében, ünnepélyes keretek között helyezte üzembe a tiszafüredi öntözőművet. Tiszafüreden, illetve az örvényi tiszaparti szivattyútelepen igen nagyszámú és előkelő közönség gyűlt egybe az ünnepélyes alkalomból. Vitéz *Teleki Mihály* gróf földművelésügyi miniszter ismertette a tiszafüredi öntözőrendszer jelentőségét és feladatát. Utána *Lamp Hugó* miniszteri tanácsos, az öntözőmunkálatok vezetője tartott rövid előadást az új műről. Bejelentette, hogy egyelőre 20,000 hold területet lát el vízzel a csatorna-rendszer és az öntözés költsége évente holdanként mindössze 1-44 pengő. Maga az erőmű és a csatorna-rendszer építése kerekén 4 és fél millió pengőbe került. Ez az öntözőmű az alföldi öntözési program első szakaszának a megvalósítását jelenti. *Teleki Pál* gróf miniszterelnök előadásában hangsúlyozta, hogy az öntözésnek mindenütt a helyi adottságokhoz kell alkalmazkodni. Itt is a magunk esze szert kellett eljáráni. Nincs a világnak egyetlen öntöző területe sem, ahol a körülmények ugyanazok volnának, mint az Alföldön. A mi öntözésünknek — mondotta — két nehézsége van. Nálunk nemcsak a víz odavezetéséről, hanem a túlsok víz levezetéséről és elvezetéséről is gondoskodni kell. Lesznek olyan esztendőink, amikor az öntözés keveset fog segíteni, de lesz olyan idő, amikor sokat. Azért öntözünk, hogy bizonyos állandóságot és biztonságot hozzunk gazdasági életünkbe. Az öntözéses takarmánytermesztéssel az állattenyésztést kell fejlesztenünk és biztossá tennünk. Lőhere-, lucernatermesztésről van elsősorban szó. A másik, amit el fogunk érni az öntözéssel az, hogy kukoricatermesztésünk csekélyebb ingadozásnak lesz kitéve. Megpróbálkozhatunk olyan termelésekkel is, amelyeket csak nyári esős vidékeken lehet művelni, például a rizstermesztéssel. Ezek azok az előnyök, amelyeket az öntözés jelent. De az is nagy jelentősége az első vízműnek, hogy tapasztalatokban fog bennünket gazdagítani. *G. Molnár Miklós* kisgazda az öntözőmű területén dolgozó gazdák hálfáját tolmácsolta, majd *Kállay Kornél* gazdasági tanár a kísérleti telepek és gazdaságok berendezését ismertette. Délben 12 órakor érkezett meg a kormányzó szárnysegéde kíséretében. *Kállay Miklós*, az öntözésügyi Hivatal elnöke, a miniszterelnök, a földművelésügyi miniszter, *Esterházy Mór* gróf és mások, valamint a telep építési társaságában tekintette meg a gépházat és egy gombnyomással elindította a hatalmas szivattyú-berendezést. A kormányzó kíséretével megsejmelte a tároló- és elosztóberendezéseket is.

Néhai Kaán Károly ny. földművelésügyi államtitkár utolsó munkájának kiténtetése. *Kaán Károly* röviddel halála előtt adta ki élete utolsó nagy munkáját, az „Alföldi Kérdések“, „Erdők és vizek az Alföld kérdéseiben“ című kötetet, amelyet lapunk is ismert-tett. *Kaán Károly* úgy tervezte, hogy az Alföld összes nagy kérdését feldolgozza egy-egy kötetben, de a halál kiűtötte a tollat a kezéből. Ez az utolsó munkája két értékes díjat nyert. Elnyerte a Magyar Tudományos Akadémia „Serbán János“-jutalmát és a Magyar Mérnök-és Építészegylet aranyérmét, mint ahogyan jutalomban részesült csaknem minden önálló munkája. A kötet sikere arra készítette a családot, hogy *Kaán Károly* visszamaradt kéziratát alapján az Alföld múltjáról szóló, csaknem teljesen készzenálló újabb kötetet is sajtó alá rendezze.

Az időjárás okozta újabb károk. Több helyről kaptunk hírt arról, hogy felhőszakadások, zivatarok és jégverések újabb kárt okoztak a termésben. Leg-utóbb Csanád megyéből érkezett híre nagyobb arányú jégverésnek, amely Kevermes, Csanádaberti, Pitvaros, Makó és Püspöktele határában mintegy 6000 holdon pusztított. Hogy olvasóinkat a kár országos arányáról tájékoztathassuk, felkértük *Kutin István* meteorológiai intézeti adjunktust, hogy közölje az

NYILTÉR.

(A rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

SZIVÓGÁZMOTOROK
CSUTKA és FA-
TÜZELÉSRE.
MOTOR ÉS GÉPGYÁR
MARTOS és HERZ
 Bpest, XIV. Erzsébetkirályné-útja 87.

Újdonság! Most jelent meg!

Régi hiányt pótol a most megjelent

Kertész Ferenc — dr. Nyiredy István:

SERTÉSTENYÉSZTÉS

című műve.

Ára 4— pengő

Kapható a "Patria" könyvkereskedésében, Budapest, IX. kerület, Üllői-út 25. szám.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete egyaránt biztosítja úgy a nagy, mint a kisbirtokosoknak. (Tűz-, jég-, állat-, élet- stb. biztosítás.)

Szekelyföldi esetek. Újdonság!

Erdélyi gazdasági emlékek.

Elbeszélések.

Írta: **emese Dorner Béla**, m. kir. gazd. főigazgató.

Ára 2.50 P.

Megrendelhető a "Patria"-könyvkereskedésben Budapest, IX. kerület, Üllői-út 25.

Az összeg előzetes beklüldése mellett portómentes szállítás, utánvétellel 90 fillérrel drágább.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete erőteljes kifejlődése agrárérdek. (Tűz-, jég-, állat-, élet- stb. biztosítás.)

TŐZSDE ÉS KERESKEDELEM.

A gabonapiac helyzete.

Az árutőzsde kenyérmagpiacán június második felében is rendkívül csekély volt a készáruforgalom. A gabonátőzsdén hétfőtől péntekig mindössze egy tétel 600 q minőségű búza eladását jelentették be a megállapított 21-50 pengős egységáron. Ezt az üzletet is „csere”-alapon kötötték, amennyiben a vásárló malom a búzát eladó gazdaságnak 300 mázsa takarmánylisztet ajánlott fel mellobbi szállításra ugyancsak a hivatalosan megállapított legmagasabb 17-85 pengős áron. A gabonaértékesítési idény végére nemcsak az árutőzsdén, de a vidéki helyi piacokon is a jelentéktelenségig csökkent a gabonaneműek forgalma, úgyhogy a jegyzések úgyszólván az egész vonalon névlegesek. A magtárakban értékesítésre váró csekély fölös készlet piacra hozását az állandóan csapadékos időjárás is gátolja.

A nemzetközi gabonapiacra gyengén tartott volt az irányzat. Az elmúlt hónapok viharos háborús eseményeit kísérő szeszélyes áringadozásra alig van példa a vezető termény-tőzsdék árfolyam történetében. A szeptemberben megindult háborút megelőző hetekben jegyezték a búzát a legolcsó nyabban az elmúlt két évtized árait figyelembe véve. Ha a nemzetközi piacon szinte állandóan irányító szerepet játszó chicagói terménytőzsde árait vesszük irányadóul, megállapí-

hatjuk, hogy a búzát mindössze néhány ponttal jegyezték 70 cent felett bushelenként, ami métermázsára és pengőre átszámítva még 14— pengőt sem jelent. Ez év április második felében, tehát félévvel később a búzaárak 110—115 centig, tehát legalább negyven százalékkal emelkedtek. A németek váratlan bevonulása Dániába, majd Norvégiába, a tengerentúli gabonaszpekuláció megtorpanását okozta, a Hollandia és Belgium ellen intézett sikeres német katonai akció pedig teljes összeomlással járt elő az amerikai terménytőzsdéken. Három egymást követő napon, alig száz történelmi nevezetességű óra leforgása alatt a chicagói jegyzések a maximális napi 10 centes áresés következtében 80 centig zuhantak vissza, vagyis a szeptemberi árfolyamokra. Az Egyesült Államok földművelésügyi minisztere ekkor természetesen azonnal közbelepett és — mint ismeretes — hiteket folyósított a búza-termelő farmerek részére, úgyszintén minimális búzaárakat léptetett életbe. Ilyen módon sikerült is a pánikszerű áru-zuhanásnak gátat vetnie. Tekint a háború kelles közepén a leg-erélyesebb eszközök igénybevételére volt szükség, hogy a kenyérmagvak szinte teljes elérteletlenését a tengerentúl meg tudják akadályozni. Mennyivel más volt a helyzet az 1914—1918. évi világháborúban! Akkor a hallatlanul nagy európai gabonakereslet olyan búzaárakat hozott létre a tengerentúl, hogy a kormánykörök közbelépésére volt szükség a 300 cent körüli bushelenkénti búzaár további emelkedésének megakadályozására. Természetesen semmiképpen sem hasonlítható össze az akkori helyzet a mostani állapotokkal. Azóta a világ búzavetésterülete közel 25 százalékkal növekedett és a közelmúlt esztendőben rekordtermést takarítottak be egyes országok, úgyhogy a visszamaradt készletek is számottevő mennyiségeket tettek ki. Az idei esztendő aránylag kedvező kilátásokkal indult, mind az Egyesült Államokban, mind Kanadában az őszi szárazságot bőséges tavaszi esőzés követte. Hivatalosan az év elején 400 millió bushelre becsülték az új termést és most már annyira javultak a termés kilátások, hogy a legújabb washingtoni közlés szerint 450 millió bushel téli búza betakarítására számítanak. A tavaszi búza termés-kilátása is kedvező, amennyiben Kanadában 27-54 millió acre a bevetett terület, ami rekordszerű emelkedést jelent. Argentínában is minden tekintetben kielégítő az időjárási viszonyok. A nemzetközi gabonapiac helyzetképe kiegészítendő még közölhetjük azt a félhivatalos adatok alapján történt megállapítást, hogy az elmúlt „bekebeli” gazdasági évben Belgium, Hollandia, Dánia és Norvégia búzaimportja meghaladta a 88 millió bushelt, vagyis több volt, mint 22 millió métermázsá. A tengerentúli jegyzések egyébként a következőképpen alakultak. Chicagóban a júliusi és a szeptemberi búza 78 cent, a júliusi és a szeptemberi kukorica 62 cent, a júliusi és a szeptemberi rozs 42 cent volt. A minneapolis gabonapiacán a júliusi búzát 71, az októbert 74 centtel kötötték. Newyorkban a Northern Manitoba 82 cent, az őszi kemény búza 98 cent, a kukorica 77 cent, a rozs 61 cent és az árpa 56 cent volt bushelenként. Buenos Airesben a júliusi búza 8-55 peso, Rosarióban az augusztusi búza 8-60 peso volt.

A rozs piacon teljes a csend. Tényleges árueladás már hónapok óta alig fordult elő és így a hivatalosan megállapított 17-05 pengős budapesti paritásos értékesítési ár csak névleges. A tárházakban lévő készletek is a minimumra csökkentek.

Az árpapiacra a forgalom ugyancsak jelentéktelen. E héten mindössze egy tétel jó minőségű sörárpát értékesítettek a Kisalföldről, amelyért a vásárló sörgyár a legmagasabb, 22-85 pengős egységárat térítette. Gyengébb fajtájú sör-árpából sincs kínálat, takarmányárpa pedig — fölös készletek hiányában — egyáltalán nem kapható. Ára egyébként az idény végéig változatlanul 18-85 pengő Budapesten.

A kukorica irányzata jól tartott. Az elmúlt napokban néhány uszálytétel érkezett a fővárosba Baja, Paks és Fadd-tolna állomásokról és így a budapesti szükséglet kielégítése már nem okoz gondot. Egyébként is a fogyasztók csak kis mennyiségeket vásárolnak, úgyhogy az úgynevezett „ex” kukorica ára 25— pengő alá csökkent. Hasonló a helyzet a Dunántúlon is és a Kisalföldön. Ebben a két ország-részben is megcsappant a kereslet a sertéshizlalók részéről, úgyhogy az alapirányzat gyengülő. Más a helyzet a tiszai és felsőtiszai származású kukorica terén. Ezekben a vidékeken, úgyszintén Szeged környékén, fokozódó a kereslet jó minőségű áru iránt, úgyhogy jól fekvő állomásokon az idény legmagasabb árai kerültek a napokban felszínre. Így például Fegyverneken 24-45 pengővel kötötték tetteiket, ami budapesti paritásos viszonylatban 25-65 pengőnek felel meg. A származás megjelölése nélküli áru iránt megcsappant kereslet természetesen árlejtődést okozott a tiszai kukoricával szemben is. Míg a közelmúltban mindössze 5—10 fillér volt az eltérés a kétféle származék között, sőt egy időben az „ex”-kukoricáért néhány fillérrel többet is fizettek mint a tiszaiért, addig most az árkülönbözet a tiszai javára elérte a 40 fillért. A júliusi és az azonnali szállítású kukorica árában aránylag lényegtelen az eltérés, míg az augusztusi szállítási átlagban 50 fillérrel drágább mint a készáru. Jól fekvő tiszai állomásokon az augusztusi kukorica ára budapesti paritásában megközelel a 26— pengőt.

Állatpiaci szemle.

A hétfői sertésvásáron az irányzat kedvező volt, az árak azonban nem változtak. A csütörtöki napon a felhajtás meghaladta a 4200 darabot, ennek következtében a vásár lanyha volt és az árak 1—2 fillérrel csökkentek. A sertéskínálat mintha egy kissé növekedésben volna, azonban még korántsem fedezi a kiviteli lehetőséget. A budapesti piacon előforduló áringadozások, amelyek azonban 1—2 fillérrel többet nem tesznek jelenleg ki, arra vezethetők vissza, hogy a keresletet és kínálatot teljes pontossággal előre megállapítani nem lehet, viszont a mostani kisebb fogyasztás miatt, ha csak pár vagon sertéssel is több fut be az egyik vásárra, ez már egyik-másik minőség árában 1—2 filléres csökkenést vagy emelkedést okozhat. Az áringadozás természetesen csak a hivatalosan megállapított legmagasabb árig terjedhet. A kiviteli lehetőség jelenleg jóformán korlátlan volna, azonban a felkínált sertéseket az előre megállapított keretek között csak rendszeresen lehet kiszállítani. Ugyanis a külföldi vevő először akarja tudni, hogy melyik héten hány darab sertést szállítunk és ezerszeri fedezési szükségletét máshonnan.

A marhakiétel szászországi viszonylatban e héten a szokottnál erősebb utamű volt.

Termény- és takarmánytelék.

Gabonaneműek. (A Budapesti Áru- és Értéktőzsde hivatalos árjegyzése.) 1940 június 20. Készáru. Az árak budapesti paritásában, 100 kg-kint, készpénzben, aranypengő értékben, az összes származékokra, azonnal szállítandó áru vonatkozásban. (A búzaárak kereskedői felár nélkül értendők.) Búza 77 kg-os 20-25, 78 kg-os 20-75, 79 kg-os 21-05, 80 kg-os 21-25. Rozs, pestvidéki 16-60—16-85, más származású 16-80—17-05. Sörárpa 20-60—20-85, elsőrendű 21-60—21-85, kiváló 22-60—22-85. Takarmányárpa elsőrendű, 65—66 kg-os 18-60—18-85, középminőségű 18-10—18-35. Kukorica tisztított állomásokról 25-20—25-30, egyéb állomásokról 24-85—24-95. A készáru piacon kötött tényleges ügyletek. Búza: 600 q minőségű búza, ab állomás 21-15. Kukorica: 150 q budapesti paritásában, augusztus hóra 25-45; 150 q és 300 q budapesti paritásában, július hóra 24-85.

Lisztpiac. (A Budapesti Lisztárjegyző bizottság árjegyzése.) 1940 június 7. Az árak aranypengőben, 100 kg-kint, a szokásos malmi feltételekkel, helyl Budapesten, legalább 60 zsákra értendők. Búzaliszt: búzadara 39-49—40-49, 0gg, 0g, 0f 38-49—39-49, egységes búzakenyérliiszt 33-11—34-11, sötét búzaliszt 26-11—26-81. Rozsliszt: fehér rozsliszt 28-55—30-50, rozskenyérliiszt 22-55—24-50.

Budapesti abraktakarmánypiac. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonasztyáryának jelentése.) 1940 június 21. Árak kicsinyben, q-kint, Budapesten: árpakorpa 13-25, borsóhéj 18-25, búzakarpa 14-50, napraforgógácsa 19-50, lenmag-pogácsa 20-50, tökmagpogácsa 20-50, kókuszpogácsa 20—, repecpogácsa 16-50, szárított répaszelet 12-60, rozskorpa 14-50, melasz 10—, halliszt 45— P.

Balatoni halliszt. (A Balaton Halászati R.-T. jelentése.) 1940 június 17. A balatoni halliszt Sütökön vagy Fonyódon métermázsánként 42— pengő.

Különböző termények és vetőmagvak. (A Budapesti Áru- és Értéktőzsde árjegyzése.) 1940 június 20. Az árak budapesti paritásában, a *gal jelöltek al feladatiállomás, 100 kg-kint, készpénzben, aranypengő értékben, azonnal szállítandó áru vonatkozásban. Köles, fehér 44—49—, vörös 41—43—, egyéb 38—39—, kék mák* 163—166—, csillagfürt fehér, laposmagú* 22-75—23-25, finom búzakarpa, zsákostól 14-90—15-10, 8-as búzaliszt zsákostól 17-05—17-85. A készáru piacon kötött tényleges ügyletek. Csillagfürt: 25—30 q hibás, Szombathely 22-50. Lucernamag: 5 q minta szerint, Karcag 236—; 9 q minta szerint, budapesti paritásában 215—; 5 q minta szerint, budapesti paritásában 265—; 60 q alj, minta szerint, Budapest 11—. Takarmányliszt: 300 q 8-as búzaliszt, helyl Budapest 17-85.

Vetőmagvak. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete mag-oztályának jelentése.) 1940 június 21. A magpiac teljesen üzletlens. A még esetleg szóróványosan piacra kerülő néhány kisebb bitorheréltelt magasabb áron vettek át. Egyéb mag-félések közül a kölest emelkedő áron keresik. A hűvelyesek piacon a készleteket igénybevevő rendelet miatt a forgalom csekély. A mák ára valamivel lanyhább. Árak helyl, vidéki vasútállomáson 100 kg-kint, minőség szerint: köles, fehér 44—49—, vörös 41—43—, egyéb 38—39—, csillagfürt, fehér, lapos 22-75—23-25, bitorheré (tájékoztató ár) 115—, uradalmi kékmák 163—166— P.

Budapesti takarmányvásár. (Budapest székesfőváros vásárigazgatóságának jelentése.) 1940 június 18. Árak métermázsán-kint pengőben: Réti széna Ia új 9-20—10-20, Ia új 6—9—, lucernaszéna 10-80—12-20. A felhozott 53 kocsi takarmány-ból 40 kocsival kelt el, az 1 kocsi alomszáma eladatlannul maradt.

Budapesti préselttakarmány- és számaárak. (Budapest székesfőváros vásárigazgatóságának jelentése.) A jászvásári pályaudvaron 1940 június 19-én és 15-én jegyzett nagy-kereskedelmi árak: Réti széna Ia 10-60—10-70, lucernaszéna, 6-12-70, rozsszáma 4-50—4-70, búzaszáma 4-40—4-50 P q-kint.

Állatok és állati termékek.

Budapesti vágómarhavasár. (Budapest székesfőváros vásárigazgatóságának jelentése.) A június 20-án megtartott vágó-állatvásárra felhajtott vágómarhák: Bika Ia 85, IIa 50, IIIa 8, ökör Ia 10, IIa 120, IIIa 23, tehén Ia 52, IIa 223, IIIa 182, bivaly Ia 7, IIa 1, összesen 761 darab. A vásár irányzata vonatott volt, eladatlannul maradt 90 darab, június 14-től 20-ig közvetlenül a vágóhídra 486 szarvasmarha érkezett, —30—1-08 pengős kg-kint közti beszállási áron. Árjegyzés előszólyban: bika, magyar, Ia —60, tarka, Ia —86—90, IIa —74—85, IIIa —56—68, ökör, magyar, Ia —64—90, IIa —50—52, tarka, Ia 1—1-06, IIa —72—98, IIIa —51—70, tehén, magyar, IIa —60—72, IIIa —54—56, tarka, Ia —90—1-01, kivételesen 1-04, IIa —65—89, IIIa —48—64, bivaly, magyar —30—50, növendék —50—91, kicsontozni való —24—46 pengő kg-kint.

Budapesti borjúvásár. (Budapest székesfőváros vásárigazgatóságának jelentése.) 1940 június 18. Felhajtás 850 darab

szopós borjú, mind elkelt. A vásár irányzata lanyha volt. Árjegyzés elősúlyban: Ia 1—1.06, Iia —90—98, Iiia —56—88 P kg-kint.

Tenyészmarhák és jármosok. (A Magyar Mezőgazdák Állatértékesítő R.-T. jelentése.) 1940 június 20. Ia belföldi jármosok és beállítani való tinók (tarka) 580—650 kg-os —80—84, Ia belföldi jármosok és beállítani való tinók 500—580 kg-os —76—82, Ia belföldi jármosok és beállítani való tinók (fehér) —80—84, 1 1/2 éves üsző —80—84, 1 1/2 éves tinó —80—84, fiatal frissfejős tehén —90—1—pengő.

Budapesti sertésvásár. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezet Sertésletelepének jelentése.) 1940 június 20. A csütörtöki ferencvárosi nyílt és zárt vásárra a felhajtás 4164, ebből angol 2000 darab volt, kimaradt 850, Lanyha irányzat mellett a következő árakat jegyezték: prima urasági 1.40—1.41—1.42, prima szedett 1.37—1.39 1/2, közép 1.20—1.31, könnyű jobb 1.04—1.18, könnyű silány 1.02—1.16, öreg urasági 1.20—1.34, öreg szedett —98—1.18, angol sonkamalac Ia 1.22—1.30, Iia 1—1.18, hús 1.76—1.86, zsír 1.86—1.90, szalonna 1.80—1.85, hasított félsertés 1.66—1.76 P kg-kint. A beállítani való soványserstés 50—60 kg-os súlyban 1.30—1.45 P kg-kint. A pénteki vásárra a felhajtás kb. 850 darab volt.

Budapesti lóvásár. (Budapest székesfőváros vásárgazgatóságának jelentése.) A június 20-án tartott heti lóvásáron a forgalom közepes volt. Felhajtottak 582, eladtak 301 darabot. Árak: Könnyebb kocsi (hintós és jukker stb.) 610—715—, igás kocsi (nehéz nyugati faj) 520—960—, igás kocsi (könnyű nyugati faj) 315—500—, számár 55—200—, alárendelt minőségű ló 80—300—, vágóló 60—220— pengő darabonként. Fővárosi vágóra 39, vidéki vágóra 42 darabot vásároltak.

Vidéki állatvásárok. (Az OMGE ártudósító osztályának jelentése.) Amult heti vásárok közül az állandó eszések miatt több elmaradt. Jelentést csak Göncről kaptunk. Gönc (Abaj-Torna megye), június 11.: Igásokör 65—70, tehén 50—55, növendékmarha 65—70, választott borjú 80—90, beállítani való sülős 100—120 fillér kg-kint. Választott malac 12—14, könnyű igásló 250—350 P darabonként. Jó felhajtás mellett a vásár élénk volt.

Tej és tejtermékek. (Budapest székesfőváros vásárgazgatóságának jelentése.) A nagyvásártelepen és a vásárcsarnokokban 1940 június 10-től 15-ig jegyzett árak aranypengőben: Teljes tej (kicsinyben) literje —10—12, tejszín (kicsinyben) literje 2.40, tejfel literje 1.10, teavaj (tömb) kg-ja édes tejszínből készült 3.50, pasztörözött tejszínből készült 3.80, állandó márkázott teavaj 10 dkg-os csomagban kicsinyben —44, főzővaj kg-ja kicsinyben 3.30—3.60, tehéntúró kg-ja —90, sovány tehéntúró —60, juhtúró kg-ja 1.90—2.10, juhsajt kg-ja 2—2.20, trappista sajt, kg-ja zsíros 2.10—2.40, emmentáli sajt kg-ja 2.70—3.20. A forgalom közepes, az árak ingadoznak.

Juhgomolya. Az OMTK a kellően érett és szikkadt teljes juhtejből készült juhgomolya kg-jáért helyt Budapest—Kelenföld pályaudvar, vagy helyt Budapest-Józsefváros pályaudvar június 17-től 1.50 pengőt fizet a termelőnek.

Gyapjú. A Gyapjúbecslő Bizottság június 12-én kiadott „Báránygyapjú-árlap”-ja közli a 152.940/1940/A.—1. sz. P. M. leírásban lefektetett elvek alapján megállapított legalsóbb gyapjúárakat. A báránygyapjú árlapban közzétett árak a következők: merino báránygyapjú (AAAA—AAAA/AAAA) 1.67—2.09, merino báránygyapjú (AAA/AAA/AAA/AAA) 1.43—1.69, merino báránygyapjú (AA—A/AA) 1.64—2.17, merino báránygyapjú (A) 1.48—1.97, merino báránygyapjú (A/B) 1.31—1.75, keresztezett báránygyapjú (B—B/C) 1.30—1.72, cigája báránygyapjú (CD) 1.61—2.06, racka báránygyapjú (E), fehér 1.21—1.54, színes 1—1.26. Az árak helyt, feladóállomás, nettó kg-kint, zsák nélkül értendők és egységes minőségű, normális, 5—8% haslábgapjút tartalmazó, kolonementes és száraz gyapjúra vonatkoznak. Ezekből az árakból 1% ügynöki jutalék levonható. Az ország bármely részében termelt, egyenkint 500 kg-nál kisebb gyapjútelemek árából az 1% ügynöki jutalék felül további 3 1/2% hozható levonásba olyan igazolt esetben, amikor a gyapjú végső rendeltetési állomása előtt valamely gyűjtőraktárba beszállított. Amennyiben a termelő a közölt áron — érvényessége idejében — vevőt nem talál, úgy kívánására gyapjútát a „Futura” a Magyar Szövetkezeti Központok Ártudósítói R.-T. (Budapest, V., Vigadó-utca 6.) fogja a Gyapjúbecslő Bizottság által megállapított áron átvenni. Az árak árváltozás esetén újabb gyapjúárlap kibocsátásáig, legkésőbb 1940 október 15-ig bezárólag érvényesek.

Baromfi és tojás. (Budapest székesfőváros vásárgazgatóságának jelentése.) A nagyvásártelepen és a vásárcsarnokokban 1940 június 10-től 15-ig jegyzett árak kg-kint aranypengőben. Élő baromfi: Csirke rántani való 2—3.30, sütni való 2.50—3.40, tyúk 1.40—1.90, ruca, hizott 1.60—2.10, idei 1.80—2.40, liba, hizott 1.75—2.10, idei 1.60—2.30, pulyka 1.10—1.80, Leölt baromfi: tyúk Ia 1.80—2.20, Iia 1.40—1.90, csirke, frissvágású, hizalt Ia 3.80—4.50, Iia 3—3.80, hátházi Ia 2—3—, Iia 1.10—1.60, ruca, hizott Ia 1.60—2—, Iia 1.20—1.70, idei 1.80—2.20, liba, hizott Ia 1.70—2.20, Iia 1.40—1.80, idei 1.50—2.50, pulyka, toj 1.30—1.80, kakas 1.30—1.50, libamáj kicsinyben, nagy 6—8—, kesi 4—6—, A forgalom közepes, az árak csökkentek. Tojás kg-ja, vidéki (batusy) (kicsinyben) 1.80—2.15, ládaáru, eredeti 1.78—1.90, ládaáru kiolvasva 1.90—2—. A tojásforgalom közepes, az árak emelkedtek.

Külföntélek.

Zöldség és gyümölcs. (Budapest székesfőváros vásárgazgatóságának jelentése.) A nagyvásártelepen és a vásárcsarnokokban 1940 június 10-től 15-ig jegyzett árak q-kint, aranypengőben. Zöldség: Karotta, újdonság (100 csomó) 6—12—, sárgarépa zöldjével Ia 60—220—, Iia 10—70—, petrezselyem, zöldjével Ia 80—220—, Iia 10—120—, zeller zöldjével, újdonság (100 csomó) 10—35—, karalábé zöldjével (100 darab) 2—10—, karfiol, levéllel 30—120—, vörshagyma, makói 16—30—, közönséges 14—16—, zöldjével (100 csomó) 2—4—, fokhagyma 20—

30—, fejes káposzta, újdonság 40—80—, kelkáposzta, újdonság Ia 35—70—, Iia 20—40—, fejes saláta (100 fej) Ia 5—10—, Iia 2—6—, torma, nemesített, Ia 90—120—, Iia 70—, erős 30—40—, burgonya, újdonság, nagy 22—40—, kicsi 12—26—, champignon gomba, Ia 150—260—, Iia 80—200—, János-napi retek (100 csomó) 3—10—, hónapes retek (100 csomó) 3—10—, uborka, kovászolni való 70—100—, nagy, salátának való 60—100—, zöldpaprika, újdonság (100 darab) hegyes 6—16—, tölteni való 8—30—, tök (főző) újdonság 26—100—, zöldbab 200—350—, zöldborsó, hüvelyes, Ia 20—45—, Iia 16—36—, spárga 10—140—, sóska 15—40—, paraj, tisztított 15—40—, A forgalom közepes, az árak csökkentek. Gyümölcs: Alma, elsőrendű nemes fajta Iia 120—180—, közönséges válogatott Ia 90—130—, cseresnye, fekete, ropogós, nagy 45—120—, apró 35—45—, lágy 20—70—, piros, ropogós, nagy 40—100—, apró 40—50—, lágy 10—60—, szamóca, kerti, nemes, különleges minőség 100—160—, Ia 60—100—, Iia 40—70—, erdei 200—220—, kárpátaljai Ia 100—150—, Iia 60—100—, apró 50—70—, egres, zöld 20—45—, dióbél 330—380—. A forgalom közepes, az árak ingadoznak.

Egyéb mezőgazdasági termények és termékek. (Budapest székesfőváros vásárgazgatóságának jelentése.) A nagyvásártelepen 1940 június 10-től 15-ig jegyzett nagybani árak aranypengőben. Paprika, csemege, édesnemes 4.10—4.20, édesnemes 3.70—3.80, féldes gulyás 3.10—3.20, rózsa 2.30—2.80, erős 1.40—1.50 P kg-kint. Méz, pergetett 200—210— P q-kint.

Budapesti borpiac. (Budapest székesfőváros vásárgazgatóságának jelentése.) A nagyvásárnál 1940 június 10-től 15-ig jegyzett árak kg-kint, aranypengőben: Ponty, élő, nagyság szerint 2—2.50, jegelt nagyság szerint 1—2—, harcsa, élő, nagyság szerint 1.80—3.30, jegelt, nagyság szerint 1.80—4—.

Borpiac. (A Magyar Szőlőgazdák Országos Borértékesítő Szövetkezetének jelentése.) 1940 június 19. A borpiac az utolsó héten tovább szilárdult. A nedves, meleg, esős időjárás a peronoszpóra terjedésére rendkívül kedvező, viszont a védekezés az állandó esőzés miatt költséges és nehéz. Ilyen körülmények között a gazdák a borkészletük eladásától tartózkodnak. Az érdeklődés a kereskedelem részéről kiterjed a minőségi borvidékekre is, különösen a színes árra. Az árak kistermelőkénél, az Alföldön Malligand-fokonként alacsonyfokú árúrt 3—3.3 fillér, jobb minőségeket 3.2—3.6 fillér között mozognak az termelői piac. Uradalmi telekeket Malligand-fokonként 0.3—0.5 fillérrel többet fizetnek az vasúti állomás. A szőlő virágása az ország déli részén megkezdődött, az esős, rossz időjárás, sajnos, erre is káros.

Szesz. A szeszgyedáruságnál e héten az összes szeszfelvételekben élénkebb volt a forgalom, az árak változatlanok.

Gyümölcspálinka. A gyümölcspálinkaüzletben a forgalom e héten is csendesebb volt, az árak változatlanok. A törkölypálinka 4.80—4.90, a seprőpálinka 4.80—4.90, a szilvórium 5.10—5.30, a barackpálinka minőség szerint 7.50—8—, a magasfokú borpárlat 6.60—6.80, az alacsonyfokú 6.40—6.50, az avinálási célokra szolgáló 3.75—3.80 pengőig terjedő áron kelt el, 10,000 literfokonként, III. táblázat szerint + 4% forgalmi adó.

Országos állatvásárok. 1940 június 24-től 30-ig. Nem egyszer megtörténik, hogy valamelyik vásárt különféle okok miatt nem tartják meg. Ajánlatos említenünk az illető közlés előjárásához fizetett válaszos kérdést intézni, hogy tartanak-e vásárt és hogy állatfelhajtás lesz-e? Június 24-én: Bánk-szentgyörgy, Barcs, Battyánya, Csorna, Csögle, Dunapataj, Eresi, Érsekújvár, Hajdúböszörmény, Igal, Jászó, Kiskomárom, Komárom, Körmen, Mándok, Mezőkövesd, Mohács, Mozsóg, Nagykőrös, Nagysalló, Nagyszőlős, Nagyvács, Ócsa, Pásztó (2 nap), Riese, Sajószentpéter, Szászvár, Szob, Tiszacsege, Tokaj, Vác, Zákány, Zalaszentgrót. Június 25-én: Dunapataj, Dunaszerdahely, Gesztely, Debrecen (hortobágyi vásár), Jolsva, Kál, Kölesd. Június 26-án: Ajka, Beregszász (2 nap), Egyházaskozár, Kassa, Kéménd, Tiszakarad, Újszász, Zsámbék. Június 27-én: Erdőcsokonya, Kapuvár, Karad, Királyháza, Kisbér, Körösladány, Lajoskomárom, Mindszent, Nagyberki, Nagyvács, Nagykálló, Rum, Sajtoskál, Szabadszentkirály, Tállya. Június 28-án: Berkesd, Nemesbát. Június 29-én: Harka, Kiskundorozsma, Szekszárd, Tápó-szele. Június 30-án: Hosszúpérezsteg, Kutas, Pilis, Und.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

W. I. A gazdasági cseléd munkaszüneti napjai az 1907. évi XLV. t. c. 30. §-a szerint a vasárnapok és a cseléd sátoros ünnepei (karácsony, húsvét, pünkösd). Munkaszüneti nap ezenfelül Szent István napja. Az idézett szakasz szerint „a munkaszüneti napon a gazda a cselédétől az állatoknak és férébelyűknek rendes ellátásán, tisztántartásán és a napi takarmánykészítésén, továbbá a majornak rendbehozatalán felül, rendesen semmiféle más munkát nem kívánhat; ha azonban valamely munka a fenyegető kár miatt elkerülhetetlenül s annyira sürgős, hogy elmulasztása a gazdára súlyos anyagi kárral járna, a gazda a cselédétől kivételesen az ilyen munkát a munkaszüneti napon is, az azon a vidéken szokásos napszám külön, azonnali kifizetése mellett megkívánhatja, s a cseléd az ilyen munkát teljesíteni köteles”. Az idézett szakasz végül külön rendelkezéseket tartalmaz egyes különleges cselédkategóriákra, mint például a személyszállításra szükséges fogatok kocsisaira, stb. Az olyan gazdasági munkavállaló, aki félre minden munkaidejét a gazdaságnak köti le, s ezért időbért kap, gazdasági cseléd. Maga a törvény (1907. évi XLV. t. c. 5. §) bérrelvi kiadását csak a cseléd kívánatára teszi kötelezővé. A törvényhatóság szabályrendelete azonban másként is rendelkezhetik. P.

Újdonság! Most jelen meg!
Konyhakerti növények szántóföldi magtermelése
2 táblázattal, 117 képpel
Írta: **Frank Tivadar**
Ára: füzve 8— pengő, kötve 10— pengő
Megrendelhető:
a „Pátria”-nyomda könyvkereskedésében
Budapest, IX., Üllői-út 25. szám.
Az összeg előzetes beküldése mellett portómentes szállítást, utánvét rendelésnél a portóköltséget felszámítjuk.

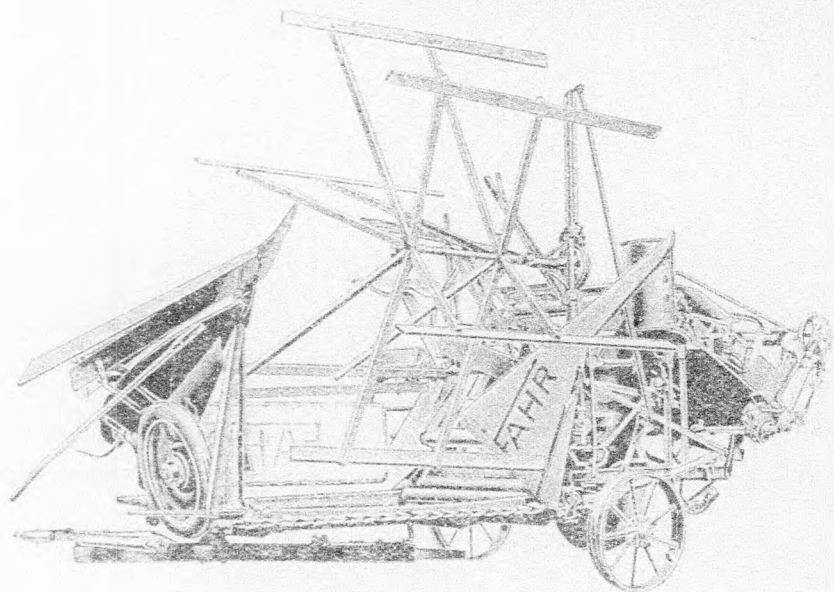
A szőlő- és gyümölcsletelepítésbe fektetett tőke és munka csak akkor nem vész kárba, ha a kártevők ellen védekezünk.
Hogyan? Ezt megmondja a „Szeresd a gyümölcsöt” című növényvédelemi könyvecskénk, melyet 28 fillér bélyeg beiktatása ellenében bérmentve küldünk.
Mivel? ALFA SZŐLŐ-ÉS GYÜMÖLCSFA-PERMETEZŐKKEL.
ALFA hatóanyagú permetező részöl.
ALFA magasnyomású permetező sárgaréz- és vasból.
ALFA Junior alacsony nyomású szőlő-permetező sárgaréz- és vasból.
(Összes PERMETEZŐINK ÖLMOZOTTAK.)
A permetezőt azonnal szállítjuk, a vételár a legkedvezőbb részletekben fizethető.
ALFA SEPARATOR R.-T.
BUDAPEST, XI., CSURGÓI-U. 15. d.
Prospektust és árjegyzéket ingyen küldünk.

Termése minőségét és mennyiségét fokozhatja, ha kevés befektetéssel beállítja a „**REX**” legújabb és legteljesebb **vetőmagtisztító-gép** úgy kézi, mint erőgéppajtásra, minden teljesítményre

Gabonaféléken kívül mindenféle más magvak tisztítására is alkalmas
Áránálattal készséggel szolgál:
GRAEPEL HUGÓ
BETÉTI TÁRSASÁG
malomépítéssel, gép- és rostalemezgyár,
BUDAPEST
X., Szilágy-utca 20—30.
(Gergely-u. sarok.) 5117

HA BIRTOKOT legjobb sikerrel és gyorsan VENNI, ELADNI, BÉRBEVENNI, BÉRBEADNI, vagy minimális költséggel kifizetően parcellázni akar, adja le címét: **TOKAJI NAGY LÁSZLÓ** ökl. gazda (és ökl. borász), volt alapradaimi főszálgazgatónál, BUDAPEST, II., Retek-utca 30. sz. alatt (személyesen vagy levélileg). Megállapodás szerinti szerény honorárium. Biztos és gyors, jó siker. Szakvélemények adása bármikor. Tizenegy és öt óra között. Levélti hívásra megyek.

"FAHR"

„BV“ IGA VONTATÁSÚ KÉVEKÖTŐ ARATÓGÉP

Könnyű vontatás (2 ló) mellett a nagy kévekötők minden előnyével rendelkező, elsőrendű gép

• • •

Tökéletes üzembiztonsága a lehető legkisebbre csökkenti az aratási kockázatot

• • •

Precíziós golyós- és görgőscsapágyak, nyomószírozás, központi olajozás

Jobboldalon elhelyezett kaszálszerkezettel 5' (1-50 m) vagy 6' (1-80 m) vágószélességgel.

Forgalomba hozza

„KÜHNE“ MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁR R.-T. M O S O N

KÖZPONTI IRODA: BUDAPEST, VI., KER., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 59. SZ.

Jugoszláviában

legeredményesebben hirdethet az

Állattenyésztés és Mezőgazdaság

Tierzucht und Landwirtschaft

Stocarsvo i Poljoprivreda

három nyelven megjelenő

mezőgazdasági szaklapban.

Szerkesztőség: Sombor, Kr. Petra ul. 43.

Családi okok miatt **eladó** 1939-ben szállított **R 40-jelű HSOS nyersolajaelektaktor** mindössze kb. 250 holdat szántott, szinte gyári új állapotban.

Megtekinthető:

Schillinger Ferencnél
Budapest, V. ker., Ipoly-u. 22/b.

Ugyanott egy jó állapotban lévő **K 45-jelű HSOS nyersolajtraktor.**

5814

MAGYAR VADÁSZUJSÁG

A VADÁSZAT, VADTENYÉSZTÉS
FEGYVER- ÉS LŐSZERTÉCHIKA, VADÁSZATI JOG
ÉS VADÁSZATI KÖZIGAZGATÁS SZAKLAPJA

Szerkesztők: GYÖNGYÖSI HALÁSZI TAKÁCH GYULA
ÉS DR. SZENT-IVÁNYI GÉZA

A havi 3 szám évi előfizetése 12" — pengő.
Kérjen mutatványszámot, díjtalanul küld a kiadóhivatal:
Budapest, VIII., Baross-utca 34. sz.

ZSÁK, PONYVA eladás, kölcsönzés kévekötelek, kötélárak

legolcsóbb és legmegbízhatóbb szállítója

Mező-Zsák

Részvénytársaság

Budapest, V., Percezel Mór-u. 2. Tel.: HB-567, 121-528

Alapítva: 1910. évben.

5282

Csépléshez, gőzsántáshoz,
kazántüzeléshez, házfűtéshez

Tatai szén és brikett

MAGYAR ÁLTALÁNOS KÖSZÉNBÁNYA
RÉSZVÉNYTÁRSULAT
Budapest, V., Zoltán-u. 2.

Hirdessen Lanunkban

**Kisvasúti
használt
sineket
és felszerelési tárgyakat
legmagasabb áron
vásárolja**

Orenstein & Koppel
magyar r.-t., Budapest,
VI., Vilmos császár-út 31.

2095

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület Üzemi és Számtartási Osztálya

Budapest, IX., Köztelek-u. 8. Telefon: 181-040

Az üzemi és számtartási osztály a mai gazdasági helyzetre való tekintettel fokozottabb tevékenységet kíván a gazdaság érdekében kifejtetni és a hozzáférőknek üzemi, számtartási és egyéb vonatkozású kérdésekben is megbízható szaktanácsot s útbaigazítást ad.

A három évtizede fennálló **számtartási osztály** jelentős eredményekre hivatkozhatik, nemcsak a számtartás elterjesztése, fejlesztése, egyöntetűvé tétele céljából végzett munkájával, hanem különösen azért, hogy a nagyobb gyakorlatot és tudást igénylő számadási lezárásokat végzi, zárszámadásokat (mérlegeket) készít, amellyel a tényleges jövedelem alapján való igazságos adóztatást és a gazdára minden esetben sérelmes becsülés alapján való megadóztatás elkerülését éri el. Azokban a gazdaságokban, amelyek eddig rendszeres számadást nem vezettek, a számtartási osztály vállalja számadás felfektetését, az évközi számadás vezetésének irányítását, a felülvizsgálatot, a felülvizsgált és általa irányított számadásokból a zárszámadás elkészítését és hitelesített alakban való kiadását, a társulajdonosok közötti és a hatóságokhoz (árveszék, stb.) benyújtandó, valamint minden más számadás és elszámolás készítését, felülvizsgálatát, részesei arányok pártatlan kimutatását, leltározások végzését, értékelését, adóügyi és egyéb könyvvizsgálatoknál szakértő és ellenszékértő kiküldését, a gazdaság állandó felügyeletét és ellenőrzését.

Üzemi kérdésekben felvilágosításokkal szolgál, üzempertveket készít, becsléseket végez, szakértőként eljár a bírósági és magánfelek felkérésére, akár peres ügyekben, akár bérlet-átadás, átvétel, örökösödési osztály elkészítésénél, vagy bármily gazdasági üzemi természetű ügyben. Birtok-, bérlet-átadásnál, átvételnél elvállalja az élő- és holtfelszerelés fel-eltározását, becslést.

Vasúti fuvarlevelek és gyógytári vények díjszámításának a felülvizsgálását, a túlfizetés visszafizetésének kieszközölését.

Ingatlanforgalmi osztályunk kizárólagos megbízás alapján vállalja birtokok eladását, bérbeadását, mérőki felmérését és parcellázását. Biztosítási ügyletek legelőnyösebb lebonyolítását.

Megkeresésre minden üzemi és számtartási kérdésben részletes felvilágosítást és kimerítő szakvéleményt ad

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
Üzemi és Számtartási Osztálya.

Az összes gyártmányú fűkaszáló- és aratógépekhez

eredeti **BUSATIS**

ALKATRÉSZEK

LÁSZLÓ ÉS FIA

Budapest, V. Alkotmány-utca 25.

Telefon: 1-114-31, 1-117-52

Kalapácsos darálógépet

minden méretben szállít **SALGÓ** BUDAPEST, XIII., Szegedi-út 7. Traktorok speciális javítása!

ELADÓK 30 HP Cormick 108.000. sz., törés, repedés-, hegesztésmentes, generálisan javítva. Hofherr 54 collos, 65.000. sz., végig gyűrűs cséplő. Salgó Budapest, XIII., Szegedi-út 7. 1990

CSIGATRIÓR a legjobb kivitelben kapható. Zöldhegyi M. István, Budapest, V., Báthory-utca 3. 2078

A RÉGEBBEN megvásárolt Medicago gépekhez is alkatrészeket: kalapácsot, rostát, golyócsapágyat, stb-t a legelőnyösebben szállít a László Medicago-gépek egyedülistója: László és Fia műszaki és gépkereskedők, Budapest, V., Alkotmány-utca 25. 1970

ELADÓ fiatal 10-es MÁV garnitúra, 6-os Hofherr-kazán, 8 légkörös traktortárcsák, fogatostárcsák, hűtőméreg, csillagos, gyűrűs, sínnyavashengerek, Medicago kultivátorok, kévekö- aratógépek, vetőgépek, löheres- szóró. Adler Tibornál Rétságon. 2042

Darálókövek, Malomkövek,

természköből és ömlesztő m ű kövekből, függőleges kövű darálók új és használt állapotban, csigatrieurók

KANN és HELLER RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNÁL BUDAPEST, V., Vilmos császár-út 62.

AZ IDÉN nyomtatott 8 HP eredeti MÁV gőzmagánjáró, 54 collos, jó karban lévő cséplővel mieelőbb eladó. Felschmann Imre, Sárvár. 2040

50 m² Corwall-kazán eladó. Fesz Lajos, Budapest, II., Margit-körút 5/b. 2041

ARATÓGÉPEK, traktortárcsa, ökaszálógép jó állapotban eladók: Barnabáti gazdaságban, u. p.: Nagykönyi, telefon: Felsőreg 18. 1938

Aratógépek eladók. Lanz-féle

kévekö- aratógépek előnyös feltételek mellett eladók. Cim a kiadóhivatalban

Eladom bérházam budapesti komfortos belterületi sarok. Esetleg zsidó birtok- kal is cserélhető. Érdeklődések közvetlen tulajdonos- nál Kocsis László, Budapest, VII., Erzsébet-körút 23. sz. 2010

BÉRLET 70-80 HOLD bérletet keresek melyben kevés szántóföld van Molnár Pál, Bugac 31., u. p. Kocsikémét. 1950

MIELŐTT földbirtokot venne vagy eladna, kérjen díjtalan ajánlatot húsz éve működő speciálisan földbirtok adásvételre foglalkozó Irodánktól. Nagy Imre, Budapest, Horváth Miklós-út 22. Tel.: 209-420 1760

IRSA községben, vasút mellett kb. 1500 m. h., 600 hl-es szesz- gyár, 24 m. h. szőlő, termő bér- beadó 1940 okt. 1-től egy- más- után következő 12 évre. Fel- világosítást ad: Irasy György, Irsa. 1876

BÉRBEADÓ Vas megyében bétjárattú turbinás malom 132 hold földbirtokkal, elegendő épületekkel tőkeresnek. Bő- vebbet Újvári Lajos tiszt- helyettes, Sárvár. 1916

BÉRELEK. 2000-1000-700 487 és 360 hold. Levelezésre 5 választékbélyeg. Birtokok: Pest közelében 265 hold. Pécs kör- nyékén 22-85. Fajgyűmölcsös (alma) 20 hold 42.000 P. Decleva birtokiroda, Pécs. 2013

FEJERMEGYEI gazdaságunk részére keresünk bérbé egy ki- fogástalan, jó karban lévő cséplő- gépet. Ajánlatokat Budapest, V., postafiók 47. kérünk. 2046

Könyvszükségletét szerezze be a 45 éve fennálló

PÁTRIA könyvkereskedésétől. Budapest, IX., Dillő-út 25

Árjegyzéket az érdeklődök- nek ingyen küldünk.

Raktáron taroló alkalmi árú új és használt gazdasági gépek:

Cséplőgépek 48", 54", Szalmakazalozók Lokomobill 6-os Rosták, triőrök Csigatriőrök Tengerimozsolók Darálók, fogácsatórok Szecskaavágók: KBC, CEJ, Lanz-Gállát Tejszeparátorok, tejbűtiők Vajkijelő, vajgyűrő Szártepek: Ásványi, Tornaádó Kévekö- aratógépek	TRAKTORÉSZKÖZÖK: 2, 3-, 4-vasú melyszántó- ckek 5-vasú tartóhántó- ckek 30, 40 levelű boronák Lánctápas traktorok Vetőgépek: egyszerű és kombinált Brunsvig-félecszók Trágya- szivattyúk Fogatos ckek, lokapák Extrápatórok, hengerek Rúgos kultivátorok Tárcsásboronák Selector magiszitáló

BARNA LÁSZLÓ okl. gépészmérnök Budapest, V., Báthory-utca 9. Telefon: 125-025

48"-os generaljavított „Gazdasági” golyós cséplő

9 méteres generaljavított „Hofherr” szalmakazalozó „Case”- traktor 32 HP elsőrendű karban eladó. 5313

SIMON GYULA, Budapest. Iroda: Pozsonyi-út 52. Raktár: Váci-út 116.

Takarmányok besavanyítását, zombolyozását és állatok takarmányozását

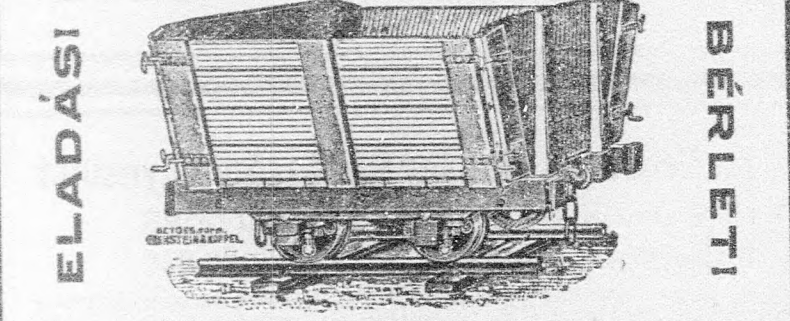
megtanulhatja: **CSELKŐ ISTVÁN** „494 kérdés és felelet a takarmányozás gyakorlatából” című könyvéből. Ára 4- pengő Kapható: a „Patria” könyvkereskedésében, Budapest, IX., Dillő-út 25. Az összeg előzetes befizetése mellett portómentes szállítással, utánvétel-rendelésnél a portó felszámítjuk.

Bonyhádi fejőstehenet

beállítani való tinót és tenyész- marhát szállít, kül- és belföldi vágómarhát és sertést vesz **Hízlalási és takarmányozási előleget folyósít** **Molnár Károly** okl. gazda, állatkereskedő Budapest, V., Báthory-u 5., II. em. 4/b. Telefon: 123-804 5252

RÉPASZÁLLÍTÓ KOCSIK

és alkatrészek, SINEK, VÁGÁNYOK, MOTORMOZDONYOK ÚJ ÉS HASZNÁLT ÁLLAPOTBAN!

ORENSTEIN ÉS KOPPEL MAGYAR R.T. BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-UT 31. SZ. 5293

Kérje hosszabbított típusú, cséplőink újításait

ismertető prospektusunkat

M. Kis. Állami Gépgyárak vezérigazgatók

Nemzetközi Gépkereskedelmi r.t. Budapest, V., Vilmos Császár-út 32.

Ha könnyűszerrel sok vizet akar, vásárolja a **Mezőgazdák zuhatag-kútját**

Rozsdamentes kivitelben is kapható.

Régebben vásárolt zuhatag-kutakhoz alkatrészeket szállítunk.

Árjegyzéket és alkatrészárjegyzéket küld;

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE
BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCA 29.

Használt olajért legtöbbet fizet

AZ „OLEA”
OLAJTISZTÍTÓ IPARI KFT.
Budapest, IX., Soroksári-út 45. Tel.: 137-681

Bessemer
festék (védjegy üllő) a tőkéletes

rozsdá elleni védőmáz!

LUTZ
LUTZ ÉS TARTÓNYÁR É.S.
BUDAPEST, XIV., OFNAGY-U. 4.
TELEFON: 2-972-29

MÉG NEM KÉSŐ! HIRDESSEN!

Eladunk tenyésztésre lovat, szarvasmarhát, sertést és nagyszámban juhot, minden fajtát, korra és nemre való tekintet nélkül.

Veszünk kül- és belföldi szállításra vágómarhát, sertést és juhot.

Keresünk heálásra mindenfajta szűdőt, tejőstehenet, jármos és növendék bivalyt.

Továbbtartásra veszünk minden mennyiségben legelőbirkát és tinót.

Vásárolunk sovány- és selejtmarhát, valamint juhot és sertést.

Folyósítunk hizlalási és takarmányozási ELŐLEGET.

Tenyész- és Haszonállatforgalom
Budapest, IV., Váci-utca 56/58. • Tel.: 481-453

Elit szülőkől származó telivér **szimentáli üszők** eladók

Kk. ifj. HALMI MIKLÓS
gazdasága, ABONY, Pest vármegye

Az OMGE Ingatlanforgalmi Osztályának hirdetései
Budapest, IX., Köztelek-utca 8. szám. Telefon: 181-040

Eladó:

Somlyó út 29. gyönyörű kiltású 758 □-ös telek kis házzal.
Diósdon Ózibarackos, 4 szobás házzal.
Pesttől északra, Duna mellett, 56 holdas, 8 szobás kastélyal.
Pest megyében: 63 holdas szőlő, gyümölcsös, malom.
Tiszafürednél 225 holdas tanyásbirtok.
Velencei tónál 500 holdas kastélyal.

Nagykőrösnél 115 holdas úrlakkal, szőlővel.
Esztergom mellett 60 holdas, szőlővel, gyümölcsösvel.
Veszprémben: 476 holdas, szénbánya-joggal.
Vas megyében: 348 holdas birtok.
Vác közelében 162 holdas birtok.
Felső-Tisza mentén 136 holdas.

Bérbeadó:

Biharban: város, fővonal mellett 210 holdas, 6 évre.
Budapest közelében 200 holdas bérlet-üzem.

Abatiban: 1000 holdas birtok, aszesszárval.
Mezőtúr vidékén 420 holdas éle- és holt-felszereléssel.

Eladó birtokokat keresünk:

Autóút és vasút mellett 100 holdasat, 4-5 szobás lakással.
Budai oldalon, Főváros közelében 100 holdas gazdaságot esetleg erdővel.
Pest környékén fővonal mellett 50-100 holdasat, 5-6 szobás úrlakkal.

Pesttől 100 km körzetben 50 és 200 holdasat.
Fejér megyében 4-500 holdas jó birtokot.

Bérleteket keresünk:

Győr, Komárom, Székesfehérvár közelében 5-800 holdasat.
Székesfehérvár-Énying közt 4-700 holdasat.

Felső-Dunántúlon 4-500 holdasat.
Dunántúl, Pesthez közel 6-700 holdasat.
Szabolcsban 2-300 holdasat.
Bárhol 1000-1300 holdasat, jó minőségűt.

Újdonság! Most jelent meg!

A LOVAGLÁS ISKOLAKÖNYVE

Írta
Müseler Vilmos
németbirodalmi szkv. őrnagy

Fordította és jegyzetekkel ellátta
Ág. Csernyői és Szerdahelyi Szerdahelyi Tibor ny. huszárezredes

102 képpel és ábrával

Ára 10 pengő

Megrendelhető:

Pátria könyvkereskedés
Budapest, IX., Üllői-út 25.

Az összeg előzetes beszállítás mellett portómentes szállítás, utánvétellel 90 fill. drágább.

Kifogástalan, jó állapotban lévő 79.909 gyártási számú, 137 cm széles, tölgyfakerekes, gyűrűs csapágyas

HSCS

cséplőszekrény

teljes felszereléssel, teljesen jó-karban lévő szijazattal

olcsón eladó

A gép a HSCS Budapest, Vilmos császár-úti telepén: (VI. ker., Vilmos császár-út 57. sz.)

van beraktározva, ahol az üzleti órák alatt bármikor megékinthető. Szíves érdeklődéseket a kiadóhivatal továbbít.

RÁBA

11 MÁZSÁS ÖNSÚLYA

kiválóan alkalmassá teszi szántásra, kultivátorozásra, tárcsázásra és kombinált vetőgépek vontatására.

TRAKTOR ÜZEMBIZTOS GAZDASÁGOS HASZNOTHAJTÓ BERUHÁZÁS!

MAGYAR WAGGON ÉS GÉPGYÁR RT

KÖZPONTI IRODA ÉS MINTARAKTÁR: BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 12. TEL.: 125-210

»Pátria» Irodalmi Vállalat és Nyomdai Részvénytársaság nyomása, Budapest, IX. kerület, Üllői-út 25. szám. (Köztelek) — 402818 — Felelős vezető: Magyar István